

Et udvalg af historisk litteratur om Ribe amt

Fra Ribe Amt bringer hvert år en liste over bøger og tidsskrifter vedrørende Ribe Amts historie. Oversigten er udarbejdet efter oplysninger fra biblioteker, museer og enkelte private, der velvilligt har stillet deres udgivelser til rådighed for redaktionen. Her vil man fortsat være meget taknemlig for oplysninger, der kan føre til, at listen bliver så fuldstændig som muligt. Når der i listen henvises til Egnsbogen 2005, er det Grindsted-Billundegnen, der henvises til. Lokalårbogen omfatter Bramming Kommune og RA 2005 er Historisk Samfund for Ribe Amts årbog 2005.

Historieformidling

By, marsk og geest 17. Kulturhistorisk årbog for Ribe-egnen. Ribe 2005.

De kom og de blev. Indvandrere i Ribe Amt 1850-2005. Esbjerg 2005.

Fra Ribe Amt. Historisk Samfunds Årbog 2005. Esbjerg 2005.

Lokal-Årbogen 2005. Lokalhistorisk Forening for Bramming Kommune. Bramming 2005.

Mark og Montre. Årbog for Ribe Amts museer 2005. Haderslev 2005.

Ripenser-bladet. Medlemsblad for Ripenser-Samfundet siden 1916.

Ribe Stiftsårbog. År 2005. Ribe 2005.

Sjæklen 2004. Årbog for Fiskeri- og Søfartsmuseet, Saltvandsakvariet i Esbjerg 2004. Esbjerg 2005.

Sjæklen 2005. Årbog for Fiskeri- og Søfartsmuseet, Saltvandsakvariet i Esbjerg. 2005. Esbjerg 2006.

Vestjyske Fortællere. Varde 2005.

Anden Verdenskrig

Christensen, Torben Vinge: »Tyske panserhindringer omkring Varde« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 99-106.

Hansen, Hans Peder. Krigen. Besættelsen og Befrielsen – som jeg husker det. Holsted 2005.

Sønderkær, Knud Eigil: »Kærgård under 2. verdenskrig« i Lokalårbogen 2005 s. 52-58.

Sørensen, Søren Peder. De ungarske soldater. En glemt tragedie fra den tyske besættelse af Danmark under 2. Verdenskrig. Varde Museum 2005.

Arkiver og museer

Holm, Rasmus, Juul: »Oprettelsen af Vejen Kunstmuseum – Et eksempel på kultur og mentalitet i Vejen i starten af det 20 århundrede« i Mark og Montre 2005 s.76-92.

Lundtofte, Anne-Sofie: »Vi var der selv – en barndomshistorisk gørdet-selv-udstilling« i Mark og Montre 2005 s.107-111.

Nielsen, Teresa: »Et hjørne af Niels Hansen Jacobsens keramikværksted« i Mark og Montre 2005 s.112-116.

Arkæologi

Frandsen, Lene B.: »Vikingetiden i Henne« i Mark og Montre 2005 s. 5-14.

Klæsøe, Iben Skibsted: »Et sælsomt spænde fra Ribe-egnen« i By, marsk og geest 17 s. 5-13.

Larsen, Jette Linna: »Sønderside revisited – på sporet af et marinearkæologisk problemkompleks« i Mark og Montre 2005 s. 93-106.

Madsen, Per Kristian: »Kalvslund Kirke – en tilsyneladende beskeden kirkes alder og stråtag« i By, marsk og geest 17 s. 22-42.

Olsen, Henriette Roued: »Poul Helweg Mikkelsen – amatørarkæologi i 1930'erne på Holsted-egnen« i Mark og Montre 2005 s.117-123

Renboe, John: »Lidt tanker om formidling« i Mark og Montre 2005 s.124-131.

Slyngborg, Mette: »Industrisamfundets kulturarv – udpegnings af industriminder i Ribe Amt« i Mark og Montre 2005 s.132-139.

Søvsø, Mette Højmark:»Middelalderlige ringspænder fra Ribe« i By, marsk og geest 17 s. 43-57

Dyreliv

Gijsbers, Wilma og Bert Lambooj: » Okser for øksen. Et nutidigt blik på den historiske langdistance-transport af levende okser.« i By, marsk og geest 17 s. 58-79.

Jensen, Thyge og Carl Chr. Kinze: »Almindelige Delfiner i indre danske farvande« i Sjæklen 2004 s. 91-112.

Jensen, Thyge: »Hvaler i danske farvande, 2005« i Sjæklen 2005 s. 155-165.

Skov, Ragnhild: »Sælerne på Fiskeri- og Søfartsmuseet. Arbejdet i dag – 30 år efter indvielsen af Sælariet« i Sjæklen 2005 s. 143-153.

Tougaard, Jacob, Svend Tougaard, Thyge Jensen og Dieter Adelund: »Vadehavets sæler i Nordsøen« i Sjæklen 2005 s. 131-142

Erindringer

Andersen, Chr.: »En beretning om 2 menneskers emigration

til USA og senere Canada« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 33-41.
 Astrup, Jens: »Ud og op. En oplevelse a aldrig glemmer« i Vestjyske Fortællere 2005 s.117-125.
 Bak, Olaf: »Fra plov til pen« i Lokalårbogen 2005 s.43-47.
 Bak, Olaf og Poul Haahr: »Glimt fra 2004-2005« i Lokalårbogen 2005 s.97-111.
 Bertelsen, Erik Holme: »Grindsteds Godfather« i Egnsbogen 2005 s.18-27.
 Erhardtson, Aksel: »Vestergades lyksaligheder« i Lokalårbogen 2005 s. 11-17.
 Junk, Niels Erik: »En gøgler fra Vong – og et par skolehistorier« i Lokalårbogen 2005 s.73-77
 Hansen, Folmer: »Den teaterglade statist på det gamle Varde teater« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 79-82.
 Hegn, Stig: »Slaget ved Dybbøl. En bonde fra Gørding fortæller« i Lokalårbogen 2005 s.84-90.
 Madsen, Ernst: »Mine bedsteforældre« i Egnsbogen 2005 s.12-17.
 Markussen, Ludvig: »Brogade i Varde ca. 1915« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 127-
 Mortensen, Jegvan: »Glimt fra min barndom på Åvangen i Varde« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 57-62.
 Nielsen, Arne Bruun: »Kærgård som pige hjem« i Lokalårbogen 2005 s. 48-52.
 Olesen, Vagn: »Gammelt brev fra Colorado i U.S.A.« i Lokalårbogen 2005 s.91-95.
 Pedersen, Olga: »En hyrdedrengs erindringer« i RA 2005 s.73-80.
 Petersen, Sam. Højst: »Humørpigerne fra Vejrup« i Lokalårbogen 2005 s. 59-66.
 Simonsen, Petra: »Erindringer fra min skoletid« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 25-32.
 Simonsen, Petra: »Bedstefar fortæller om gamle dage« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 83-98
 Slot, Kaj: »En stor sag« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 9-16.
 Sønderkær, Knud Eigil: »Kærgård under 2. verdenskrig« i Lokalårbogen 2005 s. 52-58.
 Thomsen, Jørgen: »Minder fra Storegade 59« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 67-72.

Fiskeri og Søfart

Abd-El Dayem, Torben: »Fra Cairo til Vadehavet« i Sjøklen 2004 s. 45-56.
 Byskov, Søren: »Hvad blev der af Esbjerg-fiskeriet?« i Sjøklen 2004 s. 9-26.
 Byskov, Søren: »Hvide Sande-fiskeriet i forandring, 1990-2005« i Sjøklen 2005 s. 67-79.
 Frederiksen, Niels. Et liv til søs. Esbjerg 2006.
 Hahn-Pedersen, Morten og Rene Toudal Poulsen: »Danske

paasgerlinjer på Nordsøen, ca. 1850-2005« i Sjøklen 2005 s. 9-25.

Jacobsen, Anne Lif: »Rederiet Phønix, 1911-1994« i Sjøklen 2005 s. 27-51.

Jacobsen, Gunnar: »Snurrevodsfiskeri – et tilbageblik« i Sjøklen 2005 s. 81-89.

Møller, Henrik J.: »Fiskeriet i det sønderjyske Vadehav 1920-1965« i Sjøklen 2005 s. 91-113

Søndergaard, Morten Karnøe: »Dansk fiskeri i det internationale spil« i Sjøklen 2004 s. 27-44.

Wiil, Lone: »Esepiget og bakkebåde« i Vestjyske Fortællere 2005 s.144-146.

Forenings- og fridsliv

Præstholm, Henrik: »Vandrehejmmet SOLFANG, Henne Strand« i RA 2005 s. 3-10.

Flygtningehistorie

Gammelgaard, Arne. På Hitlers befaling. Varde museum 2005

Haahr, Poul: »Paul Lund og de lettiske flygtningebørn« i Lokalårbogen 2005 s.23-29.

Idræt

Bruhn, Verner. Idræt i Esbjerg. Esbjerg 2005.

Jespersen, Niels: »Dansk Vandrelaug Esbjerg under besættelsen« i RA 2005 s.85-96.

Industri og forretningsvirksomhed

Andersen, Jeffrey: »Bykroen i Gørding – og lidt om afholdshotellet« i Lokalårbogen 2005 s.79-83.

Andreasen, Jens: »Grindsted Brugsforening« i Egnsbogen 2005 s. 34-43.

Dall, Uwe: » Af familien Keldorffs krønike – et industrieventyr i Tange 1947-1973« i By, marsk og geest 17 s.104-118.

Hansen, Lulu Anne: »Fra ferierejsende til forretningsrejsende i Sjøklen 2004 s. 57-74.

Hansen, Werner: »Dumpede ind på formandsposten« i Lokalårbogen 2005 s.36-42.

Haahr, Poul: »Rogar Mogensens og hans butik« i Lokalårbogen 2005 s.18-22.

Mulvad, Søren: »Skomagerpolka på toppede brosten« i RA 2005 s. 37-46

Nielsen, Tage: »Jensens Planteskole ved Lis Langschwager og Kaj Jensen« i Lokalårbogen 2005 s. 6-10.

Pedersen, Olga: »Aastrup Kro« i RA 2005 s. 109-112.

Ravn, Gert: »Vardes handel« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 63-72.

Jubilæer og Jubilæumsskrifter

Boesen, Olav: »Klassefesten« i Lokalårbogen 2005 s. 71-72.
Burchardt, Jørgen. »Da øst blev for alle. 100 års udvikling set fra Brørup Mejeri« Sønderkov 2005.
Degnbol, Vagn: »Darum skoles 50 års jubilæum den 1. oktober 2004« i Lokalårbogen 2005 s. 67-70.

Kirker og kirkeliv

Madsen, Per Kristian: »Kalvslund Kirke – en tilsyneladende beskednen kirkes alder og stråtag« i By, marsk og geest 17 s. 22-42.

Kunst

Birkeland, Sven Arvid: » Kong Valdemar og Dronning Sofia« i RA 2005 s. 81-84
Hansen, Mogens: »Ovnplade fra 1600 tallet, fundet på Grindstedegnen« i RA 2005 s. 97-108.

Mejerihistorie

Burchardt, Jørgen. »Da øst blev for alle. 100 års udvikling set fra Brørup Mejeri«. Sønderkov 2005.
Klitmøller, Linda: »Niels Pedersen og dansk mejeribrug i 1880'erne« i Mark og Montre 2005 s. 59-75.

Personalhistorie

Arne Knudsen. De drog ud og kæmpede for friheden. Grethe Jæger og Søren Manøe. Esbjerg 2005.
Cornelius W. Peters. »Andefængerens Arbejdscyklus og økonomi for en daglejer på Amrum, 1867-91« Martin Reimheimer i Sjøklen 2005 s. 115-129.
Eilif Egon Richardt Søndergaard Krogager. Ejvind Sørensen i RA 2005 s.61-72.
Emil Cold. Læge i Esbjerg. Lægen og mennesket, tiden og stedet. Aja Høy Nielsen, Esbjerg 2005.
Iver Lassen Andersen. De drog ud og kæmpede for friheden. Grethe Jæger og Søren Manøe. Esbjerg 2005.
Johanne Nielsen, lærerinde og Mandøboer. Tage Nielsen i Lokalårbogen 2005 s. 30-35.
Keldorffs familiekronike. Uwe Dall i By, marsk og geest 17 s. 104-118.
Niels Hjort. Erik Holme Bertelsen i Egnsbogen 2005 s. 18-27.
Niels Pedersen. Linda Klitmøller i Mark og Montre 2005 s. 59-75.

Religionshistorie

Simonsen, Johs. Bredmose: »Esbjerg Havn og fynske grundtvigianere« i RA 2005 s. 21-30.

Retshistorie.

Slot, Kaj: »En stor sag« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 9-16.

Samlere

Døssing, Per: »Da Varde lavede Ø1« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 109-116.

Skolehistorie

Nielsen, Ahlmann: »Træk fra Jerne skoles historie« i RA 2005 s. 55-60.

Socialhistorie

Høy-Nielsen, Aja: »Da københavnerpigerne kom til Hjerting« i RA 2005 s. 47-54.
Kjær, Gerda: »Anne Marie Olesdatter. Fattigvæsen i Jerne-Skads sogn i 1800 tallet« i RA 2005 s. 31-36.
Manøe, Søren: »En gårdbrand i Roust – en social tragedie« i RA 2005 s. 11-20.

Sygehus- og plejevæsen

Høy-Nielsen, Aja: »Da københavnerpigerne kom til Hjerting« i RA 2005 s. 47-54.
Høy-Nielsen Aja. Emil Cold. Læge i Esbjerg. Lægen og mennesket, tiden og stedet. Esbjerg 2005

Vadehav og kyster

Guldberg, Mette: »Det kulturhistoriske arbejde i vadehavsområdet – en oversigt« i Mark og Montre 2005 s. 35-45.
Guldberg, Mette og Søren Møller Christensen: »Historisk kystkultur som ressource« i Sjøklen 2004 s. 75-82.
Jensen, Stine Gro: »Kystudviklingen fra Nymindegab til Skallingen« i Mark og Montre 2005 s. 46-58.
Kaas, Eigil: »Globale forandringer – og deres betydning for Vadehavet« i Sjøklen 2004 s. 113-134.
Møller, Henrik:» Fiskeriet i det sønderjyske Vadehav 1920-1965« i Sjøklen 2005 s. 91-113.
Tougaard, Jacob, Svend Tougaard, Thyge Jensen og Dieter Adeling:»Vadehavets Sæler i Nordsøen« i Sjøklen 2005 s. 131-142

Turisme

Brodde, Marco: »Bæredygtig turisme i Vadehavet« i Sjøklen 2004 s. 83-90.
Duedahl, Orla: »På byrundvisning i Varde« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 17-24.
Givskov, Klaus og Tonny Rask. Han lærte os at rejse. Tjæreborg 1999.
Hahn-Pedersen, Morten:»Danske passagerlinjer på Nordsøen, ca. 1850-2005« i Sjøklen 2005 s. 9-25.

Vejhistorie og stednavne

Gammeltoft, Peder: »Drivvejen gennem Ribe Amt – set fra stednavnene« i Mark og Montre 2005 s.15-34.

Ribe Amt eller dele deraf

Gammeltoft, Peder: »Drivvejen gennem Ribe Amt – set fra stednavnene« i Mark og Montre 2005 s.15-34.

Jæger, Grethe og Søren Manøe. De drog ud og kæmpede for friheden. Historisk Samfund for Ribe Amt 2005.

Manøe, Søren: »Dødemandsbjerge« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 73-78.

Ribe Stiftsbog 2005. Ribe 2005.

Ripenser-bladet. Medlemsblad for Ripenser-Samfundet siden 1916. Ribe 2006.

Udbye, Kristian: »De 20 gårde, der blev til Billund Lufthavn« i Egnsbogen 2005 s. 28-33.

Billund Kommune

Hansen, Martin: »Fra Libanon til Legoland« i De kom og de blev s. 93-100.

Udbye, Kristian: »De 20 gårde, der blev til Billund Lufthavn« i Egnsbogen 2005 s. 28-33.

Vorbasse

Tygesen, Sven Erneberg: » »Minnis« triste skæbne« i De kom og de blev s. 21-27.

Tygesen, Sven Erneberg: »En dansk englænder« i De kom og de blev s. 77-87.

Blåbjerg Kommune

BlaabjergLokahistoriske Arkiv: »Fra London til Lunde« i De kom og de blev s. 74-76.

Henne

Frandsen, Lene B.: »Vikingetiden i Henne« i Mark og Montre 2005 s. 5-14.

Præstholm, Henrik: »Vandrehjemmet SOLFANG, Henne Strand« i RA 2005 s. 3-10.

Nymindegab

Jensen, Stine Gro: »Kystudviklingen fra Nymindegab til Skallingen« i Mark og Montre 2005 s 46-58.

Blåvandshuk Kommune

Larsen, Jette Linaa: »Sønderside revisited – på sporet af et marinearkæologisk problemkompleks« i Mark og Montre 2005 s. 93-106.

Lundgren, Jens O.: »Et finnebarn« i De kom og de blev s. 28-32.

Oksbøl

Ravn, Gert: »Mette Bertelsdatter i Ho« i Vestjyske Fortællere 2005 s.107-108.

Skallingen

Jensen, Stine Gro: »Kystudviklingen fra Nymindegab til Skallingen« i Mark og Montre 2005 s. 46-58.

Bramming Kommune

Bak, Olaf: »Fra plov til pen« i Lokalårbogen 2005 s. 43-47.

Bak, Olaf og Poul Haahr: »Glimt fra 2004-2005« i Lokalårbogen 2005 s. 97-111.

Hansen, Werner: »Dumpede ind på formandsposten« i Lokalårbogen 2005 s.36-42.

Haahr, Poul: »Rogar Mogensen og hans butik« i Lokalårbogen 2005 s.18-22.

Haahr, Poul: »Paul Lund og de lettiske flygtningebørn« i Lokalårbogen 2005 s.23-29.

Hegn, Stig. En forlænget arm. Bramming Boligforening 1945-2005. Bramming 2005.

Ingvardsen, Bent. En Brammingdreng ser tilbage. To lyd-bøger, kasettebånd. Vejen KLO 2005.

Nielsen, Tage: »Jensens Planteskole ved Lis Langschwager og Kaj Jensen« i Lokalårbogen 2005 s. 6-10.

Nielsen, Tage: »Johanne Nielsen, lærerinde og Mandø-boer« i Lokalårbogen 2005 s. 30-35.

Timmermann, Kurt. En arbejder i Bramming under besættelsen. Redigeret af Stig Hegn. Bramming 2005.

Darum

Boesen, Olav: »Klassefesten« i Lokalårbogen 2005 s. 71-72.

Degnbol, Vagn: »Darum skoles 50 års jubilæum den 1. oktober 2004« i Lokalårbogen 2005 s. 67-70.

Gørding

Andersen, Jefrey: »Bykroen i Gørding – og lidt om afholds-hotellet« i Lokalårbogen 2005 s.79-83

Erhardtson, Aksel: »Vestergades lyskaldigheder« i Lokalårbogen 2005 s. 11-17.

Hegn, Stig: »Slaget ved Dybbøl. En bonde fra Gørding fortæller« i Lokalårbogen 2005 s.84-90.

Olesen, Vagn: »Gammelt brev fra Colorado i U.S.A.« i Lokalårbogen 2005 s. 91-95.

Hunderup

Nielsen, Arne Bruun: »Kærgård som pighjem« i Lokalårbogen 2005 s. 48-52.

Sønderkær, Knud Eigil: »Kærgård under 2. verdenskrig« i Lokalårbogen 2005 s. 52-58.

Vejrup

Holm, Johannes L.: »Landsbysmeden i Vejrup«. I de kom og de blev s. 40-44.

Petersen, Sam. Højst: »Humørpigerne fra Vejrup« i Lokalårbogen 2005 s. 59-66.

Vejrup Sognearkiv. Vejrup Bogen om udviklingen i Vejrup gennem tiderne. Vejrup 2005

Vester Nykirke

Junk, Niels Erik: »En gøgler fra Vong – og et par skolehistorier« i Lokalårbogen 2005 s.73-78.

Brørup Kommune

Buarchardt, Jørgen. Da ost blev for alle. 100 års udvikling set fra Brørup Mejeri. Sønderkov Museum 2005.

Historisk Arkiv for Brørup og Omegn. Årsskrift 2005.

Nielsen, Holger Busch: »En schweizer, der flyttede til Danmark og forblev schweizer« i De kom og de blev s. 64-68.

Offersen, Lars. Byagerskolen 1980-2005. Brørup 2005.

Lintrup

Madsen, Ernst: » Mine bedsteforældre « i Egnsbogen 2005 s. 12-17.

Esbjerg Kommune

Bruhn, Verner. Idræt i Esbjerg. Esbjerg 2005.

Byskov, Søren: »Hvad blev der af Esbjerg-fiskeriet?« i Sjaklen 2004 s. 9-26.

Bøllund, Richard, red. De kom og de blev. Indvandrere i Ribe Amt 1850-2005. Esbjerg 2005.

Bøllund, Richard: »Den vedvarende forbindelse til Danmark« i De kom og de blev s. 55-63.

Bøllund, Richard: »Da opstanden brød ud« i De kom og de blev s. 69-73.

Bøllund, Richard: »En palæstinenser fra Esbjerg« i De kom og de blev s. 101-107.

Bøllund Richard: »Fra paradiset til kulden« i De kom og de blev s.117-120.

Bøllund, Richard: »Et frisk pust fra Kina« i De kom og de blev s.121-127.

Bøllund, Richard: »En af de uønskede« i De kom og de blev s.128-130.

Bøllund, Richard: »Ønskejettet i Esbjerg« i De kom og de blev s.131-134.

Bøllund, Richard: »Islam betyder fred« i De kom og de blev s.149-152.

Esbjerg Kommune. Ny Esbjerg Kommune. Esbjerg 2005

Hahn-Pedersen, Morten og Morten Karnø Søndergaard:

»Havnerapporten i Sjaklen 2005 s. 53-65.

Høy-Nielsen, Aja. Emil Cold. Læge i Esbjerg, -lægen og mennesket, tiden og stedet. Esbjerg 2005.

Høy-Nielsen, Aja: »Da københavnerpigerne kom til Hjerterting« i RA 2005 s. 47-54.

Jespersen, Niels: »Dansk Vandrelaug Esbjerg under besættelsen« i RA 2005 s. 85-96.

Kjær, Gerda Bolt:»Anne Marie Olesdatter. Fattigvæsenet i Jerne-Skads sogn i 1800tallet« i RA 2005 s. 31-36.

Lundtofte, Ane-Sofie: »var der selv – en barndomshistorisk gør-det-selv-udstilling« i Mark og Montre 2005 s. 107-111.

Nielsen, Ahlmann: » Træk fra Jerne skoles historie« Henne Strand« i RA 2005 s.55-60.

Nyrup Rasmussen, Poul. Rødder. Esbjerg 2005.

Skads provsti. Kirker i Esbjerg, på Fanø og i Esbjergs Omegn. Skads 2005

Simonsen, Johs. Bredmose: »Esbjerg Havn og fynske grundtvigianere« i RA 2005 s. 21-30.

Gjesing

Foreningsoversigt for Gjesing. Gjesing 2005

Hjerterting

Wiil, Lone: »Esepiger og bakkebåde« i Vestjyske Fortællere 2005 s.144-146.

Sneum

Guldberg, Mette. Historisk Vadehavskultur: Kulturhistorisk introduktion til det danske Vadehavsområde. Fiskeri- og Søfartsmuseet 2005.

Tjæreborg

Rydahl, Anette, Flemming R. Nielsen, Preben Gotthold, redaktion. Krøniken om Tjæreborg skole: en fortælling om en landsbyskoles udvikling gennem 50 år. Tjæreborg 2005.

Sørensen, Ejvind:»Tjæreborgpræsten – Eilif Egon Richardt Søndergaard Krogager« Henne Strand« i RA 2005 s.61-72.

Fanø Kommune

Heegaard, Mette: »Fra Heiligenbeil til Fanø. I De kom og de blev s. 33-39.

Grindsted Kommune

Andreasen, Jens: »Grindsted Brugsforening« i Egnsbogen 2005 s. 34-43.

Bertelsen, Erik Holme: »Grindsteds Godfather« i Egnsbogen 2005 s. 18-27.

Hansen, Mogens: »Ovnplade fra 1600 tallet, fundet på Grindstedegnen« i RA 2005 s. 97-108.

Rendboe, John: »Lidt tanker om formidling« i Mark og Montre 2005 s.124-129.

Starup, Jens Erik: »Fra frihedskamp til byrådsarbejde« i De kom og de blev s. 108-111.

Helle Kommune

Agerbæk

Hansen, Margit og Leo Mathiesen: »Kurdere på flugt« i De kom og de blev s. 144-148.

Roust

Manøe, Søren: »En gårdbrand i Roust – en social tragedie« i RA 2005 s.11-20.

Holsted Kommune

Hansen, Hans Peder. Krigen, Besættelsen og Befrielsen, som jeg husker det. Holsted 2005

Olsen, Henriette Roued: »Poul Helweg Mikkelsen – amatørarkæologi i 1930'erne på Holsted-egnen« i Mark og Montre 2005 s.117-123.

Føvling

Føvling menighedsråd. Føvling kirke 1205-2005. Føvling 2005.

Aastrup

Pedersen, Olga: »En hyrdedrengs erindringer« i RA 2005 s.73-80.

Pedersen, Olga: »Aastrup Kro« i RA 2005 s. 109-112.

Pedersen, Olga. Aastrup Sogn i det tyvende århundrede. Esbjerg 2005

Ribe Kommune

Buk-Swienty, Tom. Den ideelle amerikaner. (Om Jacob A. Riis) København 2005.

Dahl, Bjørn Westerbeek: » »Forfattet I 1858 af A. Th. Techt« – kortet over Ribe fra 1. udgaven af Trap-Danmark« i By, marsk og geest 17 s.80-91.

Dall, Uwe: » Ribe Købstads eksistenskrise o. 1900 og indlemmelsen af Lustrup-Tveed-Tange Kommune« i By, marsk og geest 17 s. 92-103

Dall, Uwe: »Af familien Keldorffs krønike – et industrieventyr i Tange 1947-1973« i By, marsk og geest 17 s. 104-118.

Kjær, Carl Christian. Trekvart århundrede – et tilbageblik, en Ribedrengs erindringer. Ribe 2005.

Klæsøe, Iben Skibsted: »Et sælsomt spænde fra Ribe-egnen« i By, marsk og geest 17 s. 5-13

Kværnø, Richard og Karen Margrethe Melbye: » Har lovet Vor Herre at hjælpe andre« i De kom og de blev s. 45-54.

Mulvad, Søren: »Gendarmer i et grænsesogn« i De kom og de blev s. 13-15

Mulvad, Søren: »Skomagerpolka på toppede brosten« i RA 2005 s. 37-46.

Jernved.

Prange, Knud: »De halve løver i Ribe – baggrunden for Ribes byvåben« i By, marsk og geest 17 s. 14-21.

Ribe og Omegns biavlerforenings historie. Holsted 2005
Schultz, Mai-Britt. Ambrosius Stub 1705-1758. Svendborg 2005.

Skovgaard, Hanne og Hans Helge Pedersen red. Landboforeninger gennem 200 år. København 2005

Steinmeier, Ole: » Fra dyrlæge i Holland til kødkontrollen i Esbjerg« i De kom og de blev s. 112-116.

Steinmeier, Ole: »Organist og landmand« i De kom og de blev s. 135-139.

Steinmeier, Ole: » Historien om en irakisk flygtning« i De kom og de blev s.140-143.

Søvsø, Mette Højmark: »Middelalderlige ringspænder fra Ribe« i By, marsk og geest 17 s. 43-57.

Kalvslund

Madsen, Per Kristian:» Kalvslund Kirke – en tilsyneladende beskeden kirkes alder og stråtag« i By, marsk og geest 17 s. 22-42.

Spandet

Sørensen, H. E. Før genforeningen. Lydbog. Tønder 2005.

Roager

Høegh, Kurt Overgaard. Slægtsbog for Christen Jensen, født i Roager 1766, død i Skrave sogn 1852. Silkeborg 2005

Varde Kommune

Bechgaard Holm, Flemming. Varde Kommune, i samarbejde med Historisk Samfund for Varde og Omegn. Varde 2005.

Birger Madsen, Agnete. Karen Sofhises barselsfærd: levevilkår for ugifte mødre og uægte børn i to danske landsogne cirka 1830-1880. Århus 2005.

Christensen, Torben Vinge: »Tyske panserhindringer omkring Varde« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 99-106.

Duedahl, Orla: »På byrundvisning i Varde« i Vestjyske Fortællere 2005 s.17-24.

Feilberg, Birthe Nordentoft. Vardeminder. 15 beretninger fra årene 1930-50, samlet og redigeret af. Varde 2005.

Gammelgaard, Arne. På Hitlers befaling. Varde museum 2005.

Hansen, Folmer: »Den teaterglade statist på det gamle Varde teater« i Vestjyske Fortællere 2005 s.79-82.

Lindby, Jens. Varde Å genne 100 år. Varde 2005.

Lindby, Jens: »En gæstearbejder« i De kom og de blev s. 88-92.

Markussen, Ludvig: »Brogade i Varde ca. 1915« i Vestjyske Fortællere 2005 s.127-143.

Mortensen, Jøgvæn: »Glimt fra min barndom på Åvangen i Varde« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 57-66.

Ravn, Gert. Vardesyssels årbog 2005. Oxbøl 2005

Ravn, Gert: »Vardes handel« i Vestjyske Fortællere 2005 s.63-66.

Ravn, Gert. Janderup-Billum kirkebog 1637-1757. Oxbøl 2005

Sørensen, Søren Peder. De ungarske soldater. En glemt tragedie fra den tyske besættelse af Danmark under 2. Verdenskrig. Varde Museum 2005.

Thomsen, Jørgen: »Minder fra Storegade 59« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 67-72.

Billum

Jeppesen, Gunhild:» Svenskere i et vestjysk landsogn«. I De kom og de blev s. 11-12.

Simonsen, Petra: »Erindringer fra min skoletid« i Vestjyske Fortællere 2005 s.25-32.

Simonsen, Petra: »Bedstefar fortæller om gamle dage« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 83-98.

Nordenskov

Andersen, Chr.:»En beretning om 2 menneskers emigration til USA og senere Canada« i Vestjyske Fortællere 2005 s. 33-41.

Næsbjerg

Lauridsen, Leif Veis: »Fra Skaane til den vestjyske hede ved Næsbjerg«. I De kom og de blev s. 16-20.

Vejen Kommune

Holm, Rasmus Juul: »Oprettelsen af Vejen Kunstmuseum – Et eksempel på kultur og mentalitet i Vejen i starten af det 20. århundrede« i Mark og Montre 2005 s.76-92.

Houborg, Anette red. Museums- og Kunstforeningen for Vejen og Omegn 1905-1924. Haderslev 2005.

Nielsen, Teresa: »Et hjørne af Niels Hansen Jacobsens keramikværksted« i Mark og Montre 2005 s. 112-116

Nielsen, Teresa: »En efterlysning – Niels Hansen Jacobsens portræt af en typisk jøde« i Mark og Montre 2005 s. 116.

Andst

Birkeland, Sven Arvid:» Kong Valdemar og Dronning Sofia« i RA 2005 s. 81-84.

Askov

Askov Højskole og Efterskole. Årsskrift 2005

Ladelund

Klitmøller, Linda: »Niels Pedersen og dansk mejeribrug i 1880'erne« i Mark og Montre 2005 s. 59-75.

Ølgod Kommune

Gårde

Gårde skole 50 års jubilæum 1955-2005. Gårde 2005

Tistrup

Døssing, Per: »Da Varde lavede Øl« i Vestjyske Fortællere 2005 s.109-116.

Historisk Samfunds årsmøde og generalforsamling

Historisk Samfunds generalforsamling fandt sted den 4. april på Sydvestjyllands Efterskole, Bramming Hovedgaard, Kirkebrovej 7, Bramming.

Mødet indledtes med foredrag arrangeret i samarbejde med Sydjysk Folkeuniversitet. Overlæge Kirsten Lylloff fortalte om sit arbejde med en ph.d.-afhandling om de tyske flygtninge i Danmark i årene 1945-1949.

Det var et meget engageret foredrag, og der var stor spørgelyst fra deltagerne. Et bevis på at de fem besættelsesår 1940-45 og følgerne deraf stadig optager sindene.

Efter foredrag og kaffebord indledtes generalforsamlingen, hvor fhv. museumsinspektør Søren Manøe valgtes som ordstyrer og fastslog at generalforsamlingen var lovlig indvarslet.

Derefter aflagde formanden Jørgen Dieckmann Rasmussen, bestyrelsens beretning for 2005, og kassereren Edel Overgaard fremlagde regnskabet der balancerede med 26 7038,83 kr.

Begge dele godkendtes af forsamlingen.

Derefter blev der foretaget valg til bestyrelsen, hvor Edel Overgaard, Søren Frederiksen og Olga Pedersen genvalgtes. Roll Præstegaard havde ikke ønsket genvalg og nyvalgt blev Inge Manøe, Skelvej 1, Gaarde, 6870 Ølgod.

Efterfølgende bad formanden Jørgen Dieckmann Rasmussen om ordet og bekendtgjorde, at han på grund af et stort arbejdspress på Byhistorisk Arkiv i Esbjerg, så sig nødsaget til at trække sig ud af Historisk Samfunds bestyrelse.

Dette afstedkom en ny situation, og ordstyreren, Søren Manøe bad om generalforsamlingens godkendelse af, at suppleant Sven Ernebjerg Tygesen fra Vorbasse, trådte ind i bestyrelsen for et år, og at foreningen derfor i året 2006 kun har én suppleant, nemlig Uwe Dall, og at bestyrelsen i det kommende år forsøgte at få et nyt bestyrelsesmedlem fra Esbjerg, idet det menes af stor vigtighed at denne by, som den største i Amtet er repræsenteret i Historisk Samfunds bestyrelse. Denne beslutning godkendtes af generalforsamlingen. Uwe Dall genvalgtes som suppleant. Som revisorer genvalgtes Søren Manøe og Ejvind Busk Jensen.

Der var ikke indkommet nogen forslag til bestyrelsen, og kontingentet foreslåedes uændret til 125 kr. Dette blev ligeledes vedtaget.

Under eventuelt takkede den afgående formand Jørgen Dieckmann Rasmussen, først Roll Præstegaard for hans indsats i bestyrelsen, hvorefter næstformand Søren Mulvad takkede Jørgen Dieckmann Rasmussen, ligeledes for det arbejde han har gjort for Historisk Samfund.

Regnskab for 2005

Indtægter

Kontingent		99973,90
Tilskud:		
Bramming Kommune	731,00	
Grindsted Kommune	1200,00	
Helle Kommune	500,00	
Brørup Kommune	500,00	
Ølgod Kommune	1000,00	
Ribe Kommune	2122,00	
Fanø Kommune	500,00	
Blåvandshuk Kommune	965,00	
Blåbjerg Kommune	1000,00	
Billund Kommune		
Holsted Kommune	500,00	
Vejen Kommune	1000,00	
Esbjerg Kommune	2400,00	
Varde Kommune	1500,00	
Ribe Amt	20433,00	
L. og O. Niensens fond	2000,00	
Andet	231,00	
Tilskud i alt		36582,00
Nettorenter/afkast		
Obligationskontoen	639,98	
Investeringsbeviser	3924,25	
Gebyrer	-1173,15	3391,08
Nettoindtægter ved bogsalg		33091,85
Sponsorbidrag »De drog ud«		94000,00
Foreningsindtægter i alt		267038,83

Udgifter

Løn	12800,00
Kontorudgifter	28248,30
Møder/udflugter	5250,00
Bestyrelsen	12975,10
Årbogen 2005 incl. Porto	58391,60
Trykning af »De drog ud«	71725,00
Udgifter vedr. »De drog ud«	13337,55
Trykning af »Bondegårde i Skads Herred«	27640,00
Porto	6819,66
Moms på Årbog	6444,00
Moms »De drog ud«	1972,08
Moms »Bondegårde i skast Herred«	613,14
Foreningsudgifter i alt	246216,43
Årets resultat	20822,40
Balance	
Indtægter	267038,83
Udgifter	267038,83

Bestyrelsens beretning for virksomhedsåret 2005

Beretningen for 2005 skal indledes med at udtale mindeord. De vedrører Svend B. Troelsen, Vester Vedsted, mangeårigt medlem af Historisk Samfund, som døde i begyndelsen af juni måned. Svend B. Troelsen var indbegrebet af en lokalhistoriker med gård- og slægtshistorie som speciale. Han kendte næsten hver eneste gård i sognet og kunne ikke blot fortælle om gårdene, men også om de mennesker, som boede – eller havde boet – i dem. Hans mangeårige arbejde med gårdhistorien blev trykt i bogen »V. Vedsteds Sogns Slægts- og ejendoms-historie«, der udkom i 1992 og udsendtes i en opdateret udgave som CD-Rom i år 2000. Han vidste dog meget mere, end hvad han nåede at sætte på tryk eller udgive på CD-Rom. Det ved alle, der har henvendt sig til ham og bedt om oplysninger til Vester Vedsted Sogn. Jeg vil bede forsamlingen rejse sig og sammen med mig mindes ham.

For et år siden – blot den 5. april – afholdt Historisk Samfund for Ribe Amt generalforsamling i Janus Bygningen i Tistrup. Det var en god og rigtig spændende aften, ikke mindst på grund af lektor Viggo Sørensens interessante foredrag om jyske dialekter. Spørgelysten og iveren efter at kommentere var stor, ikke mindst da hans eksempler nærmere sig vores sprogområde. Efter generalforsamlingen konstituerede bestyrelsen sig uændret, det vil sige med Jørgen Dieckmann Rasmussen som formand, Søren Mulvad som næstformand, Edel

Overgaard som kasserer og ansvarlig for ekspeditionen, Olga Pedersen som redaktør af Fra Ribe Amt og Roll Præstegaard som sekretær. Mogens Hansen og Søren Frederiksen har som menige bestyrelsesmedlemmer deltaget i diverse udvalgsarbejder, bl.a. med hensyn til programlægning og medlemsmøder. Desuden har vores suppleant Uwe Dall været aktiv i redaktionskomiteen bag Fra Ribe Amt sammen med redaktør Olga Pedersen og Søren Mulvad.

En af bestyrelsens centrale arbejdsopgaver har været at afvikle årets program. Første arrangement blev afholdt den 31. maj om aftenen, hvor Olga Pedersen var guide på en tur til mindesten i Tirslund, Stilde og Holsted Plantager.

Trods det regnfulde vejr var der mødt mange op da lokalhistoriker Olga Pedersen fortalte og viste rundt omkring mindesten i Holsted området. Her ses en del af forsamlingen ved Dalgas stenen i Tirslund plantage.

Næste arrangement var præsentation af Fra Ribe Amt 2005, og den fandt sted på vandrehjemmet Solfang i Henne. Amdsrådsmedlem Bent Poulsen stod for præsentationen af årbogen, men deltagerne fik også lejlighed til at se og høre nærmere om vandrehjemmets historie, bl.a. fordi én af årbogens artikler handlede om det. Igen i år kunne redaktionen præsentere en årbog med mange forskellige artikler, både i emner og tid. I Svend Arvid Birkelunds artikel om kong Valdemar og dronning Sofia var vi tilbage i 1100-tallet, og Ejvind Sørensen fra Tjæreborg førte os med sin artikel om Tjæreborg-præsten Ejlif Krogager helt op i vor tid. Netop denne blanding – samt artiklernes længde – gør årbogen meget populær. Det er ikke mange dage siden, en ældre dame stoppede mig på gaden i Esbjerg og nævnte, at hun i den netop overståede vinterkulde havde slået mange gode timer ihjel med Fra Ribe Amt 2005. Ingen tvivl om at årbogen er ét af Historisk Samfunds vigtigste aktiver.

Motion er godt – så derfor indbød vi medlemmerne til en vandretur på den gamle stuedrivevej fra Ribe til Gredstedbro den 4. september 2005, der var udnævnt til Nortrail-dag. Guider på turen var antikvar Jakob Kieffer-Olsen og projektmedarbejder Charlotte Lindhardt, der begge har været med i projektet om de gamle driveveje. Vi var ikke alene om arrangementet den 4. september, men havde slået os sammen med Ribe Amt, Den antikvariske Samling i Ribe og Folkeuniversitetet i Esbjerg og Ribe.

Det var dog ikke slut med motionstilbud endnu. Den 25. september var Historisk Samfunds medlemmer indbudt til Historisk Søndag i Nordby på Fanø, hvor vi skulle opleve, at Fanø er andet end badestrand og sommerhusområder. Med Jan Jepsen som guide besøgte vi Skibsfarts- og dragtsamlingen og gik en tur i

Nordbys gader. Undervejs blev der fortalt om husene og menneskene og naturligvis Nordbys og Fanøs historie. Det var også en god dag.

Årets sidste arrangement blev holdt den 1. november på Riber Kjærgaard. Foredraget handlede om livet på landet gennem de sidste 50-60 år med Johs. Nørregaard Frandsen som den engagerede foredragsholder. Han har sine rødder i Grimstrup, men arbejder nu på Institut for Litteratur, Kultur og Medier, Syddansk Universitet, Odense. En mere engageret foredragsholder skal man lede længe efter, og han talte længe ud over, hvad han var kontraktligt forbundet til. Blot en skam, at ikke flere medlemmer fandt vej til Riber Kjærgaard – foredraget havde fortjent et langt større fremmøde end de 25 personer, der deltog.

Af andre synlige aktiviteter i 2005 må nævnes udgivelsen af Grete Jæger og Søren Månøes bog, »De drog ud og kæmpede for friheden«. Bogen blev præsenteret på Ølgod Museum den 22. september. Præsentationen var lagt i hænderne på højskoleforstander Poul Erik Søe, og under overskriften, »Historien er det kit, der binder nutiden sammen«, gav han en meget engageret præsentation af bogen.

Ud over det nævnte har der været arbejdet på andre fronter, bl.a. med hjemmesiden, som forventes at gå i luften i slutningen af april. Det bliver en hel ny måde at kommunikere med jer som medlemmer på, ligesom vi også ser det som en mulighed for at hverve nye medlemmer til Historisk Samfund.

Endvidere bør det nævnes, at kulturminister Brian Mikkelsen endelig har hørt på os. Som I ved, har han i finanslov 2006 bevilget flere penge til Statens Arkiver, så læsesalene kan mandagsåbne igen fra 1. maj. Det kan vel kun skyldes, at vi adskillige gange sammen med andre interesseforeninger har skrevet til ham og brokket os over den forringede service for akti-

ve slægtsforskere og lokalhistorikere i de fjernereliggende distrikter.

Hvad sker der fra 1. januar 2007? Det har været et af de store og helt centrale spørgsmål for bestyrelsen for Historisk Samfund for Ribe Amt i 2005. Amtet forsvinder jo fra den dato og hvad så? Som forening behøver Historisk Samfund for Ribe Amt dog ikke lade sig påvirke af en sådan ændring i den administrative struktur – på den anden side har Ribe Amt været én af vore gode og vigtige samarbejdspartnere. Som bekendt er det ikke kun amtet, der forsvinder fra 1. januar 2007, men også de fleste af de 14 kommuner, der i dag udgør Ribe Amt. Tilbage bliver fem, nemlig Billund, Esbjerg, Fanø, Varde og Vejen, Også det kan komme til at påvirke Historisk Samfund, idet kommunerne er blandt tilskudsgiverne til Historisk Samfunds virksomhed. I vores overvejelser har bl.a. indgået samarbejde med Vejle Amts Historiske Samfund, men et aftalt møde med vejlsenerne om sagen blev desværre aflyst af dem. Vi har ikke forfulgt sagen, men vedtaget at fortsætte som hidtil i håb om selv at være bæredygtige ind i fremtiden. Også økonomisk.

Glemmes skal det snart tidligere Ribe Amt dog ikke – bestyrelsen arbejder på oprettelsen af en lokalhistorisk fond, der især skal støtte det lokalhistoriske arbejde i det område, Ribe Amt udgør i dag.

På bestyrelsens vegne vil jeg slutte beretningen for 2005 af med at bringe en tak til vore faglige samarbejdspartnere, Ribe Amts Lokalarkiver og Ribe Amts Museumsråd. Til Ribe Amt, kommunerne i Ribe Amt – Billund Kommune undtaget – samt Lida og Oskar Niensens Fond skal der lyde en stor tak for det tilskud, der spiller en væsentlig rolle for finansieringen af Historisk Samfunds aktiviteter. Endelig vil jeg gerne takke bestyrelsesmedlemmerne samt de aktive medlemmer i redaktionsudvalget for indsatsen i det forgangne år. En særlig tak skal lyde til Roll Præstegaard, som har valgt at forlade bestyrelsen. Han har været guide på ture, været med i programudvalget og ikke mindst har han sørget for, at vi har haft referat af bestyrelsesmøderne, næsten før vi er nået hjem.

Jørgen Dieckmann Rasmussen
Formand

Nye medlemmer 2005

Inge Nybro Laugesen, Brørup
Else Maria Stifjeld, Esbjerg
Kaj Petersen, Esbjerg
Ahlmann Nielsen, Esbjerg
Alex Kristensen, Esbjerg
Birthe og Niels Cramon, Glejbjerg
Rigmor Timmermann, Glejbjerg
Svend Aage Jensen, Glejbjerg
Jens Dalgas Jensen, Glejbjerg
Niels Jørgen Pedersen, Glejbjerg

Kurt Kirkegaard, Grindsted
Jørgen Lehnemann, Ribe
Søren Danielsen, Tarm
Aase Sørensen, Tistrup
Charles Vind, Tjæreborg
Henning Juul Sørensen, Tjæreborg
Tove og Hans Sørensen, Vejen
Erling Hansen, Outrup
Kurt Andersen, Ølgod

Register 2006

Abwehr. Tysk militær efterretningstjeneste.	29	Bjerrum, Dinna. Tanderup	8	Danmarks kommunistiske Parti (DKP)	79ff
Agerbæk	72	Bjerrum, Henning. Tanderup	9	Danmarks Lungeforening	59
Agtrup	12	Bjerrum, Inger Grethe. Tanderup	7	Danmarks Lungeforening	64ff
Allerup	44	Bjerrum, Karl Viggo. Tanderup	9	Dannebrog	93
Alsgades Skole	34	Björn, Frk. Esbjerg	80	Dansk Folkemindesamling	70
Andelssildeoliefabrikken. Esbjerg	105	Blach. Vognmandsforretning. Esbjerg	96	Dansk Hjemstavns Forlag, Ribe	20
Anden Verdenskrig, Den	5, 72	Blicher, St.St.	105	Dansk Arbejder Forbund (DSMF)	79ff
Andersen, Aksel. Lærer og modstandsmand. Esbjerg	30, 34	Blinkenberg, Christian. Professor i klassisk arkæologi	107	Dansk Sundhedstjeneste	64ff
Andersen, Carlo. Bestyrelsesmedlem i DSMF, Esbjerg	85	Blåvands Radio	98	Dansk Sundhedstjeneste i Sydslesvig	64
Andersen, H.C. Forfatter	92ff	Bornholm	104	Darum	44
Andersen, Uddeler. Bække	67	Borum Sogn	5	Den lille historiebog	52
Apostlen Petrus fra Tanderup	10	Boye, Karin. Journalist	14	Ditlevsen, Tove. Forfatter.	14
Arbejderbevægelsens Informations Central	84	BP. Esbjerg	105	Dolktid	121
Asbo Skole	67	Bramming.	34, 46ff	Dres. Karl. Sneum	41
Askov Højskole	107	Bramminggruppen	33	Due, Gunhild. Fhv. MF. Sdr. Bjert.	10ff
Askov Mark	107, 121, 123, 125	Brande	47	Due, Helle. Sdr. Bjert	11
Asserbølgård	72	Bredebro	55	Due, Palle. Centerleder. Sdr. Bjert	10ff
Augustoprøret	24	Brinch. Overlæge. Spangsbjerg Sanatorium	60	Due, Peder. Bestyrelsesmedlem i DSMF, Esbjerg	
Auktionsgade, Esbjerg	99	Bruun. Rektor på Esbjerg Statsskole.	93	Dueflaget	93, 100
Auktionshallen, Esbjerg	88, 97, 99, 105	Brørup	5, 54	Ebbesen, Klaus	107
Auktionskajen, Esbjerg	97ff	Burfeind, Thees, Gestapoleder. Esbjerg	23ff	Eggård	75
Bang. Overlæge på Rigshospitalet	83	Burrack, Karl. SS-Sturmführer	28ff	Egsgård, Chresten. Vorbasse Sønderhede	75
Banke, Jørgen. Bibliotekskonsulent	82	Bække	67, 73ff	Ehlers, Henrik. Installatør, Vejen.	74
Bartholdy, Chr. Formand for Indre Mission, Esbjerg	90	Bække Brugsforening	67	Eickhardt. Førstemand. Bramminge	47
Bavnehøj, Esbjerg	105	Bække By	72	Emmerlev	55
Bech Bjerrum, Petra. Tanderup	3ff	Bække Jernbanestation	74, 76ff	Endrup Posthus	48
Bech Nielsdatter, Maren	3	Bække Mark	78	Endrupholm	53
Bech Sørensen, Arne	5	Bække Mose	67, 72ff	Enevig, Anders. Forfatter.	47
Bech Sørensen, Petra	3	Bække Mølle	70	Engers Hansens Boghandel. Esbjerg	34ff
Bein, Karl. Kriminalassistent. Esbjerg	26ff	Bække Møllegård	73	England	104
Bentzen, Pastor. Zions Kirke. Esbjerg	34, 90, 92	Bække Sogn II	68, 78	Englandsbådene, Esbjerg	97, 103
Berlin	24ff	Bækkegård	73	Enkeltgravskultur	107
Berntsen, Anton. Digter.	14	Børnenes Jul	52	Eriksen, Inger. Forstanderinde. Hjerting	64ff
Best, Werner. Rigsbefuld-mægtiget.	24	Børnepneumologisk afdeling i Århus	62	Eriksen. Lærer. Hjerting Skole	62
Beyer Iversdatter, Herle. Stavanger	58	Carstensen, Poul. Modstandsmand.	34	Esbjerg	23ff, 53ff, 60ff, 79ff, 87ff
Birke, Pastor. Esbjerg	90	Centralsygehuset, Esbjerg	98	Esbjerg Dampcentral	78
Bjerring, Laura. Forstanderinde. Hjerting.	61ff	Christensen, Johannes. Bække Mose	77	Esbjerg Havn	87, 95, 97ff
Bjerrum, Adolf. Husmand. Tanderup	6	Christiansborg	84	Esbjerg Kleve	101
Bjerrum, Aksel. Tanderup	8, 22	Christoffersen. Bække Mose	77	Esbjerg Kommunale Skolevæsen	95
		CIA. Amerikansk efterretnings-tjeneste	84	Esbjerg Sygehus	60
		Clearingsdrab	34	ESVACT. Vagtskibsselskab. Esbjerg.	105
		Cordes, Gunhild. Overlæge	64		
		Dalgas, Enrico	123		
		Dall, Uwe	3		

Europa	125	Grønne, Chr. Missionsmand,	Husmandsbladet.	13
F.V. Mortensen. Redningsskib.		Esbjerg	Husmandshjemmet.	10, 21
Esbjerg	98	Grådyb	Hvide Sande	105
Falck, Jens. Regimentskvarter-		Guldager	Hviding	56
mester i Heager v/Ringkøbing	55	Guldager Sogneråd	Højskolehjemmet	37
Falck. Redningstjeneste. Esbjerg	98	Guldager Station	Høm, Seem Sogn	55ff
Fanø	53, 60, 94, 101	Gødsvang	Hørbylunde	93
Fanøfærgeren	94, 96, 103	Gøteborg	Høstblomst Sanatoriet ved	
Farup	6	H.V. Ravn. Fyr - og Vager-	Esbjerg	59
Farup Kirke	6	væsenets skib.	Høy- Nielsen, Aja	59
Farup Kirkegård	9	Hallerestaurantion, Esbjerg	Haahr Haarder, Hans Peder.	
Fasterholt	78	Hamborg	Højskoleforstander på Røns-	
Finsensinstituttet. København	62	Hammel	hoved	3
Fiskerihavnen, Esbjerg	87, 90ff	Hansen, Einer. Formand for	Haahr Nielsen, Jørgen.	
Fiskeskipperskolen	90, 104	DKP i Esbjerg	Lindbjerggård	3
Fjelde, P.H, Kaptajn. Esbjerg	98	Hansen, Eva. Opsneum.	Haahr, Nikoline Kirstine.	
Flittige hænder. Ugeblad	15	Hansen, Fru. Skolelærerinde.	Lindbjerggård	3
Flødeskumsfronten	36	Opsneum	Haarder, Bertel. MF. Minister.	3
Fogtmann. Advokat i Ribe	56	Hansen, Hr. Skolelærer.	I.C. Andersen, vognmandsfor-	
Folkekuren i Hald	83	Opsneum	retning. Esbjerg	96
Ford. Ribe	25	Hansen, Søren. Esbjerg	Indre Mission	100
Fourfeld Bæk	101	Harwich	Ingeborgsminde	71
Frandsen, Fru. Købmands-		Hastrup, Thure. Rektor.	Jacobsen, Thune. Justitsminister.	82
frue i Tjæreborg	43	Esbjerg.	Jacobsen, Aage. Bogtrykker, Ribe	20
Frandsen. Købmand. Tjære-		Havnevagten, Esbjerg	Jensen, Bent Otto. Esbjerg.	95
borg	43	Hedelseskabet	Jensen, Elisabeth Marie	3
Fredericia	70, 79	Heimild, Svend. Overlæge.	Jensen, J. Rugholm. Bækkeegnen	74
Frederikshavn	100	Esbjerg	Jensen, Jens Otto. Esbjerg	95
Frifelt	4	Hejnsvig	Jensen, Johannes Otto. Bestyrer.	
Frifelt, Salomon. Forfatter		Helt Haahr, Peter	Esbjerg	95
og lokalhistoriker	4, 11, 20	Himmeler, Heinrich. Leder af SS.	Jensen, Kaj Erik. Esbjerg	93
Frifeltgaard	4	Tyskland	Jensen, L. V. Modstandsmand.	
Frihedsrådet	79	Hindsholm	Esbjerg	34
Frovin. Sneum	47	Hipo-korpset	Jensen, Lodberg, fiskeskipper.	
Fyn, Peter. Bækkeegnen	77	Historiebogen	Esbjerg	93
Fyns Venstreblad	21	Hitler, Adolf	Jensen, Magnus. Mælkekusk fra	
Første Verdenskrig, Den	99	Hjem Is. Esbjerg	Sneum Kjær	52
Gadeberg, E. Bestyrelsesmedlem		Hjerting	Jensen, Misse. Bestyrer. Esbjerg	95
i DSMF, Esbjerg	85	Hjerting By	Jensen, Sigfred. Bestyrelses-	
Gallupinstituttet	29	Hjorth Christiansen, Kjeld.	medlem i DSMF, Esbjerg	85
Gammel Færgevej, Esbjerg	96	Journalist.	Jerrig. Sømærke, Sædding	97
Gammel Havn, Esbjerg	94	Hoff, Johannes. Overlæge.	Jessen, E. Praktiserende læge,	
Gelsted, Otto	79	Århus	Esbjerg	62
Gertrud. Tjenestepige. Høm	56ff	Hoffmann, Karl Heinz.	Juelsminde	59
Gertsen, Frants. Modstands-		Gestapochef.	Jul i Vestjylland	14
mand. Esbjerg	30	Hofskråddergård	Jul Kristensen, Anders	67
Gestapo	23ff	Holland	Jul Kristensen, Olav	75ff
Gesten	78	Holm, Eilschou, Sømands-	Julemærkesanatoriet ved Kolding	59
Girridsen, Aase Elisabeth.		hjemmets Generalsekretær	Julius, Hans. Gestaphånd-	
Esbjerg.	88	Holm, Jenny. Gestaphånd-	langer	27ff
Gispel Mose	67	langer	Justitsministeriet	80
Gl. Skolevej, Sneum	39	Holmeå	Jyllandsposten	36
Gorridsen, Hans Peter Johan.		Holmsland	Jytte. Sneum	47
Esbjerg	87	Holmsland Klit	Kamma	48
Gorridsen, Karin. Esbjerg.	88	Horsørødljren	Kammerslusen	10
Gorridsen, Kirstine. Esbjerg	87	Hostrup, Christian. Præst,	Karlsgårde	78
Gorridsen, Verner. Esbjerg	87	digter	Kiel	26
Gram Kirke	55	Hotel Hafnia, Esbjerg	Kis. Journalist på »Vestkysten«	22
Granstedt, Bremervorde	26	Hundegade, Ribe	Kjærgaard, Provst. Esbjerg	90
Grundtvig, N.F.S.	88	Hundested	Klitmøller	104
		Hus, Søren. Esbjerg	Kolding	12, 23ff, 53, 76

Kolding Avis	21	Mogensen, Kristian	41	Rambusch, Hartvig.	
Kolding Fjord	87	Mortensen, Peder	43ff	Landsretssagfører	26
Kolding Øplands		Mulvad, Søren.	55	Randers	79
Højspændingsforsyning K.O.H.	78	Munk, Hans Erik.		Rasch, Vilhelm, Sømandshjem-	
Koldinghus	53	Gestapohåndlanger	27	mets Generalsekretær	90ff
Kommunisternes Valgavis	81	Munk, Kaj. Digterpræst.		Rasmussen, Hans.	
Kongeaen	107	Vedersø	29, 34, 93	Forbundsformand DSMF	84
Kribo	24	Møbelfabrikken. Ribe	25	Raun-Bybjerg. Værft. Esbjerg	95
Kristeligt Folkeparti	13	Møgeltønder	55	Ravn, Hans	71
Kristensen, Dorte	64	Mølbyfennen	69	Refnæs ved Kalundborg	62
Kristensen, Frode, Lærer.		N.P. Jensen. Værft. Esbjerg	95, 102	Ribe	10, 24, 33, 53, 56, 80
Tørring	107	Nationalforeningen til		Ribe Domkirke	98
Kristensen, Knud. Statsminister	84	Tuberkulosens Bekæmpelse	59	Ribe Hospital	58
Kristian Torskehoved. Esbjerg	101ff	Nationalmusset	107	Ribe Katedralskole	13, 53
Kynde, Hr.& Fru. Bestyrerpar på		Naujock, August. Gestapo-		Ribe Stifttidende	13
Sømandshjemmet »Gl. Havn«	90	chef	27, 29, 34	Ribe Ugeavis.	17
Kystsanatoriet	64ff	Nazistpartiet	26	Ribe Å	125
Kystsanatoriet. Hjerterng	59	Neuengamme, KZ-lejr	28	Rigshospitalet. København	62
København	23ff, 63	Nexø, Martin Andersen	79	Riis, Niels. Gestapo-	
Københavns Politigård	80	Niebøl	23	håndlanger	28, 30, 33
Lambertsen. Redningsfører.		Niedersachsen	125	Riisberg Thomsen, Grethe.	
Esbjerg	98	Niels	55	Digter.	14
Landet - landboliv hjemme		Niels Simon	69	Ringkøbing	24, 30
og ude.	14	Nielsen Outzen, Niels.		Roager	57
Langtevad	5	Birkedommer.	55, 58	Roager Kro	57
Langli	60	Nielsen-Højslev, M.K	78	Rosendahl, Annine	80
Larsen, Bernhard. Vognmand.		Nordby, Fanø	96	Rosendahl, Else	80
Lindknud	76	Nordvangsskolen	64	Rosendahl, Hansigne	80
Larsen, Hans Kristian »Fynbo«.		Norge	62	Rosendahl, Knud	80
Eneboer	77	Nr. Nissum	104	Rosendahl, Kristian. Bogtrykker.	
Larsen, Arne. Skrædder,		Nybro Laugesen, Inge	39	Esbjerg	82
Esbjerg	83	Nybro Mogensen, Kristian	39	Rosendahl, Laurids Theodor	79ff
Legarth, Jørgen	73ff	Nybro Mogensen, Lisbeth	39	Rosendahl, Søren	80
Lemvig	76	Nybro. Gård	39	Rosengren, Oskar	77
Lindbjerggård	3	Nyhavnsgade, Esbjerg	95ff	Rosengård	69
Lindknud	72	Nylandia, gård	75	Royal Air Force	23
Lindknud Sogn	67	Nylandia. Tørvefabrik	74ff	Rudbøl	30
Lindquist, A. Fiskerskipper-		Obeling	57	Rusland	79
skolens leder. Esbjerg	92, 104	Odense	23, 26	Rødding	5
Ludvigsen, Brødrene	72	Opsneum	48, 53	Rødkilde Højskole	5
Lundtofte, Henrik	23	Opsneum Mose	52	Rønshoved Højskole	3
Lustrup	55	Opsneum Skole	48ff	Sandholm	5
Lustrup Birk	55	Otte-husene, Esbjerg	96	Schackenborg	55ff
Lustrup Birketing	56	Outzen, Jenstrine Falkmine		Schackenborg, grevskabet	55
Lübeck	26	Elisabeth	58	Schalburgtage	34
Lykke Teglgård, Laurids. Gdr.	74	Oxbølls radioforretning, Esbjerg	95	Schou, Poul. Planteavl-	
Lykke, L	75	Paladshotellet. Esbjerg	34	konsulent i Farup.	17
Lykke, P	75	Pedersen, Annette. Sygeplejeske	64	Schumacher, Elisabeth Catarina	55
Lærkesang og Vibeskrig.		Pedersen, Dorthe. Forfatter	28	Schweiz	62
Ditsamling.	20ff	Pedersen, Hans Chr.	96	Sct. Katarinae Kirke. Ribe	58
Madsen, Peder	3	Pedersen, Johannes. Sogne-		SD, efterretnings tjeneste	24, 29
Magnus	48	præst. Dejbjerg	90	Sdr. Bjert	10
Margrethenborg	75	Pedersen, Jørgen Ø.	75	Seem	58
Marquardt, Franz.		Pedersen, Mads. Smed og post	3	Seem Kirke	58
Overkriminalsekretær	26ff	Pedersen, Niels. Høm	56ff	Shell, Esbjerg	105
Mildner, Rudolf. SS-		Petersen, Viggo. Formand for		Shellhuset	23, 33, 37
Standartenführer	24ff	DSMF i Esbjerg	83	Sibirien, Esbjerg	96, 101
Modstandsbevægelsen	24	Poulsen, lærer og landstings-		Sikkerhedspolitiet	24
Modstandsbevægelsens		mand, Stenderup	90	Sildebæk	52
Region III	32	Premier Is. Esbjerg	95	Silkeborg Venstreblad	21
Mogensen, Frands	39	Pumpefennen	69	Simony. Politimester i Varde	29

Skjern Å	125	Thorsminde	104	Weimarrepublikken	26
Skolegade, Esbjerg	26	Thorstensens. Vognmand	63	Zions Kirke, Esbjerg	92
Skotland	104	Thorup, Anders. Sognepræst i		Zions Sogn, Esbjerg	100
Skov, Frk. Forstanderinde.		Gram	55	Zonen. Redningstjeneste.	
Hjerting	63, 65	Thue og hans tid	28	Esbjerg	98
Skov, Marie. Sygeplejeske	62	Thyborøn	100	Ældre undergravstid	123
Skov, Niels Aage	25	Tiphede. Esbjerg	101ff	Ølgod	3
Skovlyst, Brørup	5	Tiset	56	Øllgaards Manufakturforretning	47
Skærbæk v/ Kolding	87	Tistrup	4ff	Øster Gesten Mose	75
Skøde Donslund, Hans	70	Tistrup Sogn	3	Østerfennen	69
Skøde Donslund, Minna	70	Tivoli, Esbjerg	96	Aabenraa	23, 29
Slesvig-Holsten	25	Tjekkoslovakiet	25	Aakjær, Jeppe. Forfatter.	14, 88
Smed, Jakob	57	Toft Nielsen. Entreprenør.		Ålborg	26
Sneum	39, 43ff	Vemb	76ff	Ålbæk	44, 47ff
Sneum Å	39, 52	Toftlund	24	Ålbæk Mejeri	45
Sneumgård	39	Toftlund Arresthus	80	Århus	23, 26, 87, 104
Socialdemokratisk Ungdoms		Tradsborg	43, 48, 52	Aastrup	46
Forbund (SUF)	79	Trafikhavnen,			
Spangsbjerg Sanatorium	61	Esbjerg	87, 94, 96, 99ff		
Spangsbjerg Sanatorium ved		Trafikhavnskaj, Esbjerg	94		
Esbjerg	59	Trans. Barber. Esbjerg.	95, 101		
SS	26	Troldhede	76		
Staldgården, Kolding	23, 28ff	Troldhede-Kolding-Vejen			
Starup	79	jernbane	76		
Statsbankerotten i 1813	3	Tuberkuloseloven	60		
Statsskolen, Esbjerg	53, 102	Twea, E 719. Kutter.			
Statsskolen, Svendsgade	96	Esbjerg	99, 102ff		
Steenen. Byfoged i Ribe	56	Tyskland	64, 79		
Stefan Josefsens Skibsforretning	96	Tømmerby	39		
Stege	5	Tønder	24		
Stenbjerg	104	Tørring	104		
Stormgades Skole	96, 105	Udesen Haahr, Jørgen	3		
Strandby Plads, Esbjerg	96, 102	Udesen, Peder. Pantefoged	75		
Strellev	3	Union. Fiskefartøjsforsikringen	100		
Stridsøksetid	107ff	Ussing, Erritsø.	70		
Svarrer, Lærerinde. Esbjerg	95	Vadehavet	98, 125		
Svenning, Fabrikant. Vejen	79	Vandtårn. Esbjerg.	105		
Sydvestjysk Andels Elektricitets		Varde	34, 79, 83		
Forsyning S.A.E.F.	78	Vedersø	29		
Sædding	101	Vejgård, Ejnar. Dynd Ejnar	74		
Søbylejren	76, 78	Vendssyssel Venstreblad	21		
Söhnlein, Wolfgang. SD-leder	29	Vestehavsgade, Esbjerg	96		
Sømandshjemmet		Vesterbro, København	31		
»Gl. Havn«, Esbjerg	87, 105	Vesterbyen, Esbjerg	89, 92, 102ff		
Sømandshjemmet »Ny Havn«,		Vestergård	67, 77		
Esbjerg	87ff	Vestergaard, Niels	3		
Sømandsmissionen, Esbjerg	93	Vesterhavet	98		
Sømandsmissionens KFUM	100	Vesterhavet. Redningsskib.			
Sømandsstrejken, Esbjerg	79	Esbjerg	98		
Sønderhede	71	Vestjyden. Illegalt blad.	30		
Søren Kjeldsen, Værft. Esbjerg	95	Vestjydske Skoleordning,			
Sørensen, Else Cathrine	3	Den	48		
Sørensen, Hans. Tjenestekarl.		Vestkysten, dagblad.	13, 21, 34		
Lustrup	56ff	Vestre Fængsel	31, 82ff		
Sørensen, Karl	3	Vestre Skole, Esbjerg	95ff		
Sørensen, Maren	3	Viborg	83		
Tanderup	3, 6ff	Vinter, Jesper	69		
Tanderupgård	6	Vinterfennen	69		
Therkelsen	47	Vorbasse Sønderhede	75		
Thomsen, Lars Ulrik	79	Værnemagten	29		
Thorlundgaard	3	Vøllund. Esbjerg	96		

Historisk Samfund for Ribe Amt

Historisk Samfund for Ribe Amt et landets ældste af sin art. Omkring århundredskiftet 1899 – 1900 var der stor interesse for historie i Danmark og på Askov højskole sad en kreds af lærere og mænd med stor interesse for historie. Dette især måske omkring den kendsgerning at grænsen mod syd der siden 1864 havde trukket en linie mellem landsdelene Syd- og Nørrejylland, var til stadig diskussion.

Grænsen afstedkom store vanskeligheder, den havde adskilt familier og gjort en dansk landsdel, Sønderjylland, til tysk område.

Noget sådant vil altid vække nationale følelser og måske derfor opstod en bølge af historisk interesse.

Et af resultaterne af denne »bølge« var Historisk Samfund for Ribe Amt, der på initiativ fra højskoleforstander Ludvig Schrøder stiftedes i Askov i 1902.

Formålet med foreningen var »at virke til oplivelse af den historiske sans ved at fremdrage den stedlige historie, idet man vil søge at samle oplysninger om folks liv og færds i tidligere tider her i amtet«.

Historisk Samfunds årbog, der er udkommet siden 1903, var vejen til at »samle oplysninger om folks liv og færds i ældre tider«, og sådan er det stadigvæk.

Årbogen Fra Ribe Amt har i årenes løb rummet en lang række artikler, der har kunnet fortælle amtets historie. Mange er kommet til orde, mange har sendt deres erindringer, ople-

velser, har skildret livet i landsbyer, fællesskabet, udskiftningen og meget meget mere. Årbogen for Historisk Samfund er en guldgrube af lokalhistorisk viden.

At være medlem af Historisk Samfund har altså gennem mere end hundrede år været adgangstegn til historisk viden og interesse. Meget er kommet til, der findes i dag lokalhistoriske foreninger i mange lokalsamfund, men Historisk Samfund er stadig en levende forening med medlemmer over hele amtet.

Formand:

Olga Pedersen
Vestergade 6, 6670 Holsted
Tlf. 75 19 82 80
E-mail: Olga.pedersen@stofanet.dk

Kasserer:

Edel Overgaard Byagervej 41 6650 Brørup
Tlf. 75 38 30 24
Giro 6 04 31 94

Skaf nye medlemmer

- og få et rabatkort til bogkøb

Den 1. januar 2007 lukkes der ned for Ribe Amt og administrativt går vi ind i en ny tid.

Medlemmer af Historisk Samfund for Ribe Amt er med til at bevare de kulturhistoriske minder i det »gamle« Ribe Amt.

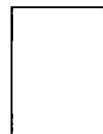
Derfor er det vigtigt at bevare Historisk Samfund også for fremtiden.

Vær med til at skaffe nye medlemmer, tal med venner og bekendte om Danmarks ældste amtshistoriske samfund, præsenter dine naboer og venner for Fra Ribe Amt.

For hver nyt medlem du indmelder sender kassereren dig et rabatkort på 25 kr. til brug ved indkøb af bøger fra Historisk Samfund.

Du skal blot skrive både dit og det nye medlems navn og adresse på indmeldelsesblanketten og du vil modtage rabatkortet når indmeldelsen er registreret.

Indmeldelse sker til: Historisk Samfund for Ribe Amt, Byagervej 41, 6650 Brørup

Historisk Samfund for Ribe Amt

Edel Overgaard,

Byagervej 41

6650 Brørup

Indmeldelsesblanket

- ja tak, jeg vil gerne være medlem af Historisk Samfund for Ribe Amt

---

Navn:

Adresse:

Indmelderens navn:

Adresse:

**Fra Lokalarkivernes arbejdsmark
i Ribe Amt 2005**

Ribe Amts Lokalarkiver (RAL)

Beretninger fra amtets lokalhistoriske arkiver 2005

Fra Lokalarkivernes arbejdsmark i Ribe Amt 2005

Ribe Amts Lokalarkiver (RAL)

Bestyrelsens beretning

Beretningen for 2005 skal desværre indledes med mindeord. De vedrører Hans Otto Kristensen, som var én af drivkræfterne bag Jernved Sognearkiv, men som arkiverne i Ribe Amt også havde glæde af i bestyrelsen fra 1986-1992. Hans Otto Kristensen satte sig mange spor, ikke mindst i Jernved Sognearkiv, hvis ve og vel optog ham meget. Han var en ordensmand og hurtig til at erkende, at registreringen skulle ske efter SLAs principper. Og modsat mange andre, der har gjort den erkendelse, ja så sørgede han også for at få teorien omsat i praksis, for »når nu reglerne er sådan, så ...«. Tro mod regler og retningslinjer var han. I amtskredsens interesserede han sig bl.a. for uddannelsesspørgsmålet og gik endvidere op i tværgående opgaver mellem arkiverne. Foreningskampagnen var det store projekt i hans tid, han fulgte det med interesse og sørgede for at have sin andel på plads og i orden til det aftalte tidspunkt. Ivrig fotograf var han også, og mange husker nok billedet af Ribe Domkirke set igennem broen over åen, som i mange år prydede RAL-Nyts forside. Det var ét af hans mange fotografier, som RALs daværende bestyrelse kårede som vinder af en konkurrence om en ny forside til RAL-Nyt.

Mest har Ribe og Ribe Byhistoriske Arkiv dog nok Hans Otto Kristensen at takke for, idet han som byrådsmedlem og medlem af kulturudvalget sørgede for, at Danmarks ældste by Ribe tilgodeså arkivarbejdet med løntimer på arkivet – en ½-stilling på Ribe Byhistoriske Arkiv blev det til. Det varslede nye tider for Ribe-arkivet, og efter sin udtræden af byrådet holdt han vågent øje med, at timerne nu også blev brugt efter hensigten. Han har været lokalarkiverne en god mand. Jeg vil bede forsamlingen om sammen med mig at minde Hans Otto Kristensen ved at rejse sig.

Arbejdsåret i Ribe Amts Lokalarkiver begyndte efter generalforsamlingen sidste år med bestyrelsens konstituering – ganske nemt var det, for vi konstituerede os uændret. Var der ikke de store problemer på det felt, ja

så måtte vi nok erkende, at nogle af det forestående års arbejdsopgaver ville blive en hel del anderledes end sædvanligt, ikke mindst med hensyn til den forestående strukturreform. Mange ting er i spil for de enkelte lokalarkiver og ikke mindre for vores amtsammenslutning og de mange aktiviteter, der afvikles derigennem.

Lad os begynde med Ribe Amts Lokalarkiver. Som bekendt nedlægges amterne den 31. december 2006. Man kunne derfor hævde, at lokalarkivernes amtskreds skulle nedlægge sig selv fra samme dato. Det anser RALs bestyrelse dog ikke for nogen god idé. Gennem mere end 25 år er der blevet bygget et godt og tæt samarbejde op mellem de mange lokalarkiver her i amtet, og mange fælles projekter er blevet realiseret ad den vej. Det gælder udgivelse af arkivernes årsberetninger, foreningsarkivregistratur, arkivejviser, bøger, hjemmeside m.m. – alt sammen noget som markedsfører det enkelte arkiv lokalt, regionalt og nationalt. Endnu mere betydningsfuldt er det dog, at det ad den vej og via forståelse i Ribe Amtsråd for opgavens vigtighed er lykkedes at skaffe penge til ansættelse af en amtskonsulent på ½ tid. Ikke mindst muligheden for gratis konsulenthjælp gennem snart mange år har været vigtigt, og dertil kommer så de mange og meget forskellige kurser, det har været muligt at udbyde takket være konsulenten. Hvad vi her i Ribe Amt betragter som en selvfølgelighed, det misunder man os virkelige rundt omkring i landet. Hvad er så fremtiden for amtskonsulenten, når den finansierende myndighed nedlægges? Det har været 100-kroners spørgsmålet til mig det sidste års tid – og med beklagelse har jeg måttet træde vande, når nogen har spurgt mig. Der skal stadig svares med forsigtighed, men det er overvejende sandsynligt, at alle de nuværende medlemmer af RAL har en konsulent de næste fire år – tilskuddet fra Ribe Amt til opgaven vil øremærket blive udbetalt fra Kulturministeriet til Esbjerg Kommune. Hvad der så vil ske derefter, kan der kun gisnes om, men det vil næppe være urealistisk at forestille sig en øget lokal betaling.

Fremtiden for SLAs kredse kendes ikke, for midt i alle sine andre problemer har SLA ikke forholdt sig til sin fremtidige struktur på det punkt. RALs bestyrelse har vurderet mulighederne og mener ikke at kunne se en fremtid i en regionsstruktur. Dog kan vi godt se nogle muligheder i et tættere samarbejde med nærtliggende amtskredse, og i den forbindelse har vi kontakttet ARVE, Arkiverne i Vejle Amt, angående et samarbejde. Der har været afholdt et par møder om sagen og senest i dag med ARVEs formand Birgitte Dedenroth-Schou fra Kolding Stadsarkiv, og vi er foreløbig landet på et samarbejde på uddannelsesområdet. Derfra kan det måske udvikle sig til mere – det må tiden vise. Dog giver samarbejdet ikke mulighed for at udvide antallet af konsulenttimer her og nu.

Hvad angår de enkelte lokalarkiver og strukturreformen, ja der har RAL ikke meget at sige. Det skal besluttes lokalt. RALs muligheder har været at gøre medlemmerne opmærksom på, at nu kører toget og antyde forskellige løsningsmodeller. Af den grund blev lokalarkiverne indbudt til en heldagskonference i Grindsted tirsdag den 23. august 2005. Med indlæg fra såvel SLAs daværende formand Asbjørn Hellum, kulturudvalgsformand Knud Jäger Andersen, Esbjerg, m.fl. kom man rundt om en række forskellige udfordringer og løsninger, og til sidst havde deltagerne mulighed for at luften lokale problemer i en række workshops. Efter min vurdering har konferencen været med til at aktivere lokalarkiverne i strukturreformarbejdet. Om resultaterne så bliver de ønskede, ja det kan RAL ikke rigtig tage ansvaret for. Imidlertid vil jeg gerne benytte lejligheden til på dette sted at sende en tak til Ribe Amts Kulturfond for støtten til konferencen – og faktisk også for dens afholdelse. Forslaget kom nemlig fra kulturudvalgsformand Harry Hansen i forlængelse af RALs generalforsamling sidste år.

Som bekendt er RAL en kreds under SLA, og nogle af jer undrer jer måske over, hvorfor SLAs fremtid ikke indgår i aftenens arrangement – ikke mindst i lyset af den megen uro, der har været at læse om siden landssammenslutningens generalforsamling i september 2005. Dertil er flere ting at sige. For det første har vi de to sidste år haft besøg af SLAs daværende formand Asbjørn Hellum, så vi har hørt meget om SLA i RAL-sammenhæng. For det andet besluttede RALs bestyrelse allerede i november at tage Jacob A. Riis som emne på generalforsamlingen og traf hurtigt aftale med Tom Buk-Swienty med et foredrag derom. Først ved udgangen af december henvendte SLA sig om at komme i kontakt med kredsenes medlemmer – det er så det møde, der er indkaldt til i Esbjerg den 18. april 2006.

Meget er nået i løbet af 2005 – amtskonsulent Richard Bøllund vil i sin beretning fortælle om afholdte kurser og udgivelsen af bogen *De kom og de blev* – som sikrede Ribe Amts Lokalarkiver omtale i TV2s prime-time nyheder torsdag den 29. december 2005. Det sker ikke ret tit, lokalarkiverne får så fornem omtale, men her lykkedes det, ikke mindst takket være jeres alle sammens og ikke mindst Richard Bøllunds indsats.

Nogen vil måske spørge, om ikke vi har et nyt, stort projekt á lá *De kom og de blev* i støbeskeen. Ja og nej må svaret blive, for er vores nye fælles projekt ikke at sikre lokalarkivernes fremtid og fortsatte virksomhed i de nye storkommuner? Der sker ting og sager i den forbindelse – bl.a. dukker der flere og flere arkivsammenslutninger op. Man fornemmer, at nogle af disse sammenslutninger laves af økonomiske grunde. Inden lokalarkiverne ændrer deres organisation alt for radikalt, skal de måske lige vente udmeldingerne fra SLA, for hvis landsorganisationen ændrer kontingent- eller licensstrukturen, kan den valgte lokale løsning måske vise sig ikke at være den bedste i fremtiden.

Lad det være alt om endnu et godt og aktivt år i RAL. Bestyrelsen vil gerne runde beretningen for 2005 af med at bringe en tak til vore samarbejdspartnere. Det gælder bl.a. Ribe Amt, som støtter os med tilskud til amtskonsulenten og trykning af årsberetninger og som i det forgangne år også betalte konferencen om lokalarkiverne og fremtiden. Det gælder Ribe Amts Museumsråd og amtets museer samt Historisk Samfund for Ribe Amt. Endelig vil bestyrelsen gerne bringe en tak til amtskonsulent Richard Bøllund for hans fortsat utrættelige indsats for amtets lokalarkiver og store imødekommethed over for store og små problemer i deres daglige arbejde.

Amtskonsulentens beretning

2005 har været et år med nye spændende opgaver og udfordringer. Den største var færdiggørelsen af bogen *De kom og de blev* – indvandrere i Ribe Amt 1850-2005. Bogen er uden tvivl det bedste og, set i lyset af emnets aktualitet, det mest opsigtsvækkende værk fra arkivernes side i min tid som konsulent. Jeg vender tilbage til bogen, men vil indledningsvis slå fast, at 2005 også har været godt i andre henseender. Der har været god aktivitet på mange arkiver, og vi har afholdt mange medlemsarrangementer, hvor der som vanligt har været pænt fremmøde.

Året kom i høj grad til at stå i lyset af kommunalreformen. Det er noget, der påvirker os alle sammen, og som arkiv er man naturligvis også nødt til at forholde sig til

den nye situation. Oven på vores konference om lokalarkivernes situation og stilling under strukturreformen i august måned er man flere steder kommet i gang med at diskutere fremtiden for arkiverne på tværs af de nuværende kommunegrænser. Det er nu engang i kommunerne, arkiverne skal hente de største tilskud fremover, og man bliver uden tvivl bedre hørt, hvis man står sammen i flok. Konferencen havde nogle indlæg med nogle bud på fremtiden, arkiverne kunne diskutere og tage med hjem. Nogle havde måske forventet en færdig opskrift på, hvordan lokalarkiverne skal tackle situationen efter kommunalreformen, men der findes ingen standardløsning på udformningen af fremtidens lokalarkivlandskab.

RAL – det amtslige arkivfællesskab vi har i dag – er der heller ingen afklaring på. På konferencen blev der talt om at udvide samarbejdet med andre kredse eller at fastholde den nuværende afgrænsning. Selvom amtet nedlægges, og arkiverne centrerer omkring kommunerne, er det ikke ensbetydende med RALs nedlæggelse. Der skal dog findes en måde at finansiere en fremtidig konsulentordning, hvis denne ønskes bevaret, og her må man til at tænke kreativt, når det skal gå på tværs af kommuner.

Hvis man ønsker gode forhold for arkiverne i fremtiden, må man på banen og meddele beslutningstagerne, hvad lokalarkiverne står for. Det kan synliggøres på mange måder, eksempelvis ved at være aktive på formidlingsfronten. I 2005 fik vi med bogen *De kom og de blev – indvandrere i Ribe Amt 1850-2005* vist, hvad Ribe Amts Lokalarkiver formår at lave ved fælles hjælp.

I en ophedet tid er bogen særdeles aktuel og kan forhåbentligt medvirke til at nuancere indvandreredebatten ved at tilføre den baggrund og dybde. Bogen er først og fremmest et historisk værk, der skal kaste lys over indvandringen til Ribe Amt fra 1850 til i dag. Ved periodens begyndelse var det et relativt tyndbefolket område, men ved hjælp af tilflytning såvel indefra som udefra er der sket en stor befolkningstilvækst. Bogen handler om en lang række personer og befolkningsgrupper udefra, som har bosat sig i Ribe Amt og sat hver deres personlige præg på området. Bogen er blevet overvældende godt modtaget – såvel af medvirkende, forfattere, medier, foreninger som af andre, som synes emnet er interessant. Det er sjældent, en af de landsdækkende nyhedskanaler tager til Vestjylland for at lave et indslag på baggrund af en bog udgivet af lokalarkiverne, men det blev faktisk tilfældet med denne bog. De regionale kanaler, TV-Syd og Radio Syd, har også været på banen med længere indslag. Den eksponering dette har givet lokalarkiverne, kan vise sig at være meget værdifuld på længere sigt.

Jeg vil gerne takke alle de, der har bakket op om og deltaget i projektet. Først og fremmest bogens hovedpersoner, som modigt har stillet sig frem og fortalt deres historie, både i bogen og efterfølgende i medierne for manges vedkommende. Arkiver og forfattere til de forskellige artikler har endvidere ydet en stor indsats med at finde frem til kilder og personer og bearbejde oplysningerne til interessante historier. Esbjerg Byhistoriske Arkiv skal også have en tak for at have stillet kapital til rådighed og båret bogens udgivelse igennem. Vi må heller ikke glemme Ribe Amt, som har givet god økonomiske støtte til projektet i indsamlingsfasen samt de øvrige tilskuds-givere til bogen.

Bogen har optaget meget af min tid i 2005, men det har heldigvis ikke medført fald i mine øvrige opgaver i RAL. Min kerneydelse er at servicere arkiverne, og jeg oplever en stigning i antallet af henvendelser og besøg ude på arkiverne. Vi fik gennemført fem kurser i 2005, alle med et pænt deltagerantal. Med kurserne i pressekontakt og »Hvor får vi pengene fra« fik vi afsluttet kursusrækken »Arkiverne frem i lyset«, der blev påbegyndt i 2004. Efteråret bød på tre kurser – et grundlæggende registreringskursus samt Arkibas-kurser for henholdsvis begyndere og øvede. Foruden kurserne var der generalforsamlingen og konferencen, så alt i alt har 2005 aktivt smæssigt ligget på et højt niveau. RALs uddannelsesudvalg vil i den kommende tid planlægge nye kurser, og her er vi som altid modtagelige over for input og forslag udefra.

Det samme gælder RALs hjemmeside og RAL-Nyt, som også har beskæftiget mig igennem året. Hvis jeg skal komme med et lille suk, må det være her. Jeg savner i høj grad billeder, artikler og andet at publicere de pågældende steder. Jeg har tidligere udlovet en dusør for at modtage materiale, men desværre uden større effekt. Nye tiltag på hjemmesiden er måske det, der skal til for at fremme opmærksomheden om den. Det er i hvert fald noget af det, jeg vil overveje i det nye år.

Hvad det nye år ellers vil bringe, ved vi ikke, men det er heller ikke noget, jeg skal beskæftige mig med i en årsberetning. Jeg håber dog at kunne fortsætte det gode samarbejde med såvel bestyrelse som de mange engagerede arkivmedarbejder, jeg møder rundt omkring, idet jeg takker for dette i det forgange år.

Beretninger fra amtets lokalhistoriske arkiver

Billund Kommune

Lokalhistorisk Arkiv

Billund Centret, Hans Jensensvej 6, 7190 Billund

Tlf.: 75 33 24 72

Åbningstid: Tirsdag kl. 19.00-21.00 samt efter aftale

Leder: Hanne Gosvig, Kærvej 421, 7190 Billund

Tlf.: 75 33 17 46

E-mail: hegosvig@stofanet.dk

Der bruges stadig mange timer på at registrere alle de arkivalier og billeder, arkivet har, og da arkivet er oprettet, ti år før man fik EDB, mangler vi endnu at få en del registreringer lagt ind i Arkibas.

I forbindelse med Billund-Natten havde vi lavet en udstilling om de huse, der er forsvundet fra bymidten. Udstillingen vakte stor opmærksom og tiltrak en masse interesserede. Udstillingen viste også årgangsbilleder fra en af vores nedlagte børnehaver, hvor vi manglede oplysninger om børnene. En del oplysninger fik vi, men mangler fortsat at få sat navn på mange.

I 2005 fandt man ved en udgravning i byen noget tømmer fra en gammel bro, der efter dendrokronologiske undersøgelser viste sig at være bygget i 1830erne og muligvis repareret i 1860erne. Det er spændende at finde sådan noget, og på arkivet har vi været i gang med at finde oplysninger om broen.

Vi havde flere besøgende i 2005 end året før og flere henvendelser via telefon og e-mail, så vi har haft et ganske godt og travlt år.

Vorbasse Lokalhistoriske Arkiv

Vorbasse Museum, Kirkegade 3, 6623 Vorbasse

Åbningstid: Tirsdag kl. 19.00-21.00 samt efter aftale

Leder: Sven Tygesen, Stadionvej 4 A, 6623 Vorbasse

Tlf.: 75 33 31 39

Arkivets postadresse: Stadionvej 4 A, 6623 Vorbasse

E-mail: sven-tygesen@vorbasse.dk

Arkivet har i 2005 modtaget 16 afleveringer. Der har ikke været afholdt særlige arrangementer. Arbejdet med at fotografere al bebyggelse i det åbne land er blevet fortsat.

Arkivlederen har været med til at udarbejde fælles retningslinier og arbejdsgrundlag for arkiverne i Ny Billund Kommune. Pt. er der syv arkiver inden for området. De er meget forskellige med hensyn til størrelse, organisation, økonomi og funktion. På trods af forskellighedheden lykkedes det repræsentanter for de syv arkiver at opstille et forslag til fælles retningslinier og arbejdsgrundlag, som forhåbentlig kan bære ind i fremtiden. Forslaget afventer nu Sammenlægningsudvalgets godkendelse.

Blåbjerg Kommune

Blåbjerg Lokalhistoriske Arkiv

Sønder Allé 21, 6830 Nr. Nebel. Tlf.: 75 28 71 18

Åbningstid: Mandag kl. 8.30-11.30 og onsdag kl. 14.00-17.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Inga Mulbjerg, Parkvej 3, Kvong, 6800 Varde

Tlf.: 75 25 40 01

E-mail: lha@blaabjergweb.dk

Blåbjerg Lokalhistoriske Arkiv har i det forløbne år haft 157 besøgende og været i forbindelse med 35 personer enten via telefon, brev eller e-mail.

Arkivet har været til dialogmøde med Ny Varde Kommune i Hodde-Tistrup Hallen i maj måned, hvor museer, biblioteker og arkiver var indbudt. Vi har desuden deltaget i et par møder med lokalarkiverne i Ny Varde Kommune for at drøfte den fremtidige situation. Arkivet havde åbent hus den 12. november i forbindelse med Arkivernes Dag, og vi viste en udstilling med temaet »Hvem er jeg?«. På dagen var der ca. 30 besøgende. Vi har også haft besøg af to 4. klasser, som vi viste billeder, vi mente kunne interessere dem. Det var nogle meget lydhøre og interesserede børn. Sidst i november havde vi besøg af to skolepiger fra 9. klasse, som havde til opgave

at indsamle oplysninger om Blåbjerg Kommune og deres hjembyer Outrup og Nr. Nebel. De fik hjælp til at finde oplysningerne og en del kopier af fotos af gamle bygninger. Vi fik til gengæld et eksemplar af deres færdige opgave, som var et flot og imponerende arbejde.

Med hensyn til det daglige arbejde og registreringen arbejder arkivet for at anskaffe Arkibas 4. Desuden har vi besluttet at udvide vores åbningstid, så vi foruden mandag formiddag nu også holder åbent onsdag eftermiddag. Vi synes at have erfaring med, at en del gerne vil komme om eftermiddagen.

Blåvandshuk Kommune

Blåvandshuk Lokalhistoriske Arkiv

Kirkegade 3, 6840 Oksbøl. Tlf.: 75 27 15 48

Åbningstid: Efter aftale med lederen, dog er arkivet almindeligvis bemandet mandag-fredag kl. 9.00-12.00

Leder: Thomas Nielsen, Vestparken 24, 6840 Oksbøl
Tlf.: 75 27 20 95.

E-mail: blaoks@mail.dk.

Hjemmeside: www.vardebib.dk/arkiv/blhuk.asp

Der har i årets løb været afholdt møder angående arkivernes stilling, når kommunesammenlægningen er fuldført. På møderne har der været mange spørgsmål, som desværre ikke kunne besvares, fordi der endnu ikke var taget stilling eller truffet bestemmelser herom af de respektive politikere i de nuværende kommuner eller i Sammenlægningsudvalget for storkommunen.

Arkivet har skrevet til Blåvandshuk Kommune og gjort opmærksom på de nuværende ikke særligt hensigtsmæssige adgangsforhold til arkivet. De er ikke handicapvenlige, og lokalerne på loftet er kun tilgængelige for rimeligt adrætte personer. Kommunen har ikke svaret, så problemet er der stadig.

Arbejdsomt har det været et meget travlt år med ca. 200 besøgende. Der har været 20 indkomster i varierende størrelse og ca. 150 forespørgsler på e-mail eller telefon. Yderligere har tilpasningsarbejdet til Arkibas 4, som vi håber at komme med på, været ret tidskrævende.

Bramming Kommune

Darum Sognearkiv

Nørrebyvej 12, Store Darum, 6740 Bramming

Åbningstid: Onsdag kl. 15.00-17.00 (i perioden 1. april-30. september dog kun 1. onsdag hver måned. Juli lukket) samt efter aftale med lederen

Leder: Erling Schmidt, Refshedevej 9, Store Darum, 6740 Bramming. Tlf.: 75 17 90 11

Arkivets postadresse: Refshedevej 9, Store Darum, 6740 Bramming

Arkivet har i 2005 modtaget 11 afleveringer med bl.a. skøder, fotos og private breve. Der har også været mange henvendelser fra slægtsforskere og lokale beboere med spørgsmål vedrørende lokalhistorie. Henvendelserne skete for en mindre dels vedkommende i arkivets åbningstid. De fleste henvendelser fik arkivets medarbejdere personligt, pr. post eller telefonisk.

Den 11. september havde en initiativgruppe fra de tre vadehavssogne Vilslev, Darum og Tjæreborg arrangeret forskellige aktiviteter langs diget mellem Roborg og Kongeå Sluse. Der var mange kunstnere, der udstillede deres værker, jægere og fiskere fortalte om deres hobby, og ornitologer fortalte om fuglelivet ved diget. Darum Sognearkivs bidrag var en udstilling i en container, der var opstillet til formålet ved Darum Sønderby dige. Temaet for vores udstilling var »Hav, dige og marsk«, og den viste billeder og kort fra området gennem de seneste hundrede år. Udstillingen var velbesøgt, og billederne blev studeret med stor interesse.

Den 11. september 2005 havde Darum Sognearkiv en velbesøgt udstilling om hav, dige og marsk i en container opstillet langs diget. Foto: Darum Sognearkiv.

Den tidligere leder af arkivet, nu afdøde Jens Hedegård Rasmussen, arbejdede gennem mange år med ejendoms historie. Ved sin død efterlod han sig et omfattende materiale om de fleste af de gamle ejendomme i Darum Sogn. To af arkivets medarbejdere, Thomas Helle og Birgit Kryger, har indtastet oplysningerne på EDB og

lagt dem ud på Internettet. De kan ses via et link på www.darum.dk. Når Darum Sognearkiv får sin egen hjemmeside, vil oplysningerne blive placeret der. Arkivets lokalesituation er stadig uafklaret.

Endrup/Vester Nykirke Sognearkiv

Vibækvej 2, Endrup, 6740 Bramming

Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 16.00-17.00

Lukket i juli

Leder: Otto Christoffersen, Ommevej 2, 6740 Bramming

Tlf.: 75 19 12 59

Arkivets postadresse: Ommevej 2, 6740 Bramming

Det har været et forholdsvis stille år for arkivet. Vi har haft et par henvendelser om en skolemester fra Vong Skole og en forpagter på Endrupholm.

Vi er gået i gang med at registrere billeder. Af indleveringer har arkivet bl.a. modtaget noget materiale fra Fiskergården, som vi skal have set igennem og registreret.

Gørding Sognearkiv

Plejhjemmet Østergården, Nørremarken 23

6690 Gørding

Åbningstid: 1. og 3. mandag hver måned kl. 19.00-21.00 samt efter aftale med lederen. Lukket i juli måned

Leder: Nora Olesen, Birkevænget 9, 6690 Gørding

Tlf.: 75 17 88 75

Arkivets postadresse: Birkevænget 9, 6690 Gørding

I januar måned havde vi vores traditionelle lokalhistoriske aften. I år fortalte forhenværende overlærer Kristian Holst, Gørding om »Tanker på min skolevej«. Kristian Holst cyklede i 1940'erne vejen fra Stenderup Fællesmark til Gørding Realskole, og han har altid været en god iagt-tager og fortæller. Aftenen bød også på musikalsk underholdning med bl.a. Aksel Tækker.

Arkivet har modtaget ti indleveringer og tre indtatte lydånd. Lærere fra Gørding Skole har brugt arkivet i undervisningssammenhæng, og arkivet har leveret materiale til Lokalhistorisk Årbog for Bramming Kommune.

Vi oplever en stigning i antallet af skriftlige og telefoniske henvendelser. Hvis opgaven er stor, beder vi i nogle tilfælde folk om selv at komme på arkivet. Vi har fået hjælp til Arkibas-registreringen af Jeffrey Andersen, og arkivudvalgets medlemmer har i årets løb også deltaget i kurser arrangeret af RAL.

I september fortalte Johanne Marie Ravn og Nora Olesen om arkivet i forbindelse med sæsonstarten på vort lokale mødested for pensionister og efterlønnere. Vi medbragte fotografier, som vi viste på overhead.

Hunderup Sognearkiv

Kjærgårdvej 9, Hunderup, 6740 Bramming

Åbningstid: Vinterhalvåret: 1. mandag hver måned kl. 19.30-21.30 samt efter aftale med lederen. Juli og august lukket.

Leder: Niels Hansen, Birke Allé 8, 6740 Bramming

Tlf.: 75 17 34 06

Arkivets postadresse: Birke Allé 8, 6740 Bramming

Det har været et turbulent år for arkivet, idet lederen Kjeld Pedersen pludselig afgik ved døden i sommeren 2005. Kjeld har været med fra arkivets begyndelse og besad en enorm viden om lokalsamfundets historie. Det er et stort tab for arkivet, at den viden nu er gået bort.

Der har i årets løb været en del afleveringer, men registreringen af det indkomne materiale halter lidt, da vi forventer at gå over på Arkibas i løbet af 2006. Arkivet har fået mange henvendelser med spørgsmål om slægts- og gårdhistorie. En af de sjove var en mand fra Amerika, der søgte sine rødder. Han var godt forberedt, bl.a. havde han selv en tolk med, og de brugte to dage i sognet.

Vejrup Sognearkiv

Vejrup-Endrup Fritidscenter, Skolevænget 5, Vejrup

6740 Bramming

Åbningstid: Tirsdag kl. 14.00-16.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Johannes Holm, Vibevej 11, Vejrup

6740 Bramming

Tlf.: 75 19 03 35. E-mail: johannes.holm@12move.dk

Arkivets postadresse: Vibevej 11, Vejrup, 6740 Bramming

Arkivet har haft et meget succesrigt år, hvis vi selv skal sige det! Vi har afholdt en »billeddag« med et meget rimeligt besøgstal på ca. 40 personer, som gik højt op i at hjælpe med at identificere billeder. Vi kvitterede med en kop kaffe og havde ved samme lejlighed arrangeret amerikansk lotteri, der gav et mindre overskud. Medlemskaren er forøget til mere end 80 husstande, og det er et rigtigt godt bidrag til økonomien.

Den store begivenhed i 2005 var udgivelsen af Vejrup Bogen – en bog på godt 200 sider, der beretter lidt om livet i gamle dage helt tilbage til stenalderen, idet der i området er påvist et hedensk offersted, som er beskrevet i bogen. Bogen er udgivet af arkivet, og ideen var at få så mange som overhovedet muligt til at skrive en lille historie, hvilket flere gjorde endda rigtigt godt. Bogen blev suppleret med andre historier og optegnelser fra arkivets gemmer, som man finder mange af, hvis man går tingene igennem.

Økonomisk er det et tungt projekt at lave en bog, og vi opgav faktisk på forhånd at søge penge ved diverse fonde, dels fordi det tager meget lang tid, dels fordi det er meget svært at få del i midlerne. Vi gik i stedet til den lokale befolkning, og meget hurtigt havde vi så mange penge, at vi godt turde slippe projektet løs. Prisen var også rigtig, idet bogen kunne sælges for 150 kr. For at opnå den billigst mulige eksemplarpris fik vi trykt 600 bøger, og på de tre måneder op til jul fik vi solgt 400.

Arkivet har desuden haft den store fornøjelse at blive spurgt, om vi kunne være behjælpelige med udgivelse af to jubilæumsskrifter. Dels var det den lokale foderstofforening, dels idrætsforeningen, der begge med måneders mellemrum kunne fejre 100 års jubilæum. Det blev to vellykkede projekter, som også gav en pæn sum penge til arkivets kasse.

I det daglige arbejdes der meget med registreringen og klargøre til Arkibas, der på et tidspunkt skal investeres i. Arkivet har modtaget adskillige afleveringer, som vi er meget glade for. Vi har ført en liste over alle besøgende, og dem vi har været i kontakt med. I alt 220 mennesker er det blevet til i løbet af 2005, så arkivet må siges at have en betydelig berøringsflade.

Brørup Kommune

Historisk Arkiv for Brørup og Omegn

Biblioteket, Stadionvej 6, 6650 Brørup. Tlf.: 75 38 16 70
Åbningstid: Torsdag kl. 15.00-17.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Peter Christensen, Rahbæks Allé 24, 6650 Brørup
Tlf.: 75 38 42 81

Hjemmeside: www.broerup-lokalhistorie.dk

E-mail: arkivet@broerup-lokalhistorie.dk

Ved forrige årsskifte vedtog vi indtil videre at udgive et årsskrift hvert år mod hidtil kun hvert andet år. Det var måske en lidt letsindig vedtagelse, idet vi netop i år også er i gang med at skrive en bog om Folding, som vi håber kan komme på markedet allerede i 2006. Der er imidlertid emner nok at skrive om, så det er igen lykkedes os at få et skrift færdigt til uddeling blandt medlemmerne her i foråret. Vi er blevet gjort opmærksom på, at vi ikke kan forvente fortsat at få skriftet trykt på rådhuset, når Brørup Kommune ikke eksisterer længere, så vi begynder allerede nu at indstille os på at få det lavet ude i byen.

Situationen omkring vores stadigt voksende problem med pladsmangel er desværre stadig den samme. Vi har ansøgt kommunen om hjælp til møblering af den på-

tænkte udvidelse af arkivet med det halve af bibliotekets mødelokale. Ansøgningen er blevet vel modtaget, og et beløb er påført investeringsoversigten i 2008. Der er dog ingen, der har lovet os noget, men man har dog givet os medhold i, at det vil være en god og billig løsning på vores pladsproblem.

Det almindelige arbejde på arkivet fortsætter som hidtil. Vi får en mængde henvendelser om alt muligt fra nær og fjern, og vi synes selv, vi efterhånden er blevet rimeligt gode til at hjælpe vore medlemmer og gæster med at finde frem til det, de eftersøger. Vi ændrer nu i registreringsprogrammet Arkibas, så registreringerne umiddelbart kan konverteres til den nye Windows-baserede version af programmet, hvis vi bestemmer os til at abonnere på den. Det er dog endnu ikke aktuelt, idet det nuværende system fungerer udmærket.

Der er nu fire hænder involveret i arkiveringen. Hidtil har Ellen Sørensen været alene om arbejdet, men nu har Inge Allesø Nielsen også været på de relevante kurser og deltager i det daglige arbejde. Karen Knudsen har også deltaget i et enkelt kursus og har derigennem fået tilstrækkeligt kendskab til Arkibas-registreringen til at kunne anvende systemet.

Den 1. november 2005 havde arkivet i Brørup en succesfuld mødeaften i Tirslund, som tiltrak mange og resulterede i nye medlemmer til arkivet. Foto: Historisk Arkiv for Brørup og Omegn.

Arkivet afviklede i efteråret et meget velbesøgt arrangement, hvor vi viste gamle fotografier fra Tirslund. Ideen opstod i forbindelse med afleveringen til arkivet af alle Frida Rehns billeder og Marianne Nielsens gode artikel om Frida Rehn. Det viste sig, at man for 30 år siden havde samlet og vist billeder i Tirslund Forsamlingshus med meget stor lokal opbakning, så vi bestemte os til at forsøge at gentage succesen. Vi havde til lejligheden medtaget en serie nye billeder af de samme ejendomme, som

fandtes på den gamle lysbilledserie. Der var fuldt hus i mødelokalet, og det var efter vores opfattelse et godt arrangement. Vi havde den glæde, at arrangementet tiltrak interesserede fra både Føvling og Holsted, og flere af de tilstedeværende tegnede sig som medlemmer fra området, hvor vi ikke tidligere har været særligt godt repræsenteret.

I år er det så Foldings tur til at komme lidt i fokus. I forbindelse med den kommende udgivelse, hvis titel bliver »Folding Sogn i fortid og nutid«, skal vi have fat i en masse billeder fra Folding. Af disse billeder vil vi vise en god del ved generalforsamlingen på biblioteket. Det overvejes også at lave en billedaften i forbindelse med bogudgivelsen til efteråret.

Vores hjemmeside bliver mere og mere omfattende, og vi glæder os over, at flere og flere finder den. Der er nu bl.a. indlagt afskrift af Sogneforstanderskabets protokol for Folding. For tiden anvendes hjemmesiden flittigt, idet den kommende Foldingbog brudstyksvis lægges ind. Denne del er dog kun tilgængelig for redaktionsudvalgets medlemmer.

En anden idé går på at lægge alle Folding billederne på en Cd-rom og sælge den til særligt interesserede i forbindelse med bogudgivelsen. Vi har haft en henvendelse om et samarbejde med Brørup Posten, som har planer om at fremstille en kalender med gamle billeder fra området, som vi kan levere mod at få del i overskuddet. Set fra vort synspunkt er det en udmærket løsning på vore egne planer om at lave en kalender, idet vi vanskeligt selv kan påtage os flere opgaver for tiden.

Esbjerg Kommune

Esbjerg Byhistoriske Arkiv

Torvegade 47, Postboks 522, 6701 Esbjerg

Tlf.: 76 16 39 00. Fax: 76 16 39 10

Åbningstid: Mandag-fredag kl. 10.00-16.00, torsdag tillige kl. 16.00-18.00

Leder: Jørgen Dieckmann Rasmussen

E-mail: byhistoriskarkiv@esbjergkommune.dk

Hjemmeside: www.esbjergbyhistoriskearkiv.dk

»Aldrig et kedeligt øjeblik« er en passende beskrivelse på Esbjerg Byhistoriske Arkiv for 2005. Der skete noget hele tiden, og mængden af arbejdsopgaver steg, bl.a. på grund af den forestående strukturreform.

Året blev indledt nærmest med udsalgsstemning foran arkivets skranke. Mange af vore formidlingstilbud er blevet så populære, at de røde lygter må hænges ud ganske

kort tid efter tilmeldingen åbner. Blandt de populære aktiviteter har været kursusrækken På opdagelse i din by Esbjerg, som fhv. skolebibliotekar Hanna Fogtmann Iversen har stået for, samt de kulturhistoriske hverdagsture. En af disse ture var nu flyttet til en søndag og gik til Sprogø. Selv om det var fjerde afgang til Sprogø, var interessen for turen stadig stor, så det endte med endnu en venteliste og flere, der gerne ville have været med. Dertil kom billedaftener og arrangementer i samarbejde med Sydjysk Folkeuniversitet om bl.a. slægtsforskning, dansk udenrigspolitik historie, værksted for personal- og lokalhistorie o.s.v. Der brænder lys mange aftener i Byhistorisk Arkiv på grund af disse formidlingsaktiviteter – arkivet har mange »kulturnætter« i løbet af et år.

Året 2005 blev indledt med en lang »udsalgsskø« på arkivets læsesal, da billetterne til de populære udflugter blev sat til salg. Foto: Torben Meyer, Esbjerg Byhistoriske Arkiv.

Ingen formidling kan dog finde sted uden et stort bagvedliggende arbejde. Esbjerg Byhistoriske Arkiv har igen mange år arbejdet på at komme gennem bunkerne af indleveret materiale, som har hobet sig op, og med tilskud fra Kultur- og Fritidsafdelingen har det foreløbig i et år været muligt at ansætte Morten Skriver Olesen til at arbejde på denne opgave under ledelse af arkivar Else-Marie Poulsen. Det er lykkedes dem at gennemgå 279 indleveringer samtidig med, at der kom 137 nye til. Det gennemgåede materiale endte i 37 A-fonds, der fylder 12 hylde-meter. Også på billedfronten er der blevet arbejdet intensivt – 3.677 billeder er blevet registreret og godkendt i Arkibas, så de er elektronisk søgbare. En stor indsats på dette område, som arkivar Else-Marie Poulsen også stod for, har bragt dette arbejdet med billeder langt videre.

Foruden det traditionelle arbejde med fotografier vinder digital billedbehandling og arbejde mere og mere

indpas. Arkivet har som politik ikke at skanne et billede til en bog eller lignende uden at lade skanningen indgå i arkivets elektroniske fotoarkiv Fotostation. I 2005 er der skannet 1.078 fotografier og 423 negativark fra et pressefotografarkiv, så den elektroniske billeddatabase, som også er tilgængelig på Internettet, indeholdt 4.575 billeder omkring årsskiftet 2005/2006. At råde over digitale billeder er utroligt praktisk i det daglige, og omverdenen har også fået øje på mulighederne, hvad man tydeligt mærker i antallet af billedbestillinger langvejs fra.

Arbejdet med strukturreformen gik også for alvor i gang. På arkivområdet udpegede Den Administrative Styregruppe Esbjerg Byhistoriske Arkiv som kommende §7-arkiv for Ny Esbjerg Kommune. Det betød nye og store arbejdsopgaver, ikke blot m.h.t. den kommende opgaveløsning, men også hvad angår styring/håndtering af arkivdannelsen i de tre kommuner fra 1970-2006. Arbejdet førte bl.a. til oprettelse af en projektlederstilling på halv tid, som kunne opslås ved udgangen af året. Arkivets område er såvel papir- som e-arkivalier. Inden for IT-området blev 2005 et begivenhedsfuldt år med mange nye lanceringer, så også e-arkivar Nicolai Dupont Heidemann har haft rigeligt at se til.

Arkivets store satsning på billedpublicering på Internettet blev endelig efter flere års forarbejde lanceret den 26. maj 2005 under titlen Esbjerg Billedarkiv. Allerede ved lanceringen var der mere end 4.000 registrerede billeder tilgængelige. Esbjerg Billedarkiv, der delvist er integreret med arkivets hjemmeside, er siden lanceringen blevet stedet, hvor Esbjerg Byhistoriske Arkiv præsenterer sine digitale billeder for omverdenen.

Esbjerg Byhistoriske Arkiv markerede 60-årsdagen for Danmarks befrielse den 5. maj med at åbne hjemmesiden Esbjerg-Aviser. Hjemmesiden er et resultat af et samarbejde mellem arkivet og Dansk Skanning. På hjemmesiden kan man elektronisk bladre i Esbjergs fire lokal-aviser fra befrielseskvartalet i 1945 – i alt i mere end 2.500 indskannede avissider. Et enestående materiale, der belyser befrielsestiden fra forskellige politiske vinkler. Hjemmesiden er siden hen bl.a. blevet brugt meget i undervisningssammenhænge, f.eks. af Syddansk Universitet.

Den 24. juni blev rakker- og natmandsdatabasen lanceret. Databasen, som er baseret på slægtsforsker Willy Søndergaards indtastninger, er siden blevet godt besøgt. Rakker.dk, som hjemmesiden hedder, indeholder oplysninger om mere end 2.200 rakkere og natmandsfolk. Oplysningerne vedrører deres familieforhold og de officielle begivenheder, der har været i deres liv, som f.eks. fødsel, konfirmation, vielse, forhør, retssager og begravelser. Samarbejdet mellem Willy Søndergaard og arkivets

e-arkivar betød også, at der blev udviklet en ny model for internetpublicering af slægtsforskningsoplysninger, der ellers ikke er placeret i umiddelbare internetpubliserbare programmer.

På det kommunale elektroniske arkivområde fik Esbjerg Byhistoriske Arkiv/Esbjerg Kommune som den første myndighed i landet den 12. april godkendt en arkiveringsversion af et ESDH-system hos Statens Arkiver. Erfaringen med dette projekt betød, at Esbjerg Byhistoriske Arkivs e-arkivar sammen med repræsentanter for Aalborg og Københavns stadsarkiver bistået af KL var med til at udforme afleveringsbestemmelserne for de KMD-systemer, som de danske kommuner skal bevare. Arbejdet blev påbegyndt i maj 2005 og fortsætter ind i 2006.

Sideløbende igangsatte Esbjerg Byhistoriske Arkiv også arbejdet med at sikre, at der blev taget arkivmæssige hensyn til de bevaringsværdige e-arkivalier ved kommunesammenlægningen. I 2005 blev der derfor indgået en aftale med Esbjerg Kommunes IT-afdeling om, at Esbjerg Byhistoriske Arkiv gennemgår alle IT-kontrakter, inden de underskrives med henblik på at vurdere bevaringsfaciliteterne i systemerne.

Esbjerg Kommunes IT-afdeling og Esbjerg Byhistoriske Arkiv indgik endvidere en aftale om at igangsætte et tilgængeliggørelsesprojekt til at genrejse og muliggøre søgninger i elektroniske arkivalier. Projektet blev igangsat i oktober 2005.

Ved afslutningen af året blev projekt Digital Lokalhistorie sat i gang. Projektet er et samarbejde mellem Amtscentralen for Undervisningsmidler, Pædagogisk Udvikling, skolerne i Esbjerg Kommune og Esbjerg Byhistoriske Arkiv. Projektets formål var at skabe en hjemmeside, hvor skolebørn kunne arbejde med historie og bl.a. lægge tekster, billeder, lyd og film ud på Internettet. Projektet har særligt fokus på 1950'erne. Ved udgangen af året var en 8. klasse fra Ådalskolen i gang med at lægge materiale ud på Internettet.

Rent formidlingsmæssigt har der været en mindre nedgang i antallet af foredrag m.m. Det skyldes bl.a., at arkivleder Jørgen Dieckmann Rasmussen var i jobrotation på Esbjerg Ungdomsskole fra 1. oktober til 31. december og derfor ingen foredrag holdt i den periode. Alligevel er vi nået op på 40 arrangementer spændende fra byvandring til lysbilledforedrag, og mere end 3.000 borgere har deltaget i disse aktiviteter. Med over 5.000 besøgende på arkivets læsesal om året er Esbjerg Byhistoriske Arkiv i forbindelse med rigtig mange borgere i løbet af et år.

Foruden at arbejde med registrering har arkivar Else-Marie Poulsen også arbejdet med udstillingen. En ny stor

udstilling i arkivets udstillingslokale blev det ikke til, men arkivet medvirkede med en udstilling i Musikhuset lørdag den 19. marts 2005 i forbindelse med Børne-kulturdagen. Udstillingen handlede om børn i perioden 1943-1948. Til Det Radikale Venstres 100-års jubilæum den 21. maj var Esbjerg Byhistoriske Arkiv blevet bedt om at lave en udstilling om partiets historie. Udstillingen, der blev lavet i samarbejde med nogle af partiets medlemmer, blev vist på arkivets læsesal. Til Gymnastikforeningen Hermod's jubilæum i september bidrog Esbjerg Byhistoriske Arkiv også med en udstilling, og som det efterhånden er tradition åbnede udstillingen Fra alle jer til os 2005 i forbindelse med arkivets nytårskur den 29. december og viste et udpluk fra de mange afleveringer til Esbjerg Byhistoriske Arkiv i årets løb.

Som sædvanlig udkom der en Esbjerg-kalender – i år blev det den 24. november. Forinden var den første af årets bøger udkommet, nemlig Verner Bruhns bog om Esbjerg Idræts historie. Den blev præsenteret den 14. oktober ved en reception på Esbjerg Vandrerhjem. November forløb uden bogudgivelser, men i begyndelsen af december gik det for alvor løs igen med udgivelsen af ikke mindre end to bøger inden for 24 timer. Den første af de to var Ribe Amts Lokalarkivers projekt De kom og de blev. Bogen blev præsenteret på Grindsted Bibliotek torsdag den 8. december med Henrik Dam Kristensen som hovedtaler og over 70 deltagere. Det var en god eftermiddag og et spændende kulturmøde. Næste eftermiddag, den 9. december, gjaldt det præsentationen af Aja Høy-Nielsens biografi om Emil Cold. Præsentationen fandt sted på hovedtrappen på den gamle afdeling af sygehuset, hvor Cold havde sin gang og virke, og som i mange år virkede som sygehusets centrale samlingssted. Over 40 personer deltog i denne reception, og efterfølgende har mange købt bogen om manden, der byggede byens sygehusvæsen op.

Et meget arbejdsintensivt år blev rundet af torsdag den 29. december med en »nytårskur« for venner af huset, samarbejdspartnere m.m. Som sædvanlig var der et pænt fremmøde og nogle timer med hyggelig snak. Det var også ved samme lejlighed, ungdomsskoleleder Anders Munksgaard sluttede sin jobrotation på arkivet og gav arkivlederjobbet tilbage til Jørgen Dieckmann Rasmussen, som de foregående tre måneder havde slået sine folder på Esbjerg Ungdomsskole. Samme aften bragte TV2-nyhederne i primetime et fem minutter langt indslag om arkivets udgivelse, De kom og de blev. Bedre »nytårskur« som afslutning på et godt og aktivt år kunne man ikke ønske sig.

Esbjerg Idrætsarkiv

Gl. Vardevej 62, 6700 Esbjerg

Tlf.: 75 45 60 57

Åbningstid: Onsdag kl. 9.00-12.00 samt efter aftale

Leder: Erik Smedegård, Hobrovej 11, 6700 Esbjerg

Tlf.: 75 12 98 56

E-mail: esbjergidrætsarkiv@esenet.dk

Ved årets begyndelse blev vi gjort opmærksom på, at idrætsarkivet ikke helt levede op til det, som de nuværende vedtægter for arkivet foreskriver. Et arkiv er en samling arkivalier og altså ikke genstande, som vi i høj grad har modtaget. Vi har bl.a. genstande, som har været benyttet i sport og idræt, eller som aktive sportsudøvere har modtaget som præmier.

Hvis vi fortsat ønsker at modtage offentligt tilskud gennem Arkivudvalget for Esbjerg Kommune, skal vi udarbejde specielle vedtægter for den afdeling, som vedrører arkivalier, og andre vedtægter for resten, altså genstandene. Angående sidstnævnte vil vi tage kontakt til Esbjerg Museum, da nogle af vore opbevarede genstande muligvis kan have kulturhistorisk interesse, og i henhold til lov herom har vi som ansvarlige ledere af en samling, der modtager offentlig støtte, pligt til at lade museet udsøge genstandenes kulturhistoriske værdi. Sådanne genstande vil fortsat have hjemsted på Esbjerg Idrætsarkiv, men under museets tilsyn i henhold til museumsloven.

En stor del af 2005 er gået med at forberede overførslen af tidligere registreringer til arkivernes registrerings-system Arkibas. For at nå en tilfredsstillende afvikling af registreringsarbejdet har det været nødvendigt at indføre ekstra arbejdsdage. Arkibas 4 er nu installeret på begge vore computere.

Som foregående år har vi også haft besøg af skoleelever, som i forbindelse med udarbejdelse af skriftlige projekter har ønsket hjælp til at finde svar på spørgsmål. Også folk udenbys fra har i flere tilfælde henvendt sig til arkivet om enkeltheder i tidligere afviklede sportskampe, bl.a. vedrørende en fodboldkamp mellem Danmark og Malta. Fra San Francisco blev arkivet kontakttet af en 3. generations dansker, som bad om oplysninger i anledningen af udarbejdelse af en slægtsbog.

Medlemmer af Esbjerg Typografiske Laug, der som idrætsarkivets medlemmer arbejder under frivillighedens princip, har aflagt arkivet et besøg og drøftet arbejdsforhold og synspunkter, ligesom medlemmer fra den jubilerende gymnastikforening Hermod (100 år) har søgt stof til udarbejdelse af et jubilæumsskrift. Arkivet har også assisteret ved udarbejdelse af to bøger om sporten i Esbjerg – dels bogen Idræt i Esbjerg af Verner Bruhn,

dels Brandholt – en esbjergensisk sportsfamilie af Ahlmann Nielsen. Medlemmer af arkivet har efter invitation deltaget i festlighederne ved Hermods jubilæum og ligeledes været til stede ved udgivelsen af føromtalt bøger om idrætten i Esbjerg. Som tidligere har der på Esbjerg Byhistoriske Arkiv været afholdt kurser og møder, bl.a. om opbevaring/registrering af aviser og avisudklip, hvor medlemmer af idrætsarkivet også har deltaget.

Guldager Sognearkiv

Guldagervej 76, 6710 Esbjerg V
 Åbningstid: 1. mandag hver måned kl. 18.30-21.00 samt efter aftale med lederen
 Leder: Christian Jakobsen, Guldagervej 76,
 6710 Esbjerg V. Tlf.: 75 11 60 24

I december 2004 kontaktede TV-Syd områdets arkiver for at få kontakt med personer, der har oplevet besættelsen 1940-1945 og kunne fortælle om det. Fra Guldager Sognearkiv formidlede vi kontakt til Hansigne Christensen, der fortalte om husmoderens hverdag under besættelsen. Udsendelsen blev bragt i TV-Syd i ugen op til 5. maj 2005.

I februar måned arrangerede sognearkivet en foredragsaften i Guldager Forsamlingshus med arkitekt Helene Plet som foredragsholder. Hun satte bl.a. fokus på bevaringsværdige kulturelementer i landsbyerne. Det var en både spændende og hyggelig aften med pænt fremmøde.

Ved byfesten lavede sognearkivet en lille gættekonkurrence med fotos af nutidige huse, som de så ud tidligere. Deltagerne skulle så finde ud af, hvilke huse der var tale om. Desuden var der en udstilling af luftfotos fra 1964.

I lighed med tidligere år har arkivet indleveret artikler til det lokale blad NordvestNyt. Senest uddrag af et foredrag, skrevet af tidligere kæmner i Guldager Kommune Bonvig Christensen i 1970 umiddelbart før kommunesammenlægningen. Året igennem har vi deltaget i møder med Arkivudvalget i Esbjerg Kommune, været på RAL-kurser og deltaget i en fortsættelse af kursusrækken fra 2003 på Esbjerg Byhistoriske Arkiv med arkivleder Jørgen Dieckmann Rasmussen som underviser.

Sognearkivet har løbende modtaget afleveringer. Af de lidt større kan nævnes papirer fra nu afdøde Robert Christensen, førstelærer C. M. Svendsen og gårdejer Chr. Rhod. Der har været nogle skriftlige henvendelser, som vi har besvaret så godt, det lod sig gøre. Først på året havde vi den glæde at kunne hjælpe Charlotte Lindhardt fra Esbjerg Museum med materiale om Marbæk Plantage, som hun efterfølgende skrev en bog om.

Indtastningen i Arkibas er begyndt, men der er lang vej til mål, og i mellemtiden er en windowsbaseret udgave af programmet lige på trapperne. Den nye version af Arkibas samt opkobling på Internettet bliver næste trin.

Sidst på året havde vi en mindre renovering af vore lokaler, så det er blevet lidt mere overskueligt for os og nemmere at holde orden.

Besøgstallet har ikke været særligt stort, men dog alligevel en anelse stigende i forhold til 2004, og sædvanen tro har de fleste fundet sted uden for åbningstiden efter aftale med arkivleder Christian Jacobsen.

Historisk Samling fra Besættelsestiden 1940-45

Niels Bohrs Vej 9, 6700 Esbjerg
 Tlf.: 65 50 42 50. Fax: 65 50 42 51
 E-mail: hsb@hsb.dk
 Hjemmeside: www.hsb.dk
 Åbningstid: Tirsdag kl. 10.00-12.00 og torsdag kl. 10.00-12.00 samt kl. 13.00-18.00
 Leder: Henrik Lundtofte

Tiden omkring 60-års jubilæet for befrielsen i maj bød på en ophedet debat om besættelsestiden. Samlingen mærkede den enorme interesse og var aktiv i debat og landsdækkende medier og gjorde sit til at kvalificere diskussionen med åbningen af årets store nyhed, nemlig et internetbaseret leksikon om besættelsestiden. Derudover har Samlingen i 2005 modtaget mange arkivafleveringer fra hele landet, herunder et omfattende materiale til den britiske sabotageorganisation SOEs historie i Danmark.

Op til den 4. maj var Samlingens studentermedhjælper fra Historiestudiet på Syddansk Universitet Esbjerg travlt beskæftiget med at tilrettelægge Internetleksikonet og skrive artikler under vejledning af arkivleder Henrik Lundtofte. I alt seks tidligere og nuværende historiestuderende gjorde en stor og flot indsats med www.besaettelse-befrielse.dk. Det var Christina Christensen, Lulu Hansen, Helle Hestbech, Mona Jensen, Lars Schmidt og Helle Sejersen. De har alle fået værdifulde erfaringer med artikelskrivning og formidling på Internettet. Efter åbningen af leksikonet den 4. maj om aftenen er der kommet nye artikler og nyt billedmateriale til, så der nu er mere end 100 leksikonopslag. Fondsmidler fra Esbjerg Seminariums Uddannelsesfond gjorde projektet muligt. Ambitionen var og er at skabe et lettilgængeligt og spændende, men seriøst og lædigt internetleksikon om besættelsestiden, der kan få både ung og gammel i tale. Med mere end 2.000 gæster om måneden i gennemsnit i årets sidste kvartal er leksikonet blevet en gedigen succes, som Samlingen frem over vil styrke yderligere. Internetleksi-

konet fik bl.a. omtale i FV-bladets majnummer, ligesom Radio Syd interviewede Lulu Hansen om projektet. Lulu Hansen og Mona Jensen har desuden skrevet anmeldelser og sammen med Christina Christensen gennemført undervisning af skoleelever og studerende.

I perioden fra den 1. februar til den 31. juli var Palle Andersen i ansættelse med løntilskud, hvor han var beskæftiget med ordning og elektronisk registrering af Samlingens arkivalier. Hans indsats muliggjorde, at Samlingen i sensommeren kunne præsentere en oversigt over arkivmaterialet på hjemmesiden. Der er, endnu ikke, tale om en fuldstændig registrant, men om en kronologisk og tematisk introduktion til væsentlige sider af Samlingens arkivaliebeholdning. Palle Andersen har derudover skrevet anmeldelser og kommentarer samt arbejdet videre på et manuskript om Holocaust. Samlingen havde også i 2005 glæde af Anni Sønderborg, Dorte Petersen og Hilda Pedersens indsats som frivillige. De har registreret avismateriale, og Anni Sønderborg har desuden skabt grundlaget for en elektronisk udgivelse på HSBs hjemmeside af et personregister til de kalenderoptegnelser fra Werner Bests hånd, som Samlingen udgav på tryk i 1990.

Arkivleder Henrik Lundtofte var med 32 biografiske opslag blandt de største bidragydere til Gads leksikon Hvem var Hvem 1940-45, der udkom den 26. maj. Samtidig færdiggjorde han den første større artikel i sin undersøgelse af kampen om opinionen 1940-45 og påbegyndte endvidere nye studier inden for samme temafelt med fokus på den danske antisabotage-agitator Ejnar Krenchel.

I 2005 udkom der to numre af Samlingens nyhedsbrev. Det første blev udsendt i januar og omtalte arbejdet med internet-leksikonet og omhandlede desuden dagbogsmateriale fra besættelsen. Årets andet nyhedsbrev beskæftigede sig bl.a. med Samlingens kerne, nemlig den illegale presse og dens mange facetter, heriblandt falske illegale blade. Hvert nummer blev trykt i 750 eksemplarer og udsendt til godt 660 abonnenter i ind- og udland. Opmærksomheden om Samlingen har været god. Arkivlederen blev interviewet af Radio Syd om befrielsen og til DRs radioavis den 4. maj, ligesom der var korte interviews og kommentarer i bl.a. Berlingske Tidende og Jyllands-Posten. Samlingen bidrog desuden til sidste afsnit i DR2-serien »Flødskumsfronten«. Endelig har medarbejderne i 2005 været beskæftiget med mange elektroniske og telefoniske henvendelser – sågar fra Kina – om snart sagt enhver tænkelig facet af besættelsestiden og Anden Verdenskrig. Henvendelserne er kommet fra såvel almindeligt interesserede som fra skoleelever.

Den store fokus på besættelsestiden og mangfoldigheden af bogudgivelser prægede årets to foredragsrækker.

Samlingen bød i samarbejde med Sydvestjysk Folkeuniversitet på i alt seks spændende foredrag. I foråret fortalte historikeren Mikkel Kirkebak om den dansk-nazistiske ungdomsorganisation NSU, mens den tidligere modstandsmand Jørgen Kieler berettede om sin vej ind i illegalt arbejde og om konsekvenserne, et ophold i koncentrationslejr. Internet-leksikonet blev lanceret den 4. maj om aftenen ved et arrangement, der i dagens anledning var flyttet til SDU-Es store auditorium. Der var et godt fremmøde med omkring 80 tilhørere til foredrag ved museumsleder Henrik Skov Kristensen og åbning af leksikonet. Også efterårets foredrag var velbesøgte. Tidligere chefredaktør Sven Ove Gade fortalte om Frode Jakobsen, forskningschef fra Det Kongelige Bibliotek, John T. Lauridsen, præsenterede sit nye syn på Werner Best, og Henrik Lundtofte rundede året af med et foredrag om agitatoren Ejnar Krenchel.

På undervisningssiden har tre grupper af skoleelever og studerende været igennem Samlingens undervisningsforløb »Esbjergs sorteste nat«. Hertil kommer, at syv grupper af studerende, højskolekursister og interesserede er blevet præsenteret for Samlingen. Arkivlederen bidrog desuden til planlægningen og den undervisningsmæssige forberedelse af en gruppe SDU-studerendes ekskursion til den tyske hovedstad i februar og fungerede som guide til det nazistiske Berlin. Henrik Lundtofte har i årets løb i alt holdt ti foredrag, heraf tre uden for huset. Hjemmesiden har været frekventeret af lidt over 17.000 i løbet af 2005, mens internet-leksikonet fra åbningen i maj har haft godt 12.000 gæster.

Den elektroniske registrering af Samlingen har været højt prioriteret, og arbejdet er nået langt i 2005. Palle Andersen har registreret Samlingens nye arkivalier foruden hidtil uregistreret materiale, ligesom han som nævnt har været beskæftiget med at udarbejde en introduktion til en del af Samlingens arkivalier. Det betyder, at man nu via HSBs hjemmeside kan få et overblik over Samlingens indhold. I maj-juni havde vi en ledig i én måneds virksomhedspraktik. Han var beskæftiget med registrering af billedsamlingen og er pt. stadig tilknyttet Samlingen, men nu som frivillig, hvor han fremdeles ordner og registrerer billedsamlingen. I løbet af det kommende efterår vil der således komme en elektronisk billedregistrant ud på hjemmesiden, hvor den supplerer arkivregistranten. Sammen udgør de et godt udstillingsvindue for Samlingens potentielle. Én af målsætningerne for 2005 var også at afslutte registreringen af Samlingens bogbestand i Syddansk Universitetsbiblioteks database, Odin. Det er sket, men naturligvis kun for den eksisterende bogsamlings vedkommende. Registreringen fortsættes i takt med anskaffelsen af nye

bøger og vil på grund af en betydelig tilvækst sidst på året i kraft af et par større bogafleveringer også være en betydelig opgave i 2006. Registreringsarbejdet har været udført af Helle Hestbech og Christina Christensen i samarbejde med Syddansk Universitetsbibliotek.

Cand. mag. Mona Jensen, der også efter færdiggørelsen af sit studie er tilknyttet Samlingen, blev sidst på året udvalgt som deltager i et projekt, der skal undersøge og belyse den danske krigsindsats på britisk side i årene umiddelbart efter befrielsen. Projektet, Den glemte Hær, finder sted i regi af Dansk Institut for Internationale Studier og er finansieret af Forsvarsministeriet. Projektet vil munde ud i en antologi i 2006, hvor Mona Jensen bidrager med en artikel om den politiske beslutningsproces på dansk side. Deltagelsen i projektet er en anerkendelse af Samlingens fine position og af Mona Jensens faglige kompetence.

I forbindelse med kommunesammenlægningen har Samlingen deltaget i arbejdsgruppen vedr. arkiverne i Ny Esbjerg Kommune. I det nye arkivudvalg i Ny Esbjerg Kommune vil Samlingen formentlig få status af associeret medlem og ser frem til at deltage i nogle af de kommende, spændende fælles lokal arkivtiltag.

Endelig har Samlingen arbejdet tæt sammen med Det Kongelige Biblioteks Forskningschef, John T. Lauridsen, om udarbejdelsen af et leksikon over illegale blade. Det er et meget ambitiøst projekt, der har til formål at kortlægge og beskrive hele underskoven af blade og bladgrupper fra de største landsdækkende til de mindste lokale blade. De illegale blade (flere end 630 forskellige titler) har vi i årets løb i fællesskab kategoriseret og prioriteret, og med dette arbejde gødet jorden for projektets egentlige igangsættelse i 2006. Sammen med Det Kongelige Bibliotek har Samlingen allerede påbegyndt arbejdet med at søge fondsmidler.

På forskningsfronten har året været præget af opstarten af flere nye projekter. Mona Jensens arbejde med forskningsprojektet under DIIS blev begyndt i efteråret, hvor Samlingen samtidig så småt tog hul på et stort kildeudgivelsesprojekt om den britiske sabotage- og faldskærmsorganisation SOEs aktiviteter og politik i det besatte Danmark. Samlingen har overtaget projektet fra to af dansk besættelsesforskningens hovedfigurer, nemlig Hans Kirchhoff og Aage Trommer. Det er lidt af en ære og vil munde ud i en stor udgivelse, der optrykker hundredvis af SOE-dokumenter. I den anledning har Samlingen modtaget et SOE-materiale på flere hyldemeter, der er enestående, og som ikke findes på nogen anden dansk arkivinstitution. Materialet stammer primært fra britiske arkiver og er indsamlet af historikeren Knud J. V.

Jespersen. Hele dette materiale skal »sigtes«, redigeres og kommenteres. SOE-kildeudgivelsesprojektet har efter ansøgninger opnået fondsmidler fra BOPA-fonden og Frihedsmuseets Venners Fond på godt 57.000 til medhjælpertimer samt til et par hårdt tiltrængte nye PC'er. Arkivlederens forskningsprojekt »Opinionskampen« blev for alvor skudt i gang i foråret og har udover snart to artikler og foredrag resulteret i et arbejdslegat på 100.000 kr. fra Kulturministeriets »10 mio. kr. pulje« til et bogprojekt 2006-2007 om danske populærmedier og Hitler-Tyskland. Det hele er et led i den forskningsmæssige satsning på opinionen under besættelsen, hvori også kortlægningen af undergrundspresen indgår.

Foruden det store SOE-materiale har Samlingen især fået nogle fine bogafleveringer i løbet af det sene forår og henover sommeren, herunder en stor bogsamling fra nu afdøde tidligere modstandsmand Chr. Algreen-Petersen, Nordsjælland. Desuden har Samlingen ikke mindst fra cand. mag. Matthias Bjørnlund, København, modtaget betydelige mængder illegalt materiale.

Der har i årets løb været afholdt ét bestyrelsesmøde. Bestyrelsen retter en varm tak til Samlingens medarbejdere, både lønnede og frivillige. En særlig tak sender bestyrelsen til Dorthe Petersen, der i en årrække har været en skattet medarbejder på Samlingen, men som nu har valgt at indstille sit frivillige arbejde. Der skal desuden lyde en tak til vores samarbejdspartnere, ikke mindst Syddansk Universitetsbibliotek, professor Flemming Just og adjunkt Mogens Nissen, Syddansk Universitet, forskningschef John T. Lauridsen, Det Kongelige Bibliotek, adjunkt Niels Wium Olesen, Aarhus Universitet, Sydvestjysk Folkeuniversitet og Esbjerg Byhistoriske Arkiv. Desuden takker bestyrelsen KPMG og statsautoriseret revisor Kim Junk samt Lotte Rask for revisionen af Samlingens regnskaber. Bestyrelsen glæder sig også over Esbjerg Kommunes imødekommende indstilling til Samlingen. Endelig takker bestyrelsen alle interesserede brugere og de mange, der i årets løb har skænket Samlingen arkiv- og bogmateriale.

Hjerting Lokalarliv

Jon & Dittes Hus, Gl. Guldagervej 12, 6710 Esbjerg V
 Åbningstid: 2. tirsdag hver måned kl. 14.00-17.00
 Leder: Grete Gregersen, Klipperen 10, 6710 Esbjerg V
 Tlf.: 75 11 57 87
 E-mail: hjertinglokalarkiv@esenet.dk
 Hjemmeside: www.hjertinglokalarkiv.dk

2005 har været et utroligt spændende år for arkivet. Der er sket rigtig mange positive ting. Vi har været på besøg

hos to brødre i Tobøl, den ene født i 1928 og den anden i 1932. Et af spørgsmålene til de to var, hvad de har lavet i deres voksenliv. De har begge været ude at tjene, men har ellers været på gården. I dag bor de fortsat på gården, som er særdeles flot vedligeholdt både inde og ude. Den ene sørger for maden og samler gerne til forråd af bær og kartofler fra egen have. Den anden passer alt det udvendige. De har ofte besøg af børnehave-børn, som får en tur med traktor og vogn. Ligeledes er der flere heste i stalden, som unge piger har opstaldet.

Gården i Tobøl som Hjerting Lokalarkiv besøgte for at tale med beboerne: To brødre som har boet der det meste af livet. Billedet er taget ca. 1930. Foto: Hjerting Lokalarkiv.

Vi aflagde også et besøg hos en dame født i 1914, som har haft sin barndom og ungdom på Hjerting Badehotel, som hendes forældre ejede. Familien kom til Hjerting i 1919 fra Henne Stationsby, og hun fortalte levende om dengang, de kom kørende i charabanc, som var et meget fornemt køretøj, og om hvordan børnene stod og kiggede, ligesom den flotte kyse hun havde på, tiltræk sig megen opmærksomhed. Hun fortalte endvidere om sin skoletid i Hjerting. De første år på privatskole på Strandvejen hos en lærerinde, frk. Freisleben, som var meget skrap. De sidste år gik hun på Vestre Skole hos lærer Eriksen. Interviewene med hende og de to brødre er optaget på bånd.

Vi har haft mange besøg på arkivet med forskellige spørgsmål om bl.a. slægtsforskning. Henvendelserne har været såvel telefoniske, personlige som pr. e-mail. Der har også været flere henvendelser om sanatorierne i Hjerting fra kvinder, der boede der som børn i 1940'erne. Vi har fået en beretning fra en dame, der var på Københavns Kommunes Lærerindeforenings Sanatorium i 1948, og det er en ganske bask beretning.

Vi havde åbent hus på arkivet den 14. november med en juleudstilling (»Jul i Hjerting«). Der var rigtig mange besøgende, ca. 150. I denne anledning havde vi lavet en folder med et billede af Jon & Dittes Hus på forsiden, og på bagsiden var der et billede af »vort sogns fader«, Hans Wolff Øllgård Nielsen, som var sognerådsformand i 34 år. Han blev født i 1852 i Jegsmark, Guldager, og gift i Ho Kirke i 1879 med Mette Henriette. Han døde den 27. februar 1927 i Hjerting og ejede Hjertinggården, hvor der i dag er børnehave.

På vores hjemmeside har vi haft 550 besøgende. Året har også budt på mange kurser i RAL-regi samt kurser afviklet på Esbjerg Byhistoriske Arkiv. Vi har tydeligt mærket, at 2005 har været præget af stramme økonomiske betingelser for arkivet. Uden midler fra privat fonde ville årets regnskab havde givet et kæmpe underskud!

Hostrup Sognearkiv

Kokspang Fritidscenter, Kokspangvej 54, 6710 Esbjerg V
Åbningstid: 1. torsdag hver måned kl. 19.00-21.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Elna Vogt, Kokspang Hedevej 5, 6710 Esbjerg V
Tlf.: 75 26 91 65

Arkivets postadresse: Kokspang Hedevej 5,
6710 Esbjerg V

2005 er gået stille og roligt. Vi har igen i år haft flere fra arkivet på kursus. Vi har fået arkivalier fra Hostrup Jagtforening med billeder og mange sange fra foreningens jagtfester.

Igen i år har der været henvendelser fra folk, der søger oplysninger om deres familie – det har været spændende. På Myrthuegård har vi bidraget med materiale om en udstilling vedr. Sjelborg. Det blev en hyggelig dag med mange besøgende.

Vi har haft besøg af museumsinspektør Holger Wilumsen fra Grindsted-Vorbasse Museum, der skriver om engvanding langs Varde Å.

Vi er næsten færdige med registrering af alle gravsten på Hostrup Kirkegård. Vi arbejder stadig på at indsamle oplysninger til sognehistorien ved hjælp af billeder og folketællinger. I lighed med de foregående ti år har vi igen fotograferet ved afholdelsen af sportsfesten. Til arkivet har vi købt en del nyt inventar, bl.a. nye hæve/sænkeborde.

Skads Sognearkiv

Pensionisthuset, Sdr. Skadsvej 23, 6705 Esbjerg Ø
 Åbningstid: Mandag kl. 14.00-16.30 samt efter aftale med lederen

Leder: Finn Ryneld, Majgårdsparken 23, Andrup,
 6705 Esbjerg Ø. Tlf.: 75 16 00 48

E-mail: skads-kirke.ryneld@post.tele.dk

Arkivets postadresse: Majgårdsparken 23, Andrup,
 6705 Esbjerg Ø

Som omtalt i årsberetningen for 2004 var én af de største udfordringer for Skads Sognearkiv at skulle finde nye lokaler inden for en overskuelig fremtid. Den udfordring blev til virkelighed, kort tid efter beretningen var skrevet, da vores husvært og engagerede »medlever« i det lokalhistoriske arbejde samt den mest ihærdige »afleverer« af arkivalier, Henning Hundebøl, afgik ved døden i slutningen af april 2005. Dermed mistede lokalområdet et engageret menneske, der gennem en menneskealder havde ydet en stor indsats for det folkelige liv i sognet. Og arkivet mistede sit lokale. Et lokale der velvilligt blev stillet til rådighed i en privat bolig gennem knapt ni år, og uden hvilket Skads Sognearkiv aldrig var blevet en realitet, fordi alle andre muligheder på tidspunktet for arkivets oprettelse var opbrugt.

Skads Sognearkiv skylder således Henning Hundebøl en stor tak for hans gæstfrihed samt hans store interesse i arkivets arbejde. Han er savnet. Ligeledes takker vi hans familie for den nænsomme aftale om fraflytning.

At det var en vanskelig opgave at finde nye lokaler skal ikke være nogen hemmelighed, men efter en del »bearbejde« og hjælp fra kompetent hold lykkedes det langt om længe at erhverve nye lokaler i Pensionisthuset, Sdr. Skadsvej 23 i Skads. Lokaler der fuldt og helt opfylder vore behov og ønsker med hensyn til beliggenhed og indretning. Det sene efterår gik således med indflytning og indretning af de nye lokaler, og vi er selv efterhånden ved at finde os godt til rette i de nye omgivelser.

Vi takker alle, der har hjulpet os på den ene eller anden måde i processen med at finde et nyt lokale og dermed at bevare Skads Sognearkiv.

Vester Nebel Sognearkiv

Sognehuset, Stokbrovej 18, 6715 Esbjerg N
 Tlf.: 75 16 99 89

Åbningstid: Sidste torsdag hver måned kl. 18.30-20.30
 samt efter aftale med lederen

Leder: Henning Jørgensen, Lifstrup Hovedvej 54,
 6715 Esbjerg N. Tlf.: 75 16 92 46

Arkivets postadresse: Lifstrup Hovedvej 54,
 6715 Esbjerg N

E-mail: hj@vnsa.dk

Hjemmeside: www.vnsa.dk

Vester Nebel Sognearkiv har i 2005 ført 12 indkomstjournaler. Blandt afleveringerne var en stor del af sogneforeningens arkiv samt dele af den nedlagte brugsforenings arkiv. Nævnes skal også lån/afleveringer af flere billedsamlinger.

Formidlingsmæssigt har vi stået for en filmfremvisning i forbindelse med den lokale byfest, og i Landdistrikternes Uge holdt vi åbent hus med en lille billedudstilling af samtlige skolebilleder i arkivet fra Ølufvad Skole, filmfremvisning og en »Hvornår var det nu det var?-quiz«. Desuden fortsætter vi med at lægge billeder med en lille historie ind på Vester Nebels Hjemmeside. I slutningen af året har vi oprettet en ny hjemmeside for sognearkivet, og vi vil i 2006 stadig forbedre den, så sognets kirkebøger og folketællinger kommer på siden i indtastet form. Derudover indeholder hjemmesiden forskelligt fra arkivet.

Igennem året har arkivet haft 36 besøgende og derudover ca. 15 telefoniske og skriftlige henvendelser. Henvendelserne har som sædvanligt ofte drejet sig om slægtsforskning, men i år har arkivet desuden været involveret i forskellige jubilæer. Vi har således bidraget med en del til den lokale idrætsforenings 100 års jubilæum (i 2006), til forsamlingshusets 100 års jubilæum (også 2006) samt Ølufvad Skoles 100 års jubilæum i 2005.

Som hvert år deltager vi i Arkivudvalget i Esbjerg Kommune, og i de kurser udvalget arrangerer. Til slut vil vi takke Skads m.fl. Herreders Brandkasses Fond samt Esbjerg Kommune for deres trofaste økonomiske tilskud til arkivet. Ligeså takker vi Vester Nebel Idrætsforening for logi i Sognehuset og naturligvis alle, som har afleveret materiale til arkivet.

Fanø Kommune*Sognearkivet i Nordby*

Niels Engersvej 5, Nordby, 6720 Fanø. Tlf.: 75 16 62 60
 Åbningstid: Tirsdag kl. 10.00-12.00 samt

onsdag kl. 19.00-21.00

Leder: Linda Vesterbæk, Bavnebjerg 53, Nordby,
 6720 Fanø. Tlf.: 75 16 35 95

Året har været præget af godt samarbejde og høj produktivitet. Vi har fået indhentet mængden af indkomstjournaliseringer og registreringer. Vi har fået indskannet halvdelen af arkivets billedsamling på ca. 6.000 billeder,

som nu er muligt at finde og vise på vores PC, som venligst er stillet til rådighed af en af arkivets medarbejdere.

Vi er gået i gang med at lave en scrapbog med avisudklip om Nordby. En af medarbejderne har lavet et indeks til lokalavisen *Fanø Ugeblad* indeholdende data fra 1898-2004. Vi har haft en del henvendelser såvel personlige, skriftlige som telefoniske, og der er ingen tvivl om, at databasen med oplysninger om personer, bygninger og jorder, som Hanne og Villy Nielsen har udarbejdet, er en kolossal gevinst for arkivet. Bl.a. kunne vi hjælpe en englænder med at spore hans fars familie på Fanø, og vi har senere korresponderet en del med ham via e-mail.

Vi har leveret en del billedmateriale til brochurer for Fanø Turistbureau, som har forårsaget flere publikumshenvendelser fra folk, som gerne ville vide mere om bilerne. Arkivet har fået en kopi af et manuskript af N. M. Kromann, som han kalder »Gammelmandssnak«. Ideen er at publicere det i anledning af arkivets 25 års jubilæum næste år. Endnu flere skolebilleder er kommet på plads med navne. Vi har også kontakten ejendomsmæglere og får fremover billeder fra salgsopstillingerne på huse. Arkivet modtager flere og flere billedsamlinger i digital form, bl.a. en meget stor samling postkort. En stor tak til alle der har vist arkivet interesse.

Sønderho-arkivet

Sognegården, Landevejen 41, 1., Sønderho, 6720 Fanø
Tlf.: 75 16 40 38

Åbningstid: Mandag kl. 19.00-21.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Anker Jensen, Fregatvej 3, Nordby, 6720 Fanø
Tlf.: 75 16 24 41

Arkivets postadresse: Fregatvej 3, Nordby, 6720 Fanø

Året 2005 har været præget af, at der er »ansat« to nye medarbejdere, først Gertrud Nærø, Sønderho, og senere er Anker Jensen fra Nordby, hvis slægt er fra Sønderho, blevet inddraget i arbejdet.

Igen er der kommet mange forskellige afleveringer. Som noget nyt er der afleveret Cd-rom'er med en hel dilettantforestilling i Sønderho Forsamlingshus og flere andre af årets betydelige hændelser i Sønderho. Fra en slægtsforsker, der for år tilbage udgav en bog om slægten Meinertz, har vi modtaget alt baggrundsmaterialet, herunder en mængde originale skøder, obligationer, pantebreve, skifter og lignende. Fra Fritidsklubben Hønen, der nu er en gruppe under Sønderho Borgerforening, er der indkommet protokoller, udklip, billeder m.v. Fra andre arkiver er der f.eks. modtaget et meget fint kort over Sønderho og Mandø, som vi har dateret til tiden før Første Verdenskrig.

Til formentlig undren for eftertiden har vi gemt alt udsendt propaganda i forbindelse med kommunalvalget i november 2005. Foreningen OPAD, der driver Odense Kommunes Ferie-koloni ude ved stranden, har holdt 100-års jubilæum – i Sønderho dog kun knapt 60 år. Foreningen har udgivet en fin bog, som vi dog ikke har medvirket til. Derimod viste arkivet noget af vores diasserie om »Mennesker og huse i Sønderho« ved en festlighed på kolonien og medvirkede i en byvandring. Til Niels Duus bog, *En hovmester går i land*, om Axel Hakon Pedersen har arkivet leveret nogle fotos og modtaget et eksemplar af bogen som tak.

Arkivet har atter medvirket i Landsby-ugen i Sønderho i efterårsferien med en byvandring med stor deltagelse af interesserede. En stor tak til alle, som også i 2005 har støttet og vist arkivet interesse.

Grindsted Kommune

Grindsted Lokalhistoriske Arkiv

Grindsted Bibliotek, Tinghusgade 16, 7200 Grindsted
Tlf. 75 32 09 00. Fax: 75 32 32 94

Åbningstid: 1. og 3. onsdag hver måned kl. 15.00-18.00 (juli måned undtaget) samt efter aftale. Læsestuen er åben i bibliotekets åbningstid

Leder: Jens Erik Starup, Horsbølvej 13, 7200 Grindsted
Tlf.: 75 32 23 53

E-mail: Jens.Starup@post2.tele.dk

Hjemmeside: www.lokalhistoriebillund.dk

Det daglige arbejde i arkivet har stort set været af samme omfang som sidste år. Arbejdet med skanning af arkivets billedsamling er tilendebragt i årets løb, og der er lavet en brugbar, foreløbig registratur på EDB. Dette arbejde har gjort det meget mindre arbejdskrævende at finde billeder frem til brug for lokale udgivelser. Arkivet har i år bl.a. leveret materiale til JyskeVestkystens udgivelse om den nye Billund Kommune. Ligeledes er der leveret materiale til Grindsted Vandværks jubilæumsavis.

Den forestående kommunesammenlægning har været på dagsordenen i det forløbne år. Der har været afholdt en række møde med de øvrige arkiver i den kommende storkommune. Møderne har været præget af vilje til samarbejde imellem arkiverne. Der har været enighed om, at betegnelsen lokalarkiv betyder, at alle eksisterende arkiver i kommunen har en selvstændig rolle at spille i fremtiden, ikke mindst set i lyset af, at den lokale dimension i arbejdet vejer meget tungt. Det er vort mål, at ingen arki-

ver stilles økonomisk ringere i fremtiden. Samarbejdet imellem arkiverne har medført oprettelsen af et arkivudvalg, hvor alle arkiver i den kommende Billund Kommune er repræsenteret. Udvalgets hovedopgave vil være at koordinere samarbejdet med de kommunale myndigheder. Arkivet har også i år været med i Kulturattens aktiviteter. Vi havde en velbesøgt udstilling med billeder fra Grindsteds storhedstid som jernbaneknudepunkt.

Ribe Amts Lokalararkiver har gennemført et projekt om indvandrere i Ribe Amt 1850-2005. Projektet resulterede i en bog, som Ribe Amts Lokalararkiver valgte at præsentere i Grindsted med EU-parlamentsmedlem Henrik Dam Kristensen som hovedtaler. Præsentationen af bogen samlede omkring 70 mennesker fra det meste af Ribe Amt. Grindsted Lokalhistoriske Arkiv har medvirket med en artikel til bogen. Historien handler om en herboende sri-lankaner og har titlen »Fra frihedskamp til byrådsarbejde«.

Kartoffelavlens har altid spillet en stor rolle på Grindstedegnen. Billedet viser, hvordan kartoffeloptagning foregik i 1950'erne. Foto: Grindsted Lokalhistoriske Arkiv.

Hejnsvig Lokalhistoriske Arkiv

Hejnsvig Skole, Bakkevej 9, 7250 Hejnsvig
 Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 14.00-16.00 og
 3. onsdag hver måned kl. 18.00-20.00
 Leder: Hans Jensen, Højene 1, 7250 Hejnsvig
 Tlf.: 75 33 58 57
 Arkivets postadresse: Højene 1, 7250 Hejnsvig
 E-mail: hejnsvig.sognearkiv@privat.dk
 Hjemmeside: www.hejnsvigbynet.dk

Vi har igen i år oplevet stor interesse for vores arkiv. Løbende modtager vi e-mails, breve, besøg og indleveringer samt henvendelser og spørgsmål om bl.a. bygninger og slægtsforhold.

Arkivet har i den begrænsede åbningstid haft besøg af ca. 75 personer og modtaget ca. 35 afleveringer med ca. 60 forskellige arkivalier.

Arkivernes Dag i november måned var særdeles godt besøgt. Vi havde lavet en udstilling med over 50 billeder under emnet »Butikker og forretninger i Hejnsvig de sidste 100 år«. Det var meget interessant at opleve de mange kommentarer til udstillingen, og ikke mindst at høre, hvem der kunne huske hvad. Udstillingen havde åbent i fire timer, og det var en stor oplevelse.

Fællesbestyrelsen for arkiverne i Grindsted Kommune har planer om at afholde kursus i gotisk skriftlæsning for alle interesserede og har taget initiativ til samarbejde mellem de syv lokalarkiver, der findes i den nye Billund Kommune, ligesom man har valgt at stå sammen for at få flere offentlige midler.

Hans Vinter Sørensen ønskede ikke at fortsætte som formand for arkivet. I stedet blev næstformanden, Lauritz Heick, valgt, så der blev kun byttet om på stillingerne. De øvrige blev genvalgt, og medarbejderne blev takket for deres indsats.

Sdr. Omme Egnarkiv

Sdr. Omme Bibliotek, Skole Allé 3-5, 7260 Sdr. Omme
 Tlf.: 75 34 14 46
 Åbningstid: Tirsdag kl. 14.30-17.00
 Leder: Hans Møjbjerg, Stakrogevej 75, 7260 Sdr. Omme
 Tlf.: 75 34 72 18
 E-mail: Soarkiv@grindsted.bynet.dk

2005 har været et stille år for egnsarkivet, men der er modtaget forskellige arkivalier fra private, forretninger og foreninger. Der er i årets løb ikke blevet arrangeret udstillinger, og arkivet deltog heller ikke i Arkivernes Dag. Tiden på arkivet er gået med arkivering – der er altid noget at gå i gang med. Der har været pænt med besøgende på arkivet. Henvendelserne drejer sig om en bred vifte af spørgsmål, bl.a. slægtsforskning og oplysninger om gårde og bygninger i sognet.

Ribe Amts Lokalararkiver (RAL) afholdte den 23. august en konference om arkivernes fremtid i de nye storkommuner. Der var indlæg fra både arkivfolk og politikere. Der blev sat fokus på de forhold, som arkiverne ønsker at kunne opnå i de nye kommuner, både hvad angår lokaler, økonomi og andre forhold.

Arkiverne i den nye Billund Kommune har holdt møde for at lave et samlet oplæg til den fremtidige struktur for lokalarkiverne i den kommende kommune. I den nuværende Grindsted Kommune er der fem foreningsdrevne arkiver, mens der i Billund er to. Oplægget er ble-

vet sendt til kommunen. Amtskonsulentordningen ser ud til at være sikret indtil 2009. Derefter er det op til kommunerne at finde pengene, hvis ordningen skal fortsætte. Det kan her oplyses, at der er stor forskel på, hvad de enkelte kommuner giver i tilskud til de lokale arkiver. I Grindsted gives der 1,37 kr. pr. indbygger, mens Billund giver 3,72 kr. pr. indbygger til arkivdrift. Beløbet svinger meget mellem kommunerne, men Grindsted ligger i den lave ende.

Angående arkiveringsprogrammet Arkibas har arkivet foreløbig ingen planer om at opgradere systemet til windowsversionen. Efter Rudolf Skovhus' død er der opstået et stort hul i arkivet, men vi håber at kunne finde nogle personer, der vil gå ind i arbejdet med arkivet, så vi også fremover har et arkiv i Sdr. Omme. Vi ved, at det betyder meget for de lokale borgere og foreninger, at de kan aflevere deres papirer i Sdr. Omme, og at arkivalierne bliver her.

Det kan til sidst meddeles, at lokalarkiverne i Ny Billund Kommune har åbnet en hjemmeside. Adressen er www.lokalhistoriebillund.dk, og her vil man bl.a. kunne læse, hvad de enkelte arkiver har af materiale.

Helle Kommune

Helle Kommunes Lokalarkiv

Afdelinger i Agerbæk, Fåborg, Grimstrup, Næsbjerg, Starup, Nordenskov og Årre

Åbningstid: Forskelligt i afdelingerne

Leder: Leo Mathiasen, Pile Allé 3, 6753 Agerbæk

Tlf.: 75 19 61 66

E-mail: mathiasen@os.dk

Arkivets Postadresse: Pile Allé 3, 6753 Agerbæk

Agerbæk Lokalhistoriske Arkiv

2005 var et meget turbulent år for arkivet. Sidste år flyttede vi ned på skolen, hvor vi fik et lille rum at arbejde i. Resten af vores ting var stuvet sammen i kælderens i skolen. Sådan var forholdene indtil sommerferien, hvor vi fik at vide, at vi kunne få nogle bedre lokaler på skolen. Vi har fået en tidligere lærerbolig og et sløjdlokale. Kommunen ville bekoste et gultæppe samt malingen, men vi skulle selv udføre arbejdet. Hen på sommeren gik bestyrelsen – med påhæng – i gang med at save, tømre, vælte mure, spartle, slibe og male. Efter dette har vi fået nogle dejlige lokaler, som vi er meget glade for.

Ribe Amts Lokalarkiver har udgivet en bog med titlen *De kom og de blev – indvandrere i Ribe Amt 1850-2005*. Bogen fortæller om mange forskellige mennesker, der er kommet hertil, og som er blevet her. Bogen indeholder

historier om finnebørn, wienerbørn og mange andre eksempler. Vi blev også bedt om at bidrage med en artikel til bogen. Sammen med RALs konsulent lavede vi et interview med to kurdiske flygtninge fra Agerbæk, og på baggrund af dette lavede vi en artikel til bogen. Efterfølgende var vi i Grindsted, da bogen blev præsenteret, og vi fik et par eksemplarer af bogen med hjem.

Den 11. juni deltog vi et par stykker på et kursus i det nye Arkibas 4. Det er et krav at gennemgå kurset for at få den endelige licens til programmet. Det er ikke så meget, vi har registreret endnu, idet renoveringen og flytningen til vores nye arkivlokale har taget det meste af vores tid, men fremover skulle der gerne blive mere tid til det egentlige arkivarbejde.

Der har ikke været så mange afleveringer det forgangne år, kun 12-14 stykker. Af henvendelser har der været fire-fem stykker, som har ønsket at få oplysninger om personer og steder.

Fåborg Lokalhistoriske Arkiv

2005 har været et forholdsvis roligt år på arkivet. Sidst på året gik vi så småt i gang med at registrere billeder i det nye Arkibas-program. Selvfølgelig kom vi hurtigt efter, men vi løb ind i problemer, da der skulle søges efter dem i systemet. Når der har været problemer, og noget vi har været usikker på, har vi fået en god vejledning fra SLA i Vejle, så vi kunne komme videre. Vi er efterhånden to-tre stykker på arkivet, som kan registrere i Arkibas og regner med, at flere på længere sigt vil få det lært.

Sommerudflugten, som også i år var arrangeret i fællesskab med arkivet i Agerbæk, gik til Sønderjylland. Først til Årup Hede hvor en ældre herre, Åge Knudsen, levende og frisk fortalte om naturen på egnen. Derefter var vi på hjemstavnsgården i Sønder-Hygom – det var også en stor oplevelse. På turen så vi også en fin have i Kalvslund. Det var meget afslappende at gå i de smukke omgivelser i det smukke sommervejr. Vi sluttede af med at spise aftensmad på Lintrup Kro. Det var en rigtig god dag, hvor 54 personer deltog.

Der har i løbet af året været 16 afleveringer, deriblandt tre billeder: To af den gamle præstegård og et af Fåborg Kirke indefra. Det var pastor Schmidts svigerdatter, Inger Schmidt, som var på besøg i maj måned for at aflevere billederne. Vi blev meget glade for dem og tog dem med på udstilling ved byfesten i Fåborg, hvor mange studerede dem.

Arkivet har et videobånd vedr. gårde og huse på egnen, som den tidligere arkivleder Anne Nielsen har indtalt. Det er blevet overspillet til DVD.

Grimstrup Sognearkiv

I 2005 undgik vi flytterod. Vi befinder os godt i det nye lokale ved skolen. Det nye EDB-program, Arkibas, er blevet installeret, og nu skal vi så lære at bruge det.

Af afleveringer har der ikke været så mange, men i forbindelse med præsteskiftet er der kommet en meget stor aflevering, som vi nu er ved at kigge på. Noget af materialet skal til landsarkivet i Viborg. Der har været flere forespørgsler, mest i forbindelse med slægtsforskning. Der har også været en henvendelse helt fra USA.

I forbindelse med projektet om drivvejen har vi bidraget med gode historier fra arkivet. Vintermødet med lektor Johannes Frandsen havde god tilslutning. Sommerturen bestod af en byvandring i Varde med Orla Duedal som guide. Vi så nogle af de ældre bygninger udefra og hørte deres historie. Eftermiddagen havde en god tilslutning.

Næsbjerg Sognearkiv

Det blev et år, hvor vi tog hul på én af de helt store forandringer, hvad arbejdet på arkivet angår, idet vi kom i gang med Arkibas 4, det internetbaserede registrerings-system. Starten har været præget af de forventede indkørvanskeligheder, og forude ligger nu et kæmpearbejde, da mange tusinde arkivalier skal registreres på en ny måde. Men samtidig er det også en spændende opgave, da vi nu ikke kun skal have kikket alle vore arkivalierne igennem, men også iagttage og vurdere dem ud fra de muligheder, som den elektroniske registrering giver os.

I årets løb har vi oplevet et stigende antal henvendelser fra folk, der kunne ønske sig den ene eller anden form for hjælp fra arkivet. Der er ikke kun en stigende interesse for slægts- og lokalhistorie, men den enkelte udviser også et større gå-på-mod for at søge oplysninger om de spørgsmål, der har forbindelse til ens personlige rødder. Vi har fået ganske mange indleveringer. Ikke de store af slagsen, men mange små og yderst værdifulde billeder og dokumenter.

Den digitale fotograferingsteknik gør det forholdsvist let og billigt at affotografere billeder i høj kvalitet. Man behøver blot den rette mand med den rette energi. Det er nu let for arkivet at låne billeder, som vi derefter selv skanner.

Også i år har vi udsendt mindre historiske skrifter, bl.a. om Klynegravning i Næsbjerg Sogn. Skrifterne vil vi fortsætte med at udsende til vore mange medlemmer. Sommerudflugten gik til området ved Karlsgårde Sø. De mange små ting og begivenheder udgjorde samlet set, at det blev et godt år for arkivet. Også i 2006 vil vi satse på det lokale.

Vester Starup Sogns Lokalhistoriske Arkiv

Arbejdet på arkivet i Starup har ligget stille i det forløbne år. Årsagen er, at vi afventer overgangen til EDB-registrering. Dog havde arkivet en vellykket udflugt til Sdr. Hygum Hjemstavngård. Turen havde god tilslutning.

Øse Sognearkiv

Øse Sognearkiv har i årets løb modtaget en del billeder, udklip samt foreningsprotokoller. Vi har haft besøg af skoleklasser, som fik indblik i, hvordan et arkiv fungerer, og hvad det indeholder. Særligt viste eleverne stor interesse for Nordenskovs historie.

Arkivet har også arrangeret en byvandring. De sidste gader samt byens lystanlæg blev gennemgået. Der deltog 40 personer i byvandringen.

Lokalhistorisk Arkiv for Årre Sogn

Efter en del møder med de øvrige seks arkiver i Helle Kommune, blev vi enige om at slutte os sammen til ét arkiv under navnet Helle Kommunes Lokalarkiv med det formål at gøre investeringen i Arkibas 4 økonomisk mulig.

Indtil videre har forløbet været efter hensigten, og da seks af de syv arkiver har til huse i kommunale bygninger, har Helle Kommune bekostet opkoblingen til Internet samt indvilget i at betale de fremtidige driftsomkostninger. Arkiverne er koblet op i en fælles database, og her på arkivet er vi så småt gået i gang med at registrere billeder i systemet. Vi er dog allerede løbet ind i begyndervanskeligheder, som dels skyldes, at programmet ikke er tilfredsstillende opdateret, dels at der endnu ikke er mulighed for kurser og konsulentbistand. Der foreligger ikke en entydig registreringsvejledning til programmet, så vi har for vores syv arkivers vedkommende lavet nogle fælles retningslinier, som gerne skulle stemme overens med den vejledning, SLA måtte komme med. Hvorom alting er, har det optaget meget af vores tid, og registreringsarbejdet hober sig op, selvom vi er så heldigt stillet, at alle i bestyrelsen arbejder en eftermiddag om ugen, og dertil har vi fået en ekstra EDB-kyndig assistance.

Ud over registreringen har vi arbejdet med flere opgaver. Sognets største plantage havde 100 års jubilæum i 2005, og i den forbindelse har to af bestyrelsens medlemmer lagt et stort arbejde dels i et foredrag og lysbilledeshow ved jubilæumsfesten og ved vores egen generalforsamling, dels ved frembringelsen af et gennemarbejdet historisk materiale om plantagen, som nu indgår i arkivets samling.

Et bestyrelsesmedlem har med assistance fra sin ægtefælle foretaget en fotografering af samtlige gravsten på

Årre Kirkegård, som nu foreligger såvel på fotos som på CD. Menighedsrådet i Årre har støttet dette projekt økonomisk. Vi har efterhånden tradition for at arrangere en aktuel udstilling og en historisk vandre/cykeltur i forbindelse med byfesten, og således også i 2005.

Af billeder har vi modtaget en samling sjove håndtegnede billeder fra Årre Kro samt mange fotos fra Helle Kommunes beskyttede boliger »Hybenbo«. Afleveringer af skriftligt materiale har det været småt med. Vi overvejer at foretage en kampagne med opfordring til sognets beboere om at komme med historisk materiale. Besøgstallet i åbningstiden er ikke overvældende, men et par skriftlige henvendelser angående slægtsforskning har vi været behjælpelige med. Vi mærker dog en interesse for vores arbejde, bl.a. ved en medlemstilgang på 15 personer så vi nu er oppe på 145 medlemmer, og vores bog Årre Sogn samt bogen Historier fra Ribe Amt, udgivet af RAL, har vi haft et pænt salg af.

Holsted Kommune

Aastrup Sognearkiv

Borggade 121, 6752 Glejbjerg, Tlf. 75 19 85 69

Åbningstid: 1. og 3. torsdag hver måned kl. 15.00-19.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Olga Pedersen, Vestergade 6, 6670 Holsted
Tlf.: 75 19 82 80

E-mail: Olga@stofanet.dk

Arkivets postadresse: Vestergade 6, 6670 Holsted

Aastrup Sognearkiv har haft et rigtigt godt år i 2005. For det første var det året, hvor arkivet kunne fejre sit 25 års jubilæum som Aastrup Sognearkiv. Arkivet er dog langt ældre, idet det daterer sig tilbage til 1913, men da under navnet Historisk Udvalg.

Jubilæet blev markeret ved en reception i Glejbjerg Forsamlingshus, og rigtig mange mødte op for at fejre os. Samtidigt kunne formand og kasserer, henholdsvis Olga Pedersen og Niels Jørgen Pedersen, fejre, at de havde været med i arkivets arbejde i de 25 år. Der lød mange rosende ord og blev givet mange blomster, flasker osv.

Samtidigt med jubilæet udgav arkivet bogen Aastrup Sogn i det Tyvende Århundrede. Bogen, der er en beskrivelse af alle ejendomme i sognet, er blevet til i samarbejde med Klaus Wentzel og Glejbjerg2000. Klaus Wentzel er fotografen, der gennem flere år har gået rundt i sognet og fotograferet alle gårde og huse, mens foreningen Glejbjerg2000 har været medvirkende ved udarbejdelsen af manuskriptet og ved ansøgning af penge til formålet.

Bestyrelsen for Aastrup Sognearkiv samlet i anledningen af arkivets 25 års jubilæum. Fra venstre er det Olga Pedersen, Inge Holtum, Hans Thomsen, Birthe Cramon og Niels Jørgen Pedersen. Foto: Aastrup Sognearkiv.

Arkivets formand har endvidere medvirket i et samarbejde mellem arkiverne i Rødding, Brørup, Vejen og Holsted Kommuner i forbindelse med kommunesammenlægningen. Fremtiden i forbindelse med denne er endnu uafklaret.

Besøg på arkivets læsesal og indkomne arkivalier har været ret givtige. Der kommer stadig ting for dagen både af ældre og nyere dato. På arkivet glæder vi os hver gang over, at man tænker på os, før tingene kasseres.

Lokalarkivet for Holsted Kommune

Vestergade 17, 6670 Holsted. Tlf. og telefax: 75 39 20 10

E-mail: holsted-lokalarkiv@mail.dk

Åbningstid: Onsdag kl. 14.00-18.00, i perioden 1. oktober – 1. april tillige tirsdag kl. 19.00-21.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Klaus Hansen, Foldingbrovej 13, 6670 Holsted
Tlf.: 75 39 33 61

I de forgangne år har der i lighed med tidligere år været travlhed på arkivet, selvom antallet af besøgende har været mindre end sidste år. Antallet af afleveringer er også faldet noget til i alt 38 registrerede afleveringer. Arkivet har i 2005 modtaget hele Tobøl Egnarkiv med 15 flytekasser arkivalier samt en større levering med flere hundrede billeder fra ugeavisen.

Ved udgangen af 2005 er vi kun lige begyndt at registrere materialet, da der har ligget et stort arbejde forud med at sortere det. Vi har desuden været plaget af nedbrud i registrerings-databasen og i andre hjælpemidler, hvilket har gjort det nødvendigt at opgradere til Arkibas 4.

På grund af opgraderingen af registreringsprogrammet var vi også nødt til at foretage en opgradering af programmets systematik. Vi mente, det måtte være en forholdsvis enkelt opgave, hvorfor vi bestilte en ny systematik til manuel indtastning. Opgaven var dog meget større, end vi havde forestillet os, men i løbet af sommeren kom vi igennem det. Efter meget besvær og stor tålmodig er vores EDB, Internetadgang og nye Arkibas-version først kommet til at fungere i slutningen af året.

Som sædvanlig har arkivet overtaget udklip fra Lydavisen, ca. 800, som der til og med 3. kvartal 2004 er lavet register over. Fra 4. kvartal 2004 bliver udklippene registreret i Arkibas. Det er meningen, vi vil registrere de øvrige udklip i Arkibas på et senere tidspunkt, men det er en større opgave, da der er tale om mange år.

Arkivets arbejdsgruppe har i 2005 afholdt syv møder mod normalt otte, idet et enkelt møde måtte aflyses på grund af sygdom. Arkivet har gennem året været repræsenteret i en arbejdsgruppe vedr. en lokalplan om bevarelsesværdige bygninger i Holsted Kommune. Planen endte med i sidste ende ikke at blive godkendt.

Arkivet har også deltaget i møder om den fremtidige arkivsituation i den nye storkommune. I marts afholdte vi et fællesmøde med arkiverne i Aastrup og Hovborg med henblik på udarbejdelse af hvidbøger vedr. arkivernes forhold, og der blev senere afholdt et møde med alle arkiver i Brørup, Holsted, Rødding og Vejen Kommune, som nedsatte et fællesudvalg. Arkivet har haft to personer på kurset »Hvor får vi pengene fra?« I efteråret deltog Arne Sørensen fra arkivet i SLAs generalforsamling i Vingsted Centret.

Udover ovenstående aktiviteter har året budt på indretningen af et nyt lokale, som primært skal anvendes til mødevirksomhed, men som også har været godt at have i forbindelse med den store aflevering fra Tobøl Egnarkiv. I forbindelse med den store indkomst havde vi problemer med at skaffe hyldeplads i vores magasin, men firmaet BC-Inventar i Holsted donerede et antal hylder og knægte dertil. Ved en til tider tung ommøblering er det lykket at skaffe nogle flere hyldecentre.

Vi har i 2005 også været udsat for indbrud, hvor døre er blevet slået ind. Der var øjensynligt udelukkende tale om nogen, der søgt efter penge eller lignende. Kommunen har repareret dørene, så vores igen arkiv er forsvarligt aflåst. I forbindelse med indbruddet kom vi til at

tænke på, hvad der ville være sket, hvis indbrudstyvene havde tømt arkivæskerne på gulvet eller rodet det hele igennem. Derfor besluttede vi, at arkivfundsnummeret skulle anføres på hvert enkelt arkivalie. Denne opgave er vi godt i gang med og har brugt den som en adspredelse, når vi på grund af diverse nedbrud ikke har kunnet registrere

I forbindelse med den omtalte aflevering fra ugeavisen udnyttede vi kontakten til at få bragt et ældre billede i avisen af et ukendt ægtepar, arkivet ikke havde nogle oplysninger på. Dagen efter billedet var blevet bragt i avisen, fik vi oplyst, hvem der var på billedet og med en rimelig præcis tidsangivelse.

Til sidst skal det nævnes, at lokalarkiv-arbejdet ikke kunne lade sig gøre uden en flok af gode entusiastiske hjælpere, hvad vi er så heldige at have i arkivets arbejdsgruppe. Vi skal heller ikke glemme at sende en stor tak til Holsted Kommunes Børne- og Kulturudvalg for deres opbakning til lokalarkivets arbejde.

Hovborg Lokalhistoriske Arkiv

Hovborg Skole, Lindevej 5, 6682 Hovborg

Tlf.: 75 39 62 29

Åbningstid: 1. og 3. tirsdag hver måned kl. 14.00-16.00

Leder: Henry Pedersen, Sandagervej 5, 6682 Hovborg

Tlf.: 75 39 62 57

Besøgstallet i det forløbne år var lidt mindre end året før, men som de senere år, har der været en del flere henvendelser telefonisk end tidligere. Ved at benytte telefonnummer 75396229 er det nu muligt at rette henvendelse til arkivet i åbningstiden.

Vi er ved at have afsluttet indsamlingen af billeder med bygninger i Hovborg-området. Det betyder ikke, at arkivet ikke er interesseret i flere billeder, men kun, at så godt som alle bygninger – i og uden for Hovborg – nu er at finde på fotografi i arkivet. Arkivet nyder stadig godt af det store arbejde, der blev gjort i forbindelse med Hovborg Skoles 100-års jubilæum, idet listen over alle nulevende tidligere elever på Hovborg Skole er et godt redskab i forsøget på at rekonstruere fortiden i lokalområdet.

Arkivet har det forløbne år indkøbt helt nyt computerudstyr, som skal være med til at gøre arkivet tidssvarende. Det er også indkøbt et registreringsprogram, og et af medlemmerne har været på flere kurser i den forbindelse. Vi er gået i gang med det store arbejde med at registrere arkivalier elektronisk.

Vi er i gang med at fikse arkivets lokaler lidt op. Arkivet har også fået helt ny belysning i det forløbne år,

så besøgende nu kan få meget mere glæde af at besøge arkivet.

I det forløbne år er Kristian Jakobsen, en af arkivets drivkræfter, afgået ved døden. Han lavede et utrætteligt arbejde i hele perioden fra arkivets start til hans død, og har i høj grad været med til at sørge for, at fortiden huskes. Vi trækker stadig på Henry Søholms viden, selv om han nu bor på plejehjem i Holsted. Han har ligeledes været med i arkivets arbejde fra starten i 1995.

Ribe Kommune

Farup Sogns Lokalhistoriske Arkiv

Farup Forsamlingshus, Farup Kirkevej 33, 6760 Ribe

Åbningstid: Tirsdage i ulige uger fra kl. 16.00-18.00

Leder: Erik Knudsen, Nørre Farupvej 10, 6760 Ribe

Tlf.: 75 41 07 18

Arkivets postadresse: Nørre Farupvej 10, 6760 Ribe

Beretningen må indledes med at nævne, at Agnete Toft ikke er blandt os længere. Hun døde lige inden jul, 79 år gammel. Agnete og hendes mand Hans Toft oprettede arkivet – af arkivets vedtægter ses, at det formelt blev oprettet i 1989. Agnete og Hans Toft har stor ære af arkivet, og vi skylder dem en stor tak for deres indsats.

Ellers er året hengået meget stille – næsten alt for stille. Vi har fået lavet meget lidt arkiveringsarbejde, der har været meget få henvendelser, og der er åbenbart meget lidt interesse for arkivets arbejde. Vi kan berette, at Ivan Jørgensen i løbet af året har registreret alle artikler i søgnebladet Marsk & Muld. Desuden har arkivet købt en ny printer/skanner/kopimaskine til erstatning for den, der blev stjålet for lidt over et år siden. Vi har fortsat en fast plads på hjemmesiden www.farupsogn.dk, men vi hører ikke, om der er folk, der læser hjemmesiden. Vi har ikke købt et fotografiapparat med henblik på at gennemfotografere sognet, da vi endnu ikke har fundet nogen, som ønsker at arbejde med opgaven.

For at få medlemskabet fornyet og genoptaget i Sammenslutningen af Lokalkiver (SLA) er vi blevet bedt om at lave en tilføjelse til vores vedtægt. Det gjorde vi den 25. oktober 2005, men uden at vi har hørt fra SLA endnu. Farup Lokalkiv er også medlem af RAL, Ribe Amts Lokalkiver, som er en sammenslutning af lokalkiverne i Ribe Amt.

Lokalkiverne inden for Ribe Kommune har været samlet i december, hvor fremtiden for arkiverne blev diskuteret i forhold til, at Ribe Kommune fra 1. januar 2007 sammenlægges med Bramming og Eshjerg. På mødet blev mulighederne for et samlet indkøb af registrerings-

programmet Arkibas, driftsudgifterne, og i den forbindelse især finansieringen af programmet diskuteret.

Hviding Sognearkiv

Egecenteret, Ribevej 2 B, Egebæk, 6760 Ribe

Åbningstid: 1. mandag hver måned kl. 15.00-17.00

Leder: Anne Lorenzen, Hviding Kirkevej 22, 6760 Ribe

Tlf.: 75 44 51 27

Arkivets postadresse: Martin Jensen, Højvej 5, 6760 Ribe

E-mail: martin.bolmerod@mail.tele.dk

Der har i årets løb været 15 afleveringer, deraf én rigtig stor. Vi har indrettet os i det nye lokale, som vi fik ved sidste årsskifte. Vi har malet væggene, sat reoler op og fyldt ind med møbler og skabe og maskiner – bl.a. en computer, som Ribe Folkebibliotek gav os. Vi føler os godt tilpas hernede, og samtidig har vi fået lov at beholde rummene i loftetagen, så vi er godt kørende med plads.

Ingrid Andersen i Varde og Ellen Warming i Bramming har været meget virksomme ved deres computere. De har også i år indskrevet en række tekster, bl.a. den gamle tyske kommuneprotokol (oversat til dansk), folketællingen 1921 og en indholdsfortegnelse til arkivets indkomstprotokol, så vi nu har en grov skriftlig oversigt over arkivets indhold. Ingrid er for tiden i gang med Hvidingbogen fra 1934 af Thøste Thøstesen. En anden flittig deltager i arbejdet er Ellen Margrete Klinge, som i al stilfærdighed vedligeholder vores mere og mere værdifulde udklipssamling.

Martin Jensen deltog med billedplancher om stationsbyen i en lokal fællesudstilling i marts hos H. C. Automobile på Egebækvej. Det var ret godt besøgt.

I foråret havde vi et udmærket samarbejde med Lokalhistorisk Arkiv for Vester Vedsted Sogn om at lave et stort lokalhistorisk landkort over Vester Vedsted og Hviding sogne med tilhørende hæfter. Det blev udstillet i et telt ved sommerfesten i juni og senere vist i Andelskassen i en måned. Vi håber at kunne interessere skolen i dette materiale. De to sogne dækker netop skolens opland.

Vi er godt i gang med at låne private billeder til skanning til vores billedsamling. Men det går lidt langsomt. Arkivet har ingen skanner, og det legat, som vi håbede skulle skaffe os en scanner, fik vi desværre ikke, men vi har fået skannet en del alligevel.

Vi har fået kopieret et par gamle kirkebøger (1881-1926) fra præstens boks, så de nu indgår i vores samling. Vi har hængt et par små plancher med billeder og tekst bag glas og ramme op i et gammelt stuehus i Råhede, som lejes ud til feriegæster. Plancherne fortæller om gårdens

historie. Tanken er, at de skal hænge der, så længe ejerne bryder sig om det, og informere gæsterne. Ideen kan bruges i andre huse – f.eks. i den gamle præstegård, kroen, skolen, fabrikken Primus osv. – alt efter om ejerne bryder sig om det.

I foråret deltog vi i et fællesmøde for alle lokalhistoriske arkiver i Ribe kommune, en halv snes stykker. Emnet var især, hvad kommunesammenlægningen betyder for arkiverne. Amtskonsulent Richard Bøllund deltog også, og der var en livlig diskussion.

Antikvarisk Selskabs årlige bustur gik i år til Hviding Sogn, og Martin Jensen var med som guide. I årets løb viste der sig mulighed for at låne arkivalier hjem til Ribe Folkebibliotek fra landsarkiverne. Vi har for tiden materiale fra 1880 lånt fra Aabenraa, som beskriver alle sognets bygninger meget grundigt til brug for den dengang nyindførte bygningsbeskatning.

Vi fik som gave en bog: Søren Knudsen Sørensen Midtgård »Minder og optegnelser«, som vi selv havde tænkt på at renskrive, men så viste det sig, at Gunnar Midtgård Krag, Hejls har udgivet den. Han sendte os den også som CD.

Endelig har vi deltaget i et møde i konfirmandstuen om kirkegårdens gravstene. Hvilke skal fredes, og hvad skal vi gøre med resten? Antikvar Jakob Kieffer Olsen fra Antikvarisk Samling har tilsyn med dem, men ville gerne høre, hvad vi mente.

Jernved Sognearkiv

Jernved Skole, Aktivitetshuset, Kirkebakken 33, Jernved, 6771 Gredstedbro

Åbningstid: 1. og 3. tirsdag hver måned kl. 14.00-16.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Ole Steinmeier, Valmuemarken 3, 6771 Gredstedbro. Tlf.: 75 43 12 78

Arkivets postadresse: Valmuemarken 3, 6771 Gredstedbro

E-mail: ole@steinmeier.dk

Der har i år været en del henvendelser af meget forskellig art, lige fra oplysninger om gamle kort fra Kort- og Matrikelstyrelsen til brug for registrering af bronzealderhøje og til oplysninger om slægtsforhold rækkende helt til USA. Vi har kunnet hjælpe i et vist omfang, og det er selvfølgelig altid rart. I andre tilfælde har vi kunnet anvisse, hvor hjælp kunne hentes, hvilket også giver en vis tilfredsstillelse og om ikke andet en god indsigt i egen base.

Arkivet har også fået en del indleveringer, hvoraf et par stykker er ret omfattende, bl.a. fra møbelfabrikken Trekanten. Det er vi nu ved at få sorteret og registreret.

Desuden har vi fra USA modtaget en CD-rom med en helt saga vedr. familien Hagen Jørgensen, som kommer her fra området.

Årets store begivenhed var en lokal træindustrivirksomheds 75 års jubilæum. Da denne virksomhed, møbelfabrikken Trekanten, er nabo til arkivet, var det naturligt at arbejde sammen om fejringen. Det foregik på den måde, at sognearkivet lavede en udstilling om virksomheden gennem 75 år. Udstillingen var baseret på dokumenter, fotos, andre billeder, tegninger og avisudklip godt suppleret af genstande, som møbelfabrikken leverede. Der blev så holdt åbent hus, hvor man dels kunne se udstillingen, dels høre taler af en politiker, en forhenværende direktør og en nuværende direktør samt få sig en forfriskning. Udstillingen var godt besøgt, og med en fin pressedækning både i dagspressen og Radio Syd har det nok alt i alt været en god reklame også for arkivet.

For yderligere at skabe opmærksomhed om arkivarbejdet har vi i et lokalt nyhedsorgan, Kongeånyt, som udkommer seks gange årligt, bragt gamle billeder og små historier fra lokalsamfundet. Vi tror, det er noget, folk bemærker og derigennem bliver opmærksomme på, at der eksisterer en lokal hukommelse, som er systematiseret og brugbar for almindelige mennesker.

Her sidst på året mistede arkivet en trofast medarbejder gennem mange år. Det var vores formand Andreas Aagaard, som desværre måtte bukke under for en alvorlig sygdom. Det gik så stærkt, at vi næsten ikke kunne forstå det, og endnu forstår vi ikke helt, at han ikke er mere. Med Andreas mistede arkivet også en del af sin hukommelse. Han havde en uvurderlig viden om det gamle sogn, og han øste gerne af den. Vi vil komme til at savne ham ikke bare for hans viden, men også for hans gode humør og evne til at få tingene til at glide. Æret være hans minde.

Vi har i årets løb haft mange drøftelser om IT. Det førte til køb af en ny computer, men det skal ikke være nogen hemmelighed, at et stort ønske er at komme på Internettet. De mange drøftelser førte dog ikke til nogen løsning. Det skyldes udelukkende manglende økonomi, så vi ser frem til, at der måske kan findes en løsning for alle arkiverne i den nye storkommune.

Kalvslund Sognearkiv

Kalvslund Skole, Koldingvej 115, Kalvslund, 6760 Ribe

Åbningstid: 1. tirsdag hver måned kl. 14.00-17.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Jørgen Jørgensen, Østervej 26, Kalvslund, 6760 Ribe. Tlf.: 75 43 70 07

Arkivets postadresse: Østervej 26, Kalvslund, 6760 Ribe

I det forløbne år har arkivet modtaget et stor aflevering fra Villebøl Kro indeholdende skøder og andre dokumenter, hvilket har været en stor hjælp til vores gårdhistorie. Vi har haft en del besøg og været behjælpelige med at finde slægtsoplysninger. Endvidere har vi været rundt og fotografere alle gårde og huse i sognet og indsamlet oplysninger om bygningernes opførelsesår og bygherre.

Ribe Byhistoriske Arkiv

Ribe Folkebibliotek, Giørtz Plads, 6760 Ribe

Tlf.: 75 42 17 00. Fax: 75 42 28 43

E-mail: arkivet@ribekom.dk

Åbningstid: Mandag-torsdag kl. 13.00-16.00, 1. mandag hver måned tillige kl. 16.00-18.00 (oktober-marts)

Leder: Karen Margrethe Melbye

I 2005 var der to 150-års jubilæer i Ribe, og arkivet var involveret i udstillinger omkring begge. Nordea jubilerede i oktober, og banken lavede en fin lille udstilling med egne materialer kombineret med fotos og en enkelt lov fra 1897, som var udlånt herfra. I december måned fejrede Den antikvariske Samling sin 150 års fødselsdag. Museet har opbygget en flot tidscirkel, som illustrerer museets virke i Ribe i de 150 år, der er tilbagelagt. Til denne udstilling leverede vi en del oplysninger vedr. årstal for etablering af firmaer og forretninger, og hvem iværksætterne var.

I dagene 4.-7. maj viste vi to film fra og om besættelsen 1940-1945. Det lokale årsskrift: By, marsk og geest, som er udgivet af Den antikvariske Samling og Ribe Byhistoriske Arkiv har i sit 2005-nummer otte artikler, hvoraf vores arkiv har leveret materiale til to af artiklerne: Ribe Købstads eksistenskrise omkring 1900 og indlemmelsen af Lustrup-Tved-Tange Kommune, og Af familien Keldorffs krønike – et industrieventyr i Tange 1947-1973. Begge artikler er skrevet af Uwe Dall, Ribe.

Arkivet har været involveret i to bogudgivelser i 2005. Sidst i oktober blev bogen Den ideelle amerikaner, skrevet af forfatteren Tom Buk-Swienty, udgivet her i Ribe. Den handler om den berømte amerikanske fotograf Jacob A. Riis, der er født i Ribe. Forlaget Gyldendal havde indvilget i, at udgivelsen skulle foregå på Ribe Kunstmuseum, hvor Riis's hustru Elisabeth, var vokset op hos den rige købmand Giørtz, som havde ladet bygningen opføre til privat beboelse. Forfatteren havde stor ros til overs for alle de arkiver, han har haft samarbejde med i forbindelse med udfærdigelsen af bogen. Alle sejl var sat til i forbindelse med bogudgivelsen, og det var en festdag, som man sent glemmer i Ribe!

Den anden udgivelse var RAL-projektet, De kom og de blev – indvandrere i Ribe Amt 1850-2005. Bogen blev præsenteret ved en fin reception i Grindsted først i december måned. Vort bidrag til bogen er en i Ribe bosiddende kvinde, der fortæller om opvæksten i Tyskland under Anden Verdenskrig.

Fra Ribe Byhistoriske Arkivs billedsamling er fundet dette billede af en stork i Ribe omkring 1950. Foto: Ribe Byhistoriske Arkiv (B 2806)

Historisk Arkiv i Seem Sogn

Seem-Varming Skole, Varmingvej 2, 6760 Ribe

Åbningstid: Mandag-fredag kl. 9.30-11.30, dog med enkelte undtagelser

Leder: Søren Mulvad, Varming Vesterby 9, 6760 Ribe

Tlf.: 75 44 11 77

Arkivets postadresse: Varming Vesterby 9, 6760 Ribe

E-mail: sergeiradonetskij@yahoo.com

Der har kun været to små afleveringer i årets løb med fotos og ejendomsoplysninger. Seks personer har besøgt arkivet, alle i slægtsforskningsøjemed. Arkivet har sendt to fotos til Holland pr. e-mail, leveret billeder til borgerforeningens hjemmeside og et foto til bogen De kom og de blev samt en artikel til samme publikation om de mange gendarmer og andet grænsepersonale, som var udstationeret i sognet 1864-1920. Arkivlederen har også skrevet en artikel om en utugtig frue, gift med birkedommer Outzen, som bringes i årets udgave af Fra Ribe Amt.

Spandet Sognearkiv

Arnumvej 9, Spandet, 6760 Ribe

Åbningstid: 1. mandag hver måned kl. 19.00-20.00

Leder: Jesper Olsen, Skolevænge 6 A, Spandet,

6760 Ribe. Tlf.: 74 86 71 36

Arkivets postadresse: Skolevænge 6 A, Spandet, 6760 Ribe

E-mail: jo-mo@mail.tele.dk

Vi har i det forgangne år ikke brugt meget tid på registrering i Arkibas. Vi har for tiden ikke nogen, der kender nok til systemet, men det problem arbejder vi på at få løst.

Vi har haft et par afleveringer og besøg af nogle, der søgte oplysninger om familie på gårde her i sognet. I år gik sognevandringen til Spandet Mose, hvor vi så på tørvegravningen, og hvordan de forskellige lodder er fordelt. Turen afsluttedes med en kop kaffe i skolen. Her var der en god snak og fremvisning af billeder fra mosen.

Lokalhistorisk Arkiv for Vester Vedsted Sogn

Vester Vedsted Byvej 55, Vester Vedsted, 6760 Ribe

Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 19.30-21.30

Leder: Peter Billund, Vester Vedstedvej 38, 6760 Ribe

Tlf.: 75 44 51 79

Arkivets postadresse: Vester Vedstedvej 38, 6760 Ribe

2005 har været et stille år, hvad udadvendte aktiviteter angår. Sammen med Hviding Sognearkiv har vi udarbejdet et fælles landkort for de to sogne. I tilknytning hertil har vi lavet et mindre katalog over de mest kendte historiske steder med korte kommentarer. Materialet blev udstillet ved den lokale byfest i juni måned. Meningen er, at kort og katalog senere overdrages til den lokale skole til bl.a. brug i undervisningen.

I årets løb har vi haft fire forespørgsler om slægtsforhold. Da vores PC-udstyr stadig ikke fungerer, har vi fortsat den manuelle registrering af indkomne afleveringer.

I vores betrængte økonomiske situation har vi sendt to ansøgninger om økonomisk støtte til henholdsvis Ribe Kommune og Ribe Amt uden resultat. Som et plaster på såret har vi dog fået tildelt 7.300 kr. fra det nedlagte Vester Vedsted Vandværk. Vi har henvendt os til et par institutioner og bedt om at komme i betragtning ved udskiftning af kontorinventar.

I årets løb har vi deltaget i en række møder. Følgende kan nævnes: Fællesmøde for sognearkiver i Ribe Kommune den 12. maj, hvor amtskonsulenten var til stede, RAL møde i Grindsted den 23. august og endnu et fællesmøde for sognearkiverne i Ribe Kommune den 14. november i Vilslev. I april 2006 har vi planlagt en kirkegårdsvandring på Vester Vedsted Kirkegård.

Vilslev Sognearkiv

Kongeådal Skole, Kongeådal 17, 6771 Gredstedbro

Åbningstid: 1. mandag hver måned kl. 19.00-21.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Christian Nielsen, Våesvej 6, 6771 Gredstedbro

Tlf.: 75 43 11 53

Arkivets postadresse: Våesvej 6, 6771 Gredstedbro

Det har været et stille år med kun et par mindre afleveringer. Dog får vi en del digitale billeder fra en mand, der fotograferer alle større begivenheder i området, hvilket giver noget registreringsarbejde.

Arkivet har haft besøg af nogle jubilerende, tidligere elever på skolen. Vi har også fået genoplivet en gammel tradition med at samle arkivmedlemmer fra arkiverne i Ribe Kommune. Vi afholdt en aften, hvor vi prøvede at diskutere, hvad vi kan forvente i Ny Esbjerg Kommune.

Varde Kommune

Alslev Sognearkiv

Bredgade 39, 1., Alslev, 6800 Varde

Åbningstid: Mandag kl. 19.30-21.30 samt efter aftale med lederen

Leder: Carsten Carstensen, Toftnæsvej 11, Toftnæs,

6800 Varde. Tlf.: 75 26 91 83

Arkivets postadresse: Toftnæsvej 11, Toftnæs, 6800 Varde

E-mail: folmerskilde@wanadoo.dk

2005 har været et roligt år. Vi har i årets løb haft besøg af Charlotte Lindhardt fra Esbjerg Museum angående eventuelle bevarede engvandsanlæg, og John V. Jensen fra Varde Museum har været i arkivet for at finde oplysninger om forbindelsen mellem Fiil Sø og Alslev Møllegård.

Der har ikke været så mange afleveringer, 14 i alt, men der har været ca. 70 besøgende på arkivet. Vi konstaterer en stigning i antallet af henvendelser udefra på e-mail, bl.a. vedr. slægtsforskning. En enkelt henvendelse har vi fået fra udlandet, og vi har været så heldige, at vi har kunnet besvare et par af henvendelserne positivt.

Billum Lokalhistoriske Arkiv

Billum Station, Kastanjevej 6, 6852 Billum

Åbningstid: 1. torsdag hver måned kl. 10.00-12.00

Leder: Gunhild Jeppesen, Kirkebyvej 17, 6852 Billum

Tlf.: 75 25 82 41

Arkivets postadresse: Kirkebyvej 17, 6852 Billum

Den største begivenhed i 2005 var i november måned, hvor arbejdet med at indrette arkivets nye lokaler kunne

påbegyndes. Efter flere års anstrengelser er det endeligt lykket arkivet at få bedre lokaleforhold. Det er den nedlagte stationsbygning, der fremover skal huse arkivet. I skrivende stund er arbejdet med at indrette arkivet i fuld gang, og vi håber at kunne flytte ind sidst på foråret 2006.

Arkivet har i årets løb modtaget flere afleveringer og som sædvanligt fået nogle henvendelser fra folk, der havde brug for oplysninger. Glædeligt er det, at arkivet har kunnet besvare de stillede spørgsmål.

Horne Sogns Lokalhistoriske Arkiv

Horne Skole, Mælkevejen 1, Horne, 6800 Varde

Åbningstid: 1. onsdag hver måned kl. 14.00-17.00. Juli lukket

Leder: Svend Aage Jensen, Klokkedøj 1, Horne, 6800 Varde. Tlf.: 75 26 03 20

Arkivets postadresse: Klokkedøj 1, Horne, 6800 Varde

Der er som sædvanligt blevet arbejdet hver anden onsdag i måneden med adgang for besøgende den første onsdag i måneden.

Der har ikke været den store travlhed, idet der ikke har været mange afleveringer. Der kom dog en del fra en nedlagt transformatorforening, hvorimod resten af det indleverede var mindre afleveringer. I 2004 var vi behjælpelige med oplysninger om elever fra de tidligere skoler i Bounum-området i forbindelse med skolens 100-års jubilæum, der blev afholdt i august måned 2005. Der var rigtig mange deltagere til festen, og en af de gamle elever havde lånt billeder m.m. til en udstilling. Den blev ivrigt diskuteret og fik rosede omtale.

Endvidere er det 35 år siden, der på initiativ af den daværende husholdningsforening blev oprettet en legestue. Det blev fejret, og arkivet kunne bidrage med billeder og andet materiale fra perioden. Vi har også en del videoer i arkivet, som folk er meget interesserede i. Vi har som sædvanligt haft en del besøgende på aftenen, hvor der holdes skolefest. Det er blevet en god tradition for arkivet at holde åbent denne aften. Der har også været besøgende på andre tidspunkter, og vi har som vanligt ydet assistance til slægtsforskning.

Vi har haft nogle udskiftninger i medarbejderstaben og er for tiden fem, der hjælper til efter bedste evne. Arkivet har fået en ny leder, men Anna Schmidt fortsætter dog arbejdet i arkivet fremover.

I skrivende stund går vi i seriøse overvejelser om at anskaffe EDB-udstyr og dermed bane vejen for Arkibas. Vi har en stærk tro på, at det lykkes for os. Vi tror på lokalarkivernes fortsatte muligheder i den kommende stor-kommune og forventer fortsat økonomisk støtte til arbej-

det, gerne i øget størrelse. Hvis vi skal følge udviklingen, kræver det også de fornødne ressourcer.

Janderup Lokalhistoriske Arkiv

Aktivitetshuset, Nybrovej 32, 6851 Janderup

Tlf.: 75 25 85 45

Åbningstid: 1. mandag hver måned kl. 9.00-12.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Viggo Mikkelsen, Engtoften 8, 6851 Janderup

Tlf.: 75 25 80 92

Arkivets postadresse: Engtoften 8, 6851 Janderup

Hjemmeside: www.janderup.dk/historie

I årets løb har der været vist stor interesse for arkivets arbejde, hvilket udmøntede sig i 101 besøgende og 35 afleveringer.

Arkivet har fået en ny medarbejder, Gregers Grau, som afløser Willy Laursen, der holder på arkivet ved årsskiftet 2006-2007. Gregers Grau skal registrere i det nye program Arkibas 4, som er bestilt til levering i april-maj 2006. Ligeledes har vi indkøbt en ny PC.

Arkivet har i vinteren 2005 haft en medarbejder beskæftiget med indsamling af materiale til en udstilling om Jegum. Udstillingen blev vist på Folk og Kulturdagene den 1.-9. juli 2005 på Janderup Skole. Jegum hørte til Janderup Sogn indtil 1950, hvor den daværende Janderup-Billum Kommune solgte det til Aal Kommune.

Jenny og David Fisher fra Sydney i Australien var på arkivet for at søge oplysninger om hans oldefar Hans Frandsen Joensen, der udvandrede til Australien og endte som landmåler. Med arkivlederens datter Laila Mikkelsen som tolk, tog vi dem på arkivet og senere rundt i området for at se, hvor hans forfædre havde levet.

Lederen af Myrthuegård, Jens Futtrup, søgte og fik skannet 28 billeder af vanding, høbjergning, sejlad, fiskeri og færgeri ved Varde Å i Janderup Sogn. Billederne skulle bruges til en permanent udstilling på Myrthuegård. Museumsinspektøren ved Grindsted-Vorbasse Museum, Holger Willumsen, søgte oplysninger om vanding af Janderup, Hyllerslev og Øve Enge til en bog om emnet.

Fra Aadum Sogns Arkiv kom syv medlemmer for at se vores nye arkiv, da de påtænker at få bygget et nyt arkiv i Aadum. I anledning af Varde Sejlklubs 100 års jubilæum kom de og søgte oplysninger og billeder af den gamle kro samt sejlklubbens anløbsbro og de mange lystige fester der blev afholdt hos »Kræ River« (Kristian Sørensen Riber, Åkirkevej 47).

Vi var inviteret til Århus Universitet for at overvære Agnete Birger Madsens forsvar af hendes afhandling om ugifte mødre og deres børn født uden for ægteskab i

Hyllerslev Enge ca. 1910. I baggrunden til venstre ses ejendommen Adelengvej 17. Siddende på såmaskinen er det Klaus Johnsen Klausen, og stående med piben er det Carsten Clausen. Foto: Janderup Lokalhistoriske Arkiv.

Janderup og Skt. Hans Sogne. Hun bestod prøvelsen, og det var en oplevelse for os at være tilhørere. Agnete Birger Madsen havde været på arkivet i Janderup for tre år siden for at samle materiale, og hendes afhandling er nu udgivet som bog, som vi har fået tilsendt et eksemplar af.

Atter i år skal der lyde en tak til alle vore donatorer. Skads Herreds Brandkasse, Varde og Omegns Andelsvaskeri Legatfond, Janderup Sogneforening, Folk og Kultur samt alle der har vist interesse for arkivet. Husk at vi er sognets hukommelse!

Thorstrup Sognearkiv

Omsorgscentret Birgittegården, Falkevej, Sig, 6800 Varde
Åbningstid: Sidste tirsdag hver måned kl. 19.30-21.30
eller efter aftale med Ellen Rasmussen, Vesterbækvej 6, Sig, 6800 Varde. Tlf.: 75 26 40 31

Leder: Svenning Olesen, Ølgårdsvej 6, Sig, 6800 Varde
Tlf.: 75 26 42 90

Arkivets postadresse: Ølgårdsvej 6, Sig, 6800 Varde

Året 2005 stod i oprydningens tegn. Ophobningen af afleveringer fra 2004, hvor arkivet var lukket i godt et halvt år på grund af Birgittegårdens renovering og ombygning, gav os rigeligt at se til i 2005. Arbejdspuklen er endnu ikke helt afviklet, da der i årets løb har været usædvanlig stor aktivitet med over 20 nye afleveringer.

Vi er glade for de mange materialer, vi modtager, men da det jo også kræver plads, har vi forhandlet os til et ekstra lokale i Birgittegårdens kælder, som vi nu er ved at gøre klar og vil bruge som magasin.

Til Arkivernes Dag den 12. november med emnet »Hvem er jeg – alle har en historie« gik vi på jagt i vore gemmer og lavede en udstilling over nogle kendte personer, som har virket i sognet inden for de sidste 100 år. Det blev en stor succes, og omkring 50 besøgende gæstede vore lokaler denne lørdag fra kl. 10-12. Samtidigt solgte vi kalendere, som vi har fået fremstillet med flotte arkivbilleder, og over 100 har ved køb af kalenderen valgt at støtte vores arbejde på denne måde.

Varde Lokalhistoriske Arkiv

Rådhuset, Torvet 7 A, 6800 Varde. Tlf.: 75 22 37 74

Åbningstid: Tirsdag kl. 9.00-12.00 samt formiddage efter aftale med lederen

Leder: Jens Lindby. Tlf.: 97 37 62 87

E-mail: lokalarkiv@vardebib.dk

Hjemmeside: www.varde.lokalarkiver.dk

Varde Lokalhistoriske Arkiv har atter haft et travlt og virksomt år med mange opgaver og mange udfordringer. Vi kan mærke, at der er brug for arkivet, og at vi opfylder et behov for indsamling, bevaring og formidling af den lokale hukommelse.

Der har i årets løb været 62 afleveringer. Nævnes kan her: Varde Gymnastikforenings første protokol 1921-1922, sange m.v. i anledningen af Varde Kolonialhandlerforenings 50 års jubilæum, bestyrelsens protokol fra Varde Tobakshandlerforening 1947-1972, fotoserier 1950-1960 fra henholdsvis pølsemageriet på svineslagteriet og formerværkstedet på stålværket samt erindringer fra besættelsen om, at sabotagen lå stille i Varde de sidste uger af april-maj 1945. Vi kan nogenlunde følge med til registreringen af arkivalier, billeder, CD'er osv. Derimod har vi fortsat mangel på plads. Vi søger med lys og lygte efter et sted, hvor vi kan have et fjernmagasin til de mindst brugte arkivalier.

Vor åbningstid tirsdag formiddag er normalt godt besøgt, og interessen for arkivet og dets samlinger er stigende. Det hænger formodentlig sammen med, at arkivet ofte omtales i pressen, og dermed bliver vi en del af folks bevidsthed. I forbindelse med Arkivernes Dag den 12. november holdt vi åbent hus fra kl. 10-12 med et rigtig pænt besøgstal. Vi agter derfor at deltage efter samme koncept en anden gang.

Varde Sejlklub henvendte sig til arkivet med henblik på et samarbejde om at markere klubbens 100 års jubilæum. Foreningen havde endog en skrivegruppe klar. Bogen »Varde Å gennem 100 år« blev en rigtig flot bog, der ikke blot er en foreningshistorie, men også en beskrivelse af åen og livet omkring den gennem de sidste hundrede år. En stor tak skal lyde herfra til forfatterne og sejlklubben for et godt samarbejde i hele forløbet fra idé til færdigt resultat samt til sponsorerne, der gjorde bogudgivelsen mulig.

Et kommunalt tilskud på 35.000 kr. suppleres af egne indtægter på næsten 9.000 kr. Det er således en meget stor del af vort budget, som vi selv skaffer. Det er tankevækkende, at egen-finansieringen af vore aktiviteter nu er omkring 25%.

Arkivets dygtige personale gør et fantastisk stykke arbejde til glæde for Varde og for både nutidige og fremtidige

brugere. Fini Redder har valgt at stoppe efter mange års ihærdig indsats, ligesom Ole Feilberg er holdt op. Ny medarbejder er Kurt Kristiansen, der allerede er ved at være godt inde i Arkibas' mysterier. Vi har fået nyt gulvtæppe i et af rummene og fået mulighed for at indrette en ekstra arbejdsplads i et tilstødende lokale. I forbindelse med kommunesammenlægningen rokeres der rundt på funktioner og arbejdspladser, så måske kan der findes en mere permanent placering til et fjernmagasin et eller andet sted i den forbindelse. Arkibas 4 kører nu på omkring 20 arkiver i landet, og vi regner med, at det snart bliver vores tur til at komme med. Tilretningen til den nye programversion var en meget stor opgave, men den er for længst overstået, så vi venter spændt på at komme i gang.

Vi mener, det er meget vigtigt at sørge for en ordentlig uddannelse af medarbejderne. Derfor er det godt, at SLA har oprettet en grunduddannelse. Vi har to deltagere på dette kursus, der er delt op i flere moduler. Modul 1 blev afholdt i foråret og modul 2 i efteråret. Hvert modul varer to dage. Der kommer flere moduler i det nye år. En medarbejder har gået på og deltager fortsat i et kursus i gotisk skriftlæsning, og yderligere en medarbejder er begyndt på dette kursus. Endelig har vi deltaget i nogle seminarer og konferencer, bl.a. på Nørholm om herregårde og for nylig i Kolding om datering af fotografier.

Arkivet har et godt samarbejde med mange mennesker og instanser i Varde og omegn. Og vi møder altid stor imødekommethed overalt i byen. Det er en position, vi skal være uhyre stolte af samt ærbødige over for, da det er noget, der er opbygget gennem mange år og helst ikke skal sættes overstyr. I begyndelsen af året vedtog Varde Kommune en Fritids-, Idræts- og Kulturpolitik, hvor arkiverne blev kanoniseret som værdifulde bidrag til det lokale kulturliv.

I forbindelse med kommunesammenlægningen er der blevet arbejdet på mange fronter. Først skulle der udarbejdes en statusrapport over arkiverne, deres omfang, økonomi, struktur osv. Her fra Varde sendte vi fire sider, og rapporten viser, at der er stor forskel på de enkelte arkiver i Ny Varde Kommune. Arkiverne har derefter været samlet nogle gange for om muligt at finde et fælles fodslag, hvilket har resulteret i en henvendelse til den nye kommune. De 18 arkiver anbefaler Ny Varde Kommune at oprette et egentligt kommunearkiv. Kommunearkivets opgave skal dels være at løse Ny Varde Kommunes arkivfunktioner, dels at have en koordinerende og rådgivende rolle i forhold til de øvrige lokalhistoriske arkiver i kommunen. Den decentrale struktur med arkiver i de enkelte lokalsamfund prioriteres meget højt.

Alt i alt er der altså nok at tage fat på i Varde Lokalhistoriske Arkiv, og der bliver ydet en kæmpestor indsats af alle medarbejdere med det formål at servicere borgerne og gøre arkivet endnu bedre. Fjernmagasinet arbejder vi fortsat på, men der er vist ved at komme en løsning. Bogen »Billeder og Historier 2« af Thyge Clausen blev udsat på grund af sejlklubbens jubilæum, og bogen forventes derfor udgivet i år i stedet for. Spørgsmålet om ergonomiske stole og borde til personalet nåede vi ikke i 2005, men mon så ikke det lykkes i 2006?

Vejen Kommune

Lokalhistorisk Arkiv for Vejen Kommune

Østergade 2, Postboks 186, 6600 Vejen. Tlf.: 79 96 52 75

Åbningstid: Tirsdag kl. 10.00-16.00 og

onsdag kl. 10.00-17.00

Leder: Linda Klitmøller

E-mail: benteh@vejenkommune.dk

2005 kom til at stå i forandringernes tegn. Arkivet havde i snart mange år delt Vejens gamle kommunekontor med Skolepsykologisk Kontor, men i 2005 fik vi nye naboer. Skolepsykologisk Kontor flyttede ud, og de ledige lokaler blev overtaget af Huset for Frivilligt Arbejde. Inden de flyttede ind, fik hele huset en større »ansigtsløftning«. Renoveringen havde den positive effekt, at arkivet blev udvidet med endnu et magasin, som understøttet med kompaktreoler betød mere end en fordobling af vores magasinareal. Arkivet råder nu over omkring 250 hyldemeter i henholdsvis brandboks og kompaktmagasin.

I løbet af forsommeren og sommeren 2005 blev ejendommen Østergade 2 så renoveret og ombygget. Arkivet lå i flere måneder midt i en byggeplads med de problemer, som det nu medfører – støj, snavs og fugt. Vi havde magasin og depot i kælderen, og det gav alvorlige problemer. Materialerne fik fugt og måtte gennem en frysetørring. I næsten en måned havde vi en frysecontainer stående på Museumspladsen, hvor den arbejdede for fuld styrke. En frysecontainer larmer en hel del, men arkivets naboer tog det pænt, hvilket vi er dem dybt taknemmelige for.

Ombygningen betød, at vi i nogle perioder måtte holde lukket, mens vi i andre perioder kun har været i stand til at fungere i begrænset omfang. Det gav færre besøgende end normalt. Vi nåede i 2005 op på godt 400 besøgende, hvilket er et ganske pænt besøgstal, de dårlige arbejdsforhold taget i betragtning.

Efteråret og vintermånederne er gået med rengøring og nyopstilling af arkivet. Det har til tider været hårdt arbejde, men resultatet er til gengæld blevet godt.

Arbejdsforholdene er blevet væsentligt forbedrede for såvel medarbejdere som besøgende.

Ombygningen har betydet, at der ikke har været det store overskud til de mere udadvendte aktiviteter. Det blev kun til et enkelt skolearrangement og to foredrag i 2005. Derudover har arkivet modtaget 45 indleveringer, deriblandt en del menighedsrådsarkiver i deponering, samt besvaret lidt over 100 skriftlige eller telefoniske forespørgsler.

Ølgod Kommune

Ansager Lokalhistoriske Arkiv

Områdecetret, Præstegårdsvej 5, 6823 Ansager

Tlf.: 75 29 62 29

Åbningstid: Onsdag kl. 14.00-16.00 samt efter aftale med lederen

Leder: Ove Nørager-Nielsen, Rødsandvej 2,

6823 Ansager. Tlf.: 75 29 71 88

Arkivets postadresse: Rødsandvej 2, 6823 Ansager

E-mail: ala@users.lgo.dk

Hjemmeside: www.ala.lgo.dk

Den 5. marts kunne vi holde arkivets 25-års jubilæum. Vi havde i den anledning inviteret medarbejderne på de andre arkiver i kommunen, personalet på Ølgod Museum samt repræsentanter fra kommunen. Vi havde en dejlig formiddag i Omsorgscentrets mødesal med morgenbrød, kaffe og Gammel Dansk, og arkivet blev begavet med mange gaver.

I det forløbne år har vi haft 121 besøgende, 54 henvendelser og 19 afleveringer. Blandt de besøgende var to klasser fra Ansager Skole, der kom uden for den normale åbningstid. Det er dejligt, at de kan bruge os.

Der er en tendens til, at vores gæster kommer lige, når vi skal have eftermiddagskaffe, men det er en billig investering. De kommer for at få noget at vide, og vi får en masse viden af dem. Det er mange spændende mennesker, vi har haft besøg af, og vi sætter en ære i at give dem en god betjening.

Vi har renoveret vores model af Ansager 1906 – uden dog at være blevet færdige. Sidste år fik vi skannet nogle negativer, og vi fik lavet billeder af dem. Nu har vi selv fået en skanner, så vi kan få bund i alle vore negativer og se, hvad der er på dem. Inspireret af andre arkiver er vi begyndt at affotografere gravstenene på kirkegården.

Medarbejdergruppen på arkivet er uændret, men Ruth Schlein Jensen har overgivet leder-posten til Ove Nørager-Nielsen.

Skovlund Sognearkiv

Vesterled, Borgergade 24, Skovlund, 6823 Ansager
 Åbningstid: Mandag kl. 14.00-17.00
 Leder: Niels Winter Christensen, Bjælkager 8, Skovlund,
 6823 Ansager. Tlf.: 75 98 00 15
 Arkivets postadresse: Bjælkager 8, Skovlund,
 6823 Ansager
 E-mail: sognearkivet@skovlundnet.dk
 Hjemmeside: www.skovlundsognearkiv.dk

I det forløbne år har medarbejderne på Skovlund Sognearkiv især beskæftiget sig med istandsættelse af lokaler, oprydning og opstart af egentligt arkiveringsarbejde. Tre af arkivets medarbejdere har været på kursus i almen registrering og arkivering.

Der har desuden været meget arbejde og mødeaktivitet vedrørende sammenlægning af de fire lokalhistoriske arkiver i Ølgod Kommune i en paraplyorganisation, hvorunder arkiverne skal samarbejde om registreringsprogrammet Arkibas. I efteråret indsendte arkiverne en fælles ansøgning til Ølgod Kommune om penge til indkøb af programmet, da de enkelte arkiver ikke kan klare sådan en udgift alene. Kommunen gav tilsagn om at støtte projektet, og på nuværende tidspunkt er arkiverne blevet enige om en foreningsmodel med love og vedtægter, som blot mangler godkendelse fra RAL og SLA. Denne godkendelse forventes klar i 2006.

Lørdag den 10. december var der indbudt til reception i anledning af arkivets 25 års jubilæum. Skovlund Sognearkiv blev stiftet efter en »historisk weekend« i oktober 1980.

Skovlund Sognearkiv har fået nye åbningstider, nemlig hver mandag fra kl. 14.00-17.00. Det er også muligt at aftale anden tid med arkivlederen. Arkivets hjemmeside er etableret og under opbygning. Den er tilgængelig på ovenstående web-adresse.

Tistrup-Hodde Lokalhistoriske Arkiv

Tistruplund Områdedecenter, Søndergade 38, 6862 Tistrup
 Åbningstid: I. tirsdag hver måned kl. 14.00-17.00 samt efter aftale med lederen
 Leder: Svend Svendsen, Elmevej 10, 6862 Tistrup
 Tlf.: 75 29 92 80

Året 2005 har været et normalt år, hvad angår vores arbejde på arkivet. Vi er godt i gang med at rydde op i vores udklipssamling.

Vi har i løbet af året modtaget 20 afleveringer med en blanding af person-, erhvervs- og foreningsarkivalier samt en del billeder. Der har været en del besøgende og tele-

foniske henvendelser, mest i forbindelse med slægtsforskning. I den forbindelse har vi fået en del materialer (kopier) af de besøgende. Der har også været nye tilflyttere, der har vist interesse for Tistrup bys historie og især i billeder fra byen. Tak til alle, der har afleveret materiale til arkivet og til de, der har aflagt os besøg. Det viser, at de lokalhistoriske arkiver har deres berettigelse.

I løbet af året har vi ved et arrangement i en lokal forening vist en billedserie ledsaget af foredrag om Storegade i Tistrup. Samme serie blev også vist på Tistruplund. I forbindelse med Tistruplunds julemesse holdt vi som sædvanligt åbent hus, hvor der var en del besøgende.

I foråret deltog vi i et orienterende møde med de øvrige lokalarkiver i Ny Varde Kommune. Sammen med de øvrige lokalarkiver i Ølgod Kommune har vi fået en bevilling af Ølgod Kommune til indkøb af Arkibas. Planen er derfor, at vi skal på Internettet i 2006. Derefter vil forestå et stort arbejde med at få vores arkivalier og billeder registreret på Arkibas, selvom vi har en hel del af vores arkivalier registreret manuelt.

Ølgod-Strellev Lokalhistoriske Arkiv

Kulturhuset, Vestergade 5-7, 6870 Ølgod
 Tlf.: 75 24 50 11, lok. 5
 Åbningstid: Tirsdag kl. 14.00-17.00
 Leder: Frede Møller Kristensen, Storegade 18, 1,
 6870 Ølgod. Tlf.: 75 24 43 00
 E-mail: lokalarkiv@oelgodmuseum.dk

Umiddelbart kan man ikke pege på noget helt skelsættende, der er sket i året 2005. Med omhu og stort engagement varetager medarbejdergruppen opgaverne. Således er det sket i en lang årrække, og det er helt sikkert, at interessen først og fremmest samler sig om det egentlige arkivarbejde i bred forstand. Ønsket for medarbejderne er, at man fortsat kan blive ved med tage sig af det frivillige arbejde – trods økonomiske og andre besværligheder.

I en vis forstand er alt som det plejer at være – og dog! Efter at Nich. Riis i en årrække har stået i spidsen for Ølgod-Strellev Lokalhistoriske Arkiv, har han ønsket at trække sig tilbage som arkivleder. Riis har været leder af arkivet fra omkring 1985, da han i en glidende overgang afløste Niels Harkes Mikkelsen. Efter de mange år som en absolut kompetent og meget vidende leder vil han nu føre en mere tilbagetrukket tilværelse på arkivet. De frivillige medarbejdere glæder sig dog over, at Riis også i fremtiden vil være at finde på arkivet, hvor han tager sin tørn med at stå til rådighed for publikum i åbningstiden. Både for medarbejderne og publikum har det altid været

– og er fortsat – en stor fornøjelse at være sammen med Riis og opleve hans lune og rammende bemærkninger. Frede Møller Kristensen er tiltrådt som ny arkivleder.

For tiden sker registreringen af vore arkivalier ikke på en fuldt tilfredsstillende måde. SLAs officielle registreringsprogram Arkibas har det af økonomiske årsager ikke været muligt at anskaffe for de enkelte arkiver i kommunen – det vil sige arkiverne i Ølgod, Ansager, Skovlund og Tistrup, der alle sorterer under Ølgod Museum. Derfor samarbejder arkiverne nu med Ølgod Museum om en ny struktur, der gør, at arkiverne slås sammen for at anskaffe én Arkibaslicens. Det betyder, at arkivernes vedtægter skal harmoniseres. I arkiverne glæder man sig over, at kommunen har bevilget et økonomisk tilskud til anskaffelse af programmet. Denne konstruktion betyder dog samtidig, at Ølgod Museum skal have sine vedtægter tilpasset. Det er arkivets håb, at vi i løbet af det kommende halve år kan have disse formelle ting bragt på plads, så vi kan komme i gang med den egentlige elektroniske registrering. I den forbindelse bør det nævnes, at der ikke skal herske tvivl om, at vort arkiv meget gerne ser vort tilhørsforhold til museet opretholdt.

På arkivet har vi i årets løb været meget optaget af, hvorledes arkivets fremtid kommer til at se ud. Tanker om fremtiden er naturligvis altid fyldt med en række ukendte faktorer, og for vores vedkommende har vi et stort ønske om, der vil findes en løsning på vore akutte pladsproblemer, hvilket også omfatter de dårlige adgangsforhold til arkivet og de meget mangelfulde forhold for publikum i det hele taget. Som bekendt har arkivet til huse i Kulturhuset på førstesalen over Erhvervskontoret. Vort lokalarkiv har altid måttet tage til takke med beskedne forhold til opbevaring af de store mængder arkivalier. Tidligere tiders dygtige frivillige medarbejdere i arkivet har bevirket, at arkivet efterhånden rummer en ganske betragtelig antal arkivalier af enhver slags, og løbende modtager vi heldigvis stadig meget til opbevaring og sikring for eftertiden. Vi takker for alt, hvad vi modtager, og vi er meget glade for enhver aflevering, men det vil være katastrofalt, hvis vi skulle blive nødsaget til at sige nej tak på grund af manglende plads. Allerede nu kan man overveje, om arkivet i det hele taget er i stand til at opbevare arkivalierne på forsvarlig måde! Jo, fremtiden er altid spændende for alle, og det er den så sandelig også for vores arkiv og den frivillige medarbejdergruppe.

I løbet af året 2005 har vi modtaget en del billednegativer og andet materiale fra tidligere fotograf i Ølgod, Palle Hestbech, dækkende perioden september 1983 til december 1995. Ligeledes har vi modtaget fotos og negativer fra Holger Sørensen, der fra 1997-2002 fotografere-

de til Ølgod Ugeblad. Disse afleveringer indgår sammen med samlingen af glaspladenegativerne og billederne fra fotograf Kjeld Graversen og fotograf William Jensen i arkivets i forvejen ganske betydelige billedsamling.

I øvrigt har vi i årets løb haft et antal besøgende på nogenlunde det sædvanlige niveau, dog var der et par besøg, der skilte sig ud. En dag i maj måned havde vi aftalt at mødes med journalist Birgitte Marfelt på arkivet. Hun var ved at lave bogen »Omveje til nutiden«, der fortæller om historien bag DSB. Hun begyndte sin beskrivelse med udviklingen i Ølgod og omegn efter jernbanens anlæggelse 1870-1875. Senere på året modtog vi den færdige bog, hvori vort arkiv fik en meget positiv omtale. Den fra radioen kendte Lene Gammelgaard besøgte arkivet i sin søgen efter egne aner og oplysninger om, hvorfra navnet Gammelgaard stammer. Med hjælp af Møller Bargisen blev hun hjulpet godt på vej i sin søgen. Vi afventer nu med spænding på resultatet, der munder ud i en radioudsendelse engang i maj eller juni måned 2006. Arkivernes dag lørdag den 12. november markerede vi ved at holde åbent hus nogle formiddagstimer for interesserede.

Det er med stor glæde, at vi har kunnet byde velkommen til Herluf Pedersen, der træder ind i staben af frivillige medarbejdere. Foruden et stort lokalt kendskab på mange felter interesserer han sig også for slægtsforskning og er f.eks. i sin søgen efter egne aner tilbage i 1700-tallet. Lokalarkivets frivillige medarbejdere står altid til rådighed for publikum og er gerne behjælpelig med at finde frem til de relevante arkivalier.

**Af Historisk Samfund For Ribe Amts
tidligere udgivelser kan følgende stadig leveres:**

Lille vejledning i læsning af gotisk skrift. Af H. K. Kristensen. 16 s. Kr. 20,00

Peder Hegelunds Almanakoptegnelser 1565-1614, bd. I-II. Af Bue Kaae. 1.080 s. Kr. 225,00

Fra kommis til museumsleder. Søren Manøes erindringer. 97 s. Kr. 70,00

De drog ud og kæmpede for friheden. To udvandrerrhistorier fra Den spanske borgerkrig og Anden Verdenskrig. Grete Jæger og Søren Manøe. 154 s. 165 kr. For medlemmer 125 kr.

Stavnsbånd og Vestjylland – blev bonden fri? Af Jørgen Dieckmann Rasmussen. 33 s. Kr. 20,00

Ribe Domkirke, hæfte I-II og hæfte III-IV. Danmarks Kirker. Nationalmuseet. Kr. 50,00 pr. dobbelthæfte.

En landsbydreng blev læge. J. P. Karkovs erindringer. 66 s. Kr. 48,00

Besættelsestidshistorier fra Ribe Amt. Redigeret af Jørgen Dieckmann Rasmussen og Birgitte Herreborg Thomsen på grundlag af oplæg fra lokalarkiverne. Kr. 138,00

Bondegårde i Skads Herred 1636-1760 – deres byggemåde og indretning, af Henrik Vensild. 196 s. Udgivet i samarbejde med Landbohistorisk Selskab. Pris 249 kr. For medlemmer af Historisk Samfund 199 kr.

En Esbjergdreng fortæller – om løse typer og aviser. Af Sigurd Broch. 68 s. Kr. 60,00

Seem Sogns Historie. Af Søren Mulvad. Kr. 150,00

Register til Fra Ribe Amt 1902-2002. Kr. 100,00.

Bidrag til landbrugets historie i Varde-egnen. Af Chr. Mathiesen 1881. Ny udgave 1982. 94 s. Kr. 50,00

Oluf Nielsens herredsbeskrivelser: Slavs Herred 1868. Fotografisk optryk 1981. 62 s. Kr. 45,00

Vester Horne Herred 1865-67. Fotografisk optryk 1984. 66 s. Kr. 75,00

Skads Herred 1862. Fotografisk optryk 1985. 176 s. Kr. 100,00

Tilbud.

De store skibe – deres ø og mennesker. Videofilm. Fanø omkring 1900. Af Hrolf Thorulf m. fl. Kr. 50,00

Kjære Broder, breve fra Terkel Kristensen 1866-1918. Ved Flemming Just. 188 s. Kr. 50,00

Breve fra Niels Kristensen 1865-1913 – et tidsbillede fra Aal sogn. Ved Frode Sørensen. 176 s. Kr. 50,00.

Folk og Folkestyre i 150 år. Udg. Af Ribe Amts Lokalarkiver og Historisk Samfund for Ribe Amt. 116 s. Kr. 50,00.

Alle tre bøger for Kr. 100,00.

Ældre årgange af Fra Ribe Amt. Forespørg på ekspeditionen: Byagervej 41, 6650 Brørup. Tlf. 75383024.

Historisk Samfund modtager gerne ældre årgange af Fra Ribe Amt.

INDHOLD

Dall, Uwe:	
Husmandskonen og digterinden Petra Bech Bjerrum, Tanderup	3
Lundtofte, Henrik:	
Gestapou hef i Esbjerg	23
Laugesen, Inge Nybro:	
Barndomserindringer fra Sneum	39
Mulvad, Søren:	
Birkedommerens livlige Elisabeth	55
Høy-Nielsen, Aja:	
Hystsanatoriet i Hjerting børn gennem 90 ar	59
Jul Kristensen, Anders:	
Erindringer fra Bække mose	67
Thomsen, Lars Ulrik, :	
Rosendahl en ildsjæl i fangenskab	79
Gorridsen, Verner:	
Barndom på Esbjerg Havn 1930 1948	87
Ebbesen, Klaus:	
En højgruppe på Askov Mark Enkeltgravskuturen opstod i Ribe amt	73
Et udvalg af historisk litteratur om Ribe Amt	126
Generalforsamling og årsmøde	133
Regnskab	134
Nye medlemmer	137
Register	138
Fra lokalarkiveernes arbejdsmark	146
Beretning fra amternes lokalrkiver	149